

**TEKNOLOJİ KABUL MODELİ 3 ÇERÇEVESİNDE KULLANICI
KABUL DURUMLARININ ÖLÇÜLMESİ: VAKIF
ÜNİVERSİTELERİ KAPSAMINDA ELEKTRONİK BELGE
YÖNETİM SİSTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Fatma Rumeysa GÖRMEK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA YANARTAŞ**

DÜZCE, 2024

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Fatma Rumeysa GÖRMEK tarafından hazırlanan tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından
Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim
Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YANARTAŞ

Düzce Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YANARTAŞ

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Gülçin ERSÖZ DEMİR

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet APAN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 18/07/2024

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

18 Temmuz 2024

Fatma Rumeysa GÖRMEK

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimimde ve bu tezin hazırlanmasında gösterdiği her türlü destek ve yardımdan dolayı çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YANARTAŞ' a en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca değerli katkılarını esirgemeyen hocam Arş. Gör. Fatih DEMİR ve Öğr. Gör. Ahmet AYAZ hocalarıma da şükranlarımı sunarım.

Tüm öğrenim hayatım boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen sevgili annem Ayşe DEMİR, babam Muharrem DEMİR, kardeşlerim Rabia DEMİR, Abdurrahman DEMİR ve Talha DEMİR' e teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma boyunca varlıklarıyla destek olan kıymetli eşim Korhan GÖRMEK ve biricik oğlum Alperen GÖRMEK' e teşekkürlerimi sunarım.

Başarım ancak Allah'ın yardımı ilemdir.

18 Temmuz 2024

Fatma Rumeysa GÖRMEK

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR.....	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	2
1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI	3
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLI LIKLARI	3
2. LİTERATÜR	4
2.1. BİLGİ KAVRAMLARI.....	4
2.1.1. Veri (Data)	4
2.1.2. Enformasyon (Information)	5
2.1.3. Bilgi (Knowledge)	6
2.1.4. Bilgi Türleri	7
2.2. BİLGİ YÖNETİMİ	9
2.3. BELGE YÖNETİMİ	11
2.3.1. Belge	11
2.3.2. Belge Yönetimi.....	13
2.4. ELEKTRONİK BELGE YÖNETİMİ.....	15
2.4.1. Elektronik Belge	15
2.4.2. Elektronik Belge Yönetim Sistemleri ve Tarihsel Gelişimi	21
2.4.3. EBYS Unsurları.....	24
2.4.3.1. Dosya Tasnif Planları	24
2.4.3.2. Elektronik İmza	24
2.4.3.3. Zaman Damgası (Loglama)	25
2.4.3.4. Arşiv İmzası.....	25
2.4.3.5. Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)	25
2.4.3.6. Görüntüleme	26
2.4.3.7. Arama ve İndeksleme	26
2.4.3.8. Raporlama ve Yazdırma.....	27
2.4.3.9. Arşiv Yönetimi.....	27
2.5. TEKNOLOJİ KABUL MODELİ (TAM)	27
2.5.1. Teknoloji Kabul Modeli 2 (TAM2).....	28
2.5.2. Teknoloji Kabul Modeli 3 (TAM3).....	28
3. MATERYAL VE YÖNTEM	32
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE HİPOTEZLER	32
3.1. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	33
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	34

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	34
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	35
3.6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	35
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	37
4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR	37
4.2. ÖLÇEĞE AİT ORTAMALAMA VE STANDART SAPMA DEĞERLERİ. 43	
4.3. NORMALLİK TESTLERİ	43
4.4. GÜVENİLİRLİK TESTİ	44
4.5. ÖLÇÜM MODELİNE İLİŞKİN BULGULAR	47
4.5.1. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)	47
4.5.2. Yapısal Eşitlik Modeli ile Hipotezlerin Test Edilmesi	52
4.6. ÖLÇEĞİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE İNCELENMESİ.. 58	
4.6.1. Cinsiyet.....	58
4.6.2. Personel Tipi	59
4.6.3. Yaş	61
4.6.4. Öğrenim Durumu	64
4.6.5. Çalıştığı Üniversite	67
4.6.6. Birim.....	69
4.6.7. Hizmet Süresi.....	78
4.6.8. Akademik Unvan.....	80
4.6.9. İdari Görev (Akademik)	85
4.6.10.İdari Görev	89
4.6.11. Bilgisayar Kullanım Sıklığı	93
4.6.12. İnternet Kullanım Sıklığı.....	97
4.6.13. EBYS Kullanım Sıklığı	101
4.6.14. EBYS Kulanım Süresi.....	105
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	109
5.1. SONUÇLAR.....	109
5.2. ÖNERİLER.	111
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	111
5.2.2. Alan Yöneticilerine Yönelik Öneriler.....	112
6. KAYNAKLAR	114
7. EKLER	121
7.1. EK 1: ANKET FORMU	121
7.2. EK 2: ETİK KURUL KARARI	125
ÖZGEÇMİŞ	126

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. Belge Yaşam Döngüsü	12
Şekil 2.2. Teknoloji Kabul Modeli 3	31
Şekil 4.1. Modelin Amos Path Diyagramı	49
Şekil 4.2.Yapısal Eşitlik Modeli Diyagramı	53

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1. Bilgi Türleri ve Tanımları Tablosu.....	7
Tablo 2.2. Algılanan Fayda Belirleyici Faktörleri.....	29
Tablo 2.3. Algılanan Kullanım Kolaylığı Belirleyici Faktörleri.....	29
Tablo 4.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	37
Tablo 4.2. . Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı.....	37
Tablo 4.3. Katılımcıların Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı.....	38
Tablo 4.4. Katılımcıların Çalıştığı Üniversiteye Göre Dağılımı.....	38
Tablo 4.5. Katılımcıların Çalıştığı Birime Göre Dağılımı.....	38
Tablo 4.6. Katılımcıların Hizmet Yılına Göre Dağılımı.....	39
Tablo 4.7. Katılımcıların Personel Tipine Göre Dağılımı.....	39
Tablo 4.8. Katılımcıların Akademik Unvan Düzeyine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.9. Katılımcıların İdari Görev (Akademik) Durumuna Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.10. Katılımcıların İdari Görev Durumuna Göre Dağılımı.....	41
Tablo 4.11. Kullanıcıların Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımları.....	41
Tablo 4.12. Ölçeğin Boyutlarına Göre Ortalamalar ve Standart Sapmalar.....	43
Tablo 4.13. Ölçek Boyutlarına Göre Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.....	44
Tablo 4.14. Faktörlerin Güvenilirlik Katsayıları.....	45
Tablo 4.15 Uyum İndeksi Tablosu.....	47
Tablo 4.16 Ölçeğe Ait Faktör Yükleri, Ave ve CR değerleri.....	50
Tablo 4.17. Araştırma Modeli YEM Sonuçları.....	54
Tablo 4.18. TAM-3 Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları.....	58
Tablo 4.19. TAM-3 Puanlarının Personel Tipine Göre t-testi Sonuçları.....	59
Tablo 4.20. TAM-3 Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları.....	61
Tablo 4.21. TAM-3 Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları.....	64
Tablo 4.22. TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Üniversiteye Göre ANOVA Sonuçları.....	67
Tablo 4.23. TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları.....	70
Tablo 4.24. TAM-3 Puanlarının Hizmet Süresine Göre ANOVA Sonuçları.....	79
Tablo 4.25. TAM-3 Puanlarının Akademik Unvana Göre ANOVA Sonuçları.....	81
Tablo 4.26. TAM-3 Puanlarının İdari Görev (Akademik) Göre ANOVA Sonuçları.....	85
Tablo 4.27. TAM-3 Puanlarının İdari Göreve Göre ANOVA Sonuçları.....	89
Tablo 4.28. TAM-3 Puanlarının Bilgisayar Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları.....	93
Tablo 4.29. TAM-3Puanlarının İnternet Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları.....	97
Tablo 4.30. TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları.....	101
Tablo 4.31. TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Süresine Göre ANOVA Sonuçları.....	105

KISALTMALAR

AF	Algılanan Fayda
AKK	Algılanan Kullanım Kolaylığı
AVE	Average Variance Extracted
BK	Bilgisayar Kaygısı
BO	Bilgisayar Oyunculuğu
BOY	Bilgisayar Öz-Yeterliliği
BT	Bilişim Teknolojileri
CK	Çıktı Kalitesi
CR	Composite Reliability
DFA	Doğrulayıcı Faktör Analizi
DKA	Dış Kontrol Algıları
DN	Davranışsal Niyet
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
E-İMZA	Elektronik İmza
E-POSTA	Elektronik Posta
E-İMZA	Elektronik İmza
GN	Gönüllülük
IM	İmaj
IU	İş Uygunluğu
KAMUSM	Kamu Sertifikasyon Merkezi
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
ON	Öznel Norm
SK	Sonuç Kanıtlanabilirliği
TAM	Technology Acceptance Model
TAM2	Technology Acceptance Model 2
TAM3	Technology Acceptance Model 3
TKM	Teknoloji Kabul Modeli
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UEKAE	Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü
YEM	Yapısal Eşitlik Modeli

ÖZET

TEKNOLOJİ KABUL MODELİ 3 ÇERÇEVESİNDE KULLANICI KABUL DURUMLARININ ÖLÇÜLMESİ: VAKIF ÜNİVERSİTELERİ KAPSAMINDA ELEKTRONİK BELGE YÖNETİM SİSTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLESİ

Fatma Rumeysa GÖRMEK

Düzce Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YANARTAŞ

Temmuz 2024, 120 sayfa

Günümüzde işletmeler için teknolojik gelişmelere paralel olarak süreçlerin optimize edilmesi kaçınılmaz bir durum haline gelmiştir. Bu çerçevede geleneksel üretilen belgelerin elektronik ortama taşınması ve bir sistem içerisinde yönetilmesi ihtiyacı doğmuştur. Elektronik Belge Yönetim Sistemleri (EBYS)'nin geliştirilmesi ve işletmelerde kullanılmaya başlanmasıyla kullanıcıların bu sistemlere uyum sağlaması zorunlu hale gelmiştir. Bu nedenle EBYS kullanıcılarının kabul ve kullanım durumlarının ölçülmesi ve kullanım tutumlarını etkileyen faktörlerin ortaya koyulması büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma kapsamında 3 vakıf üniversite çalışanlarının EBYS kabul ve kullanım durumları Teknoloji Kabul Modeli 3 (TAM3-TKM3) ile ölçülmüştür. Araştırma evreni 3 vakıf üniversitesinin akademik ve idari personellerinin tamamıdır. Anket toplam 712 kişiye online ve yüz yüze olarak yapılmıştır. Özensiz ve geliş güzel cevaplandırıldığı tespit edilen 118 anket çalışmadan çıkartılmış ve değerlendirmeler 594 kişi üzerinden yapılmıştır. Elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 24 ve IBM SPSS Amos 22 ile analiz edilmiştir. Araştırmada betimsel istatistik ve tanımlayıcı istatistik yöntemleri ile Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ve Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Ayrıca iki ortalama arasındaki farkın önem kontrolü (t- testi) ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri yapılmıştır. Araştırmada 12 adet hipotez oluşturulmuş ve bu hipotezler yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Yapılan test sonuçlarına göre 2 hipotez desteklenmemiş, 10 hipotez ise desteklenmiştir. Elde edilen sonuçlar literatür ile desteklenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Teknoloji Kabul Modeli3, TKM3, EBYS, Dijital Dönüşüm

ABSTRACT

MESASURING USER ADMISSIONS IN THE FRAMEWORK OF TECHNOLOGY ACCEPTANCE MODEL 3: EVALUATION OF ELECTRONIC DOCUMENT MANAGEMENT SYSTEMS IN FOUNDATION UNIVERSITIES

Fatma Rumeysa GÖRMEK

Düzce University

Graduate School, Department of Management Information Systems

Doctoral Thesis

Supervisor: Dr. Lecturer Mustafa YANARTAŞ

July 2024, 120 pages

Nowadays, optimizing processes in parallel with technological developments has become an inevitable situation for businesses. In this context, the need to transfer traditionally produced documents to electronic environment and manage them within a system has required. With the development of Electronic Document Management System (EDMS) and the start of this system being used in businesses, it has become compulsory for users to adapt to these systems. For this reason, it is great importance to measure the acceptance and usage status of EDMS users and to reveal the factors affecting their usage attitudes. Within the scope of the study, EDMS acceptance and usage status of employees of 3 foundation universities were measured with Technology Acceptance Model (TAM3-TKM3). The study population is all academic and administrative staff of 3 foundation universities. The survey was conducted online and face to face with a total of 712 people. 118 questionnaire that were found to have been answered carelessly and indiscriminately were excluded from the study and evaluations were made on 594 people. The data obtained was analyzed with IBM SPSS Statistics 24 and IBM SPSS Amos 22. In the research, analysis was made using descriptive statistics method, Confirmatory Factor Analysis (CFA) and Structural Equal Model (SEM). In addition, the significance check of the difference between the two means (t-test) and one-way Analysis of Variance (ANOVA) tests were performed. In the research, 12 hypotheses were created and these hypotheses were tested with the structural equation model. According to the test results, 2 hypotheses were not supported and 10 hypotheses were supported. The results obtained are supported by the literature.

Keywords: Technology Acceptance Model, TAM, TAM3, Digital Transformation, EDMS

1. GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte bilgi ve belge yönetimi kavramlarının da bu gelişmelerle doğru orantılı olarak değişip dönüştüğü bilinmektedir. Belge Yönetimi süreçleri fiziksel ortamda yürütülmekten çıkıp üretilmesi, gönderilmesi, kullanımı, erişimi ve arşivlenmesi gibi süreçlerinin tamamı dijital ortamlarda gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu değişimlerle Elektronik Belge Yönetim Sistemleri (EBYS) ortaya çıkmıştır.

Günümüzde EBYS kurumların bilgi kaynaklarının yönetimi için vazgeçilemez bir sistem durumuna gelmiştir. Kurumların iş ve işlemleri sonucunda üretilen kanıtların yönetilmesinde EBYS kullanımı kurumsal çerçeve ve yasal yükümlülükler (2008/16 Başbakanlık Genelgesi) kapsamında zorunlu hale gelmiştir.

EBYS, işletmelerin idari işleyişleri, fonksiyonel, tarihsel ve hukuki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için çok geniş bir alanda hizmet vermektedir. Bu bağlamda EBYS, işletmelerin iş ve işlemlerini dijital ortamda gerçekleştirmeleri dijital dönüşüm kapsamında e-devlet entegrasyonun temel bileşenleri arasında yer almaktadır. (Özdemirci, Bayram, Torunlar, Saraç ve Yalçinkaya, 2013: 24)

Elektronik Belge Yönetim Sistemleri (EBYS) kurumların hafızasını oluşturmakta ve kurumların geleceklerini şekillendirmektedir. Bu bağlamda tüm kurum ve kuruluşlar için EBYS'yi kullanan tüm çalışanların EBYS'yi kabul ve kullanım durumları önem arz etmektedir.

Bu araştırmada, Elektronik Belge Yönetim Sistemleri'nin vakıf üniversiteleri kapsamında kullanım kabul durumları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda Elektronik Belge Yönetim Sistemleri kabul durumları, araştırma izni veren 3 vakıf üniversitesi örneği üzerinden incelenmiştir. Tez içerisinde üniversite isimleri verilmeyecek olup; Üniversite001, Üniversite002, Üniversite003 şeklinde kodlanmıştır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Gelişen teknolojiyle birlikte işletmelerin de işleyişlerinde hızlı bir şekilde değişimler meydana gelmiştir. İşletmeler yeni teknolojilere ve dijital dönüşüme ayak uydurmaya

çalışmıştır. Dijitalleşme her sektöre etki ettiği gibi üniversiteleri de etkilemiştir. Üniversitelerin iş süreçleri dijitalleşerek farklı yapılarda sistemlerin kullanılmasına yol açmıştır. Üniversitelerin diğer işletmeler ve özellikle kamu kurumları ile yaptıkları yazışmaların da dijitalleşmesiyle Elektronik Belge Yönetim Sistemleri vazgeçilmez sistemlerden biri olmuştur. Tüm yazışmaların dijitalleşmesi üniversite çalışanlarının, özellikle yazışma yapan personellerin Elektronik Belge Yönetim Sistemleri'ni öğrenmelerini ve aktif kullanmalarını zorunlu hale getirmiştir.

Bu çalışmanın ana problemi, iş süreçlerinin yürütülebilmesi için EBYS kullanımı zorunlu olsa da üniversitelerde çalışan personellerin EBYS'yi kullanım ve kabul durumlarının tam olarak bilinmemesidir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Teknoloji Kabul Modeli 3'ü kullanarak İstanbul' da bulunan ve araştırmaya katılan 3 vakıf üniversitesinin Elektronik Belge Yönetim Sistemleri kullanıcılarının kabul ve kullanım durumlarını analiz etmektir.

Bu çalışma, 3 vakıf üniversitesi çalışanlarının EBYS kabul ve kullanım durumlarını ortaya koyarak çalışmaya katılan vakıf üniversitelerine bir yol haritası ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde kurumlar tüm yazışmalarını Elektronik Belge Yönetim Sistemleri üzerinden yürütmektedir. Her kurumda yeni bir sistem entegrasyonu sırasında kullanıcıların kabul durumları farklılık göstermektedir. Bu farklılıkları raporlayabilmek için kullanım niyetleri üzerinde etkili olan faktörlerin analiz edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yeni teknolojilerin kabul durumunu ve kullanım niyetlerini belirlemek için Venkatesh Bala tarafından 2008 yılında geliştirilen ve 15 alt boyuttan oluşan Teknoloji Kabul Modeli-3 (TKM 3, Technology Acceptance Model-3- TAM3) kullanılmaktadır. Bu çalışmada da TAM3, İstanbul' da bulunan 3 vakıf üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) kullanıcılarının kabul durumlarını ölçmek amacıyla kullanılmıştır. Literatürde az sayıda benzer çalışma olmakla birlikte bu derece geniş kapsamlı bir çalışmanın olmaması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Kurumların Elektronik Belge Yönetim Sistemlerini kullanmaya başlamasıyla birlikte bu konuda birçok bilimsel çalışma yapılmaya başlanmıştır. Literatür taraması kapsamında Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinin kabul ve kullanım durumlarının ölçüldüğü vaka çalışmalarına rastlanmıştır.

1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu çalışmada ankete katılan Elektronik Belge Yönetim Sistemi kullanıcılarının ankette yer alan sorunların tamamını doğru anladıkları ve anket sorularına verdikleri cevapların gerçek görüşlerini yansıttıkları varsayılmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu çalışma kapsamında İstanbul Avrupa Yakası'nda bulunan vakıf üniversiteleri arasından seçilen 11 vakıf üniversitesi seçilmiş ve araştırma izin talebi yapılmıştır. Fakat 3 vakıf üniversitesinin araştırmaya izin vermesi ile çalışma sınırlı kalmıştır.

Bu bağlamda çalışma, 3 vakıf üniversitesinde çalışan ve Elektronik Belge Yönetim Sistemlerini kullanan kullanıcılarla sınırlı kalmıştır.

2. LİTERATÜR

2.1. BİLGİ KAVRAMLARI

Günümüzde bilgi, şirketlerin faaliyetlerini sürdürebilmesi ve rekabet edebilirliği artırması için önemli bir kaynaktır. Bu nedenle bilginin toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılması bilgi yönetimi çerçevesinde gerçekleştirilir. Bilgi yönetimi bilginin en verimli şekilde ve kurumların faydaları doğrultusunda kullanılmasını amaçlamaktadır.

Bilgi yönetiminin önemli yapıtaşları bulunmaktadır. Bunlar; veri (data), enformasyon (information) ve bilgidir (knowledge). Bu unsurlar bilgi yönetiminin temelini oluşturmaktadır (Yılmaz, 2009).

Veri, enformasyon ve bilgi kavramlarının birbirinden ayırt edilmesi ve aralarındaki ilişkinin anlaşılması için çeşitli örnekler verilmektedir. Akgün ve Keskin (2003: 176) tarafından verilen örnek aşağıdaki gibidir:

“Veri ve enformasyon beyin dışından transfer edilen, alınan ve kaydedilen formlardır. Bilgi ise, sadece insanların beyinlerinde bulunmaktadır. Enformasyon sensörler vasıtasıyla insan beynine ulaşmakta ve burada enformasyon işleyicisi tarafından önceki bilgiler kullanılmak suretiyle yeni bilgiye dönüştürülmekte ve hafızadaki yerini almaktadır. Enformasyon işlenmesi yoluyla birçok yeni enformasyon elde edildiğinden ve işlendiğinden yeni bilgiler elde edilebilmekte ve bugün ve gelecekte kullanım için üretilebilmektedir [4]”.

2.1.1. Veri (Data)

İngilizce karşılığı “data” olan ve latince “datum” kelimesinden türeyen veri verilen şey anlamına gelmektedir (Canbek ve Sarioğlu, 2006: 166). Davenport ve Prusak’a göre veri faaliyetler sonucunda üretilen ayırık ve nesnel gerçeklerdir. Veri doğası gereği tek başına hiçbir anlam ifade etmemektedir (Davenport ve Prusak, 1998).

Bilgi teknolojileri açısından, veri faaliyetler esnasında gerçekleştirilen işlemler neticesinde işlenmemiş, özümsememiş ve yorumlanmamış ifadeler olarak tanımlanabilir. Günümüz kurumlarında veri, teknolojik altyapılarda depolanır, tek başlarına bir anlam ifade etmez (Barutçugil, 2002: 57). Birbirleriyle bağlantısı henüz kurulmamış ham bilgi olarak da ifade edilebilmektedir.

Bir başka tanımda veri, birbirlerinden ayrı aralarında henüz bağlantı kurulmamış nesnel gerçekleri ifade etmektedir (Canbek ve Sarioğlu, 2006: 166). Veriler ham gerçeklerdir. Kurumlar belirli işlemler sonucunda üretilen verinin belirli bir formatla kayıt altına alınması önem arz etmektedir. Veri ham haldedir, henüz bir değerlendirme ve yorumlama

yapılmamıştır. Yöneticiler için başlı başına güvenli bir altyapı oluşturmamaktadır. Yöneticilerin karar verme noktasında verinin işlenmesi gerekmektedir (Durna ve Demirel, 2008: 132-133)

Verinin değer üretebilmesi için düzenlenmesi, sınıflandırılması, özetlenmesi ve aktarılması gerekmektedir. Bu sayede veri enformasyona dönüşmektedir (Celeb ve Çetin, 2003: 7).

2.1.2. Enformasyon (Information)

Verinin düzenlenmesi ile yeni anlamlar kazandırılmış şekli enformasyon olarak tanımlanmaktadır. Verinin elde edilmesi işlenmesi ve yeni bir forma girmesi ile enformasyon ortaya çıkmaktadır. Enformasyon veriye göre karar verme noktasında süreçleri kolaylaştırmaktadır. Enformasyon bir amaç doğrultusunda oluşturulmuş olup anlamlı bir çıktıdır (Awad ve Ghaziri, 2004: 36)

Enformasyonun en önemli özelliği yeni bir biçim kazanmış ve düzenlenmiş olmasıdır. Bununla birlikte enformasyon bir amaç doğrultusunda yarar sağlamak için oluşturulmaktadır. (Davenport ve Prusak, 2001: 24). Enformasyon yöneticilerin farklı konularda düşüncelerini şekillendirmek, karar vermelerini sağlamak, konuları değerlendirmelerini sağlamak amacıyla davranışlarını etkilemektedir. (Yılmaz, 2009: 99).

Enformasyonun sahip olması gereken özellikler Celeb ve Çetin (2003: 14)'e göre aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- Enformasyon somuttur,
- Doküman halinde bulunmaktadır,
- Yazılı bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.
- Belirli amaç ve konular neticesinde oluşturulmuştur.
- Kayıt altına alınmış hali farklı formatlarda bulunmaktadır,
- Fiziksel ortamda simge veya şekil biçiminde bulunmaktadır,
- Enformasyon çok farklı yöntemlerle elde edilebilmektedir.
- Elektronik ortamlarda düzenlenmiş halde bulunmaktadır.
- Verinin biçimlendirilmiş halidir.
- Veri ile ilgili olarak oluşturulmuştur.

- Verinin anlamlandırılmış halidir.
- Karar vericileri doğrudan etkilemektedir.

Enformasyon gerçeklerin elde edilmesi için oluşturulmaktadır. Gerçekler enformasyonda tüm yönleriyle ele alınmaktadır. Enformasyon sayesinde anlamlı bir ifade ortaya koymayan veriler farklı gerçekleri ortaya koyan kaynaklara dönüşmektedir (Tokcan, 2015: 23).

Veriler işlenerek enformasyonun temelini oluşturmaktadır. Enformasyon ise, bilginin oluşması için temel oluşturmaktadır. Enformasyonu oluşturmak için veri yığınlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bilginin elde edilebilmesi için bir amaç doğrultusunda enformasyonun kullanılması gerekmektedir (Yılmaz, 2009: 97).

2.1.3. Bilgi (Knowledge)

Bilgi, enformasyonun yorumlanmış halidir. Genellikle enformasyon kaynaklarının yorumlanarak tecrübe ve uzmanlıklar doğrultusunda insanların zihinlerinde oluşan soyut kavramlar olarak tanımlanmaktadır (Odabaş, 2006: 99-100).

Bilgi (knowledge) kavramının ifade ettiği bazı tanımlar bulunmaktadır. Bunlar;

1. Bilme durumu: Gerçekler, yöntemler, ilkeler ve teknikler hakkında bilgi sahibi olma, aşına olma ve farkında olma olarak tanımlanmaktadır.
2. Harekete geçme kapasitesi, süreçlerin farkında olma: Gerçekleri, yöntemleri, ilkeleri ve teknikleri eylemlere geçerken kullanmaya yetecek kadar anlamak ve kavramak olarak ifade edilmektedir. Bu “know-how” a karşılık gelmektedir.
3. Toplanmış Bilgi: Bir araya getirilmiş, toplanmış gerçekler, yöntemler, ilke ve teknikler olarak tanımlanmaktadır. Kitaplar, makaleler, formüller, prosedür kitapçıkları gibi toplanmış bilgi ifade etmektedir. (Nickols, 2010)

Bilgi teknolojileri açısından bilgi, verinin işlenerek anlam ifade eden halidir. Verilerin uygun işlemlerle alınan çıktı bilgi olarak ifade edilmektedir. Verilerin bir amaç doğrultusunda işlenerek anlamlandırılmış bilgi başka bir sürecin verisi olabilir. Yani eğer bir bilgi yönetim seviyesinde ihtiyaçları karşılıyorsa bir anlam ifade etmektedir (Canbek ve Sağıroğlu, 2006: 166).

Teknolojik gelişmelerin hızı bilgi teknolojilerinin gelişmesi bilgi kavramını öne çıkartmaktadır. Bilginin etki ettiği yelpazenin geniş olması önemini artırmaktadır. Bilgi

işletmelerin rutin çalışmalarında, süreçlerinde, uygulamalarında kendini göstermektedir. Bilgi, işletmeler için yönetim ve karar verme süreçlerinde etkili olmaktadır. Bilgi hem bir süreç hem de bir birikimdir (Davenport ve Prusak, 2000: 22-26).

Stephen Parker (2000: 233)'a göre bilginin temel özellikleri şu şekildedir:

1. Bilgi, farklı kaynaklardan elde edilebilmektedir.
2. Bilgiyi elde etmek zor veya kolay olabilmektedir.
3. Bilginin; toplamak, işlemek, depolamak ve dağıtmak gibi süreçleri bulunmaktadır.
4. Bilginin üzerinde değişiklik yapılabilir.
5. Bilgi kaybolabilmektedir.
6. Bilgi çok farklı amaçlar için kullanılabilir.
7. Bilginin dinamik bir yapısı vardır.

Bilginin öznel bir yapısı vardır. Karar verme süreçleri için bir temel oluşturmaktadır. Bu karar verme süreçlerinde iyi bir planlama, değerlendirme ve karşılaştırmanın yapılması ile elde edilenlerin analiz edilmesi sonucunda bir tahminde bulunarak sonuç elde edilmektedir. Bu anlamda bilgi veri ve enformasyondan oluşmaktadır.

2.1.4. Bilgi Türleri

Yapılan çalışmalar incelendiğinde bilginin çok farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Yaygın olarak kullanılan sıralama; açık bilgi, örtük bilgi, yönetsel bilgi, stratejik bilgi, örgütsel bilgi, öksüz bilgi, kolektif bilgi ve bireysel bilgi şeklindedir.

Tablo2.1. Bilgi Türleri ve Tanımları Tablosu

Bilgi Türleri	Tanımlar
Açık Bilgi	Açık, ifade edilmiş, metne dökülmüş bilgi olarak tanımlanmaktadır. (Nickols, 2010: 3) Açık bilgi, biçimsel ve sistematiktir. Açık bilginin belli bir düzeni vardır ve herkes tarafından kolayca ulaşılabilir. Açık bilgiye örnek olarak, formüller, standartlar, dokümanlar, veritabanları verilebilir. Açık bilginin en önemli özelliği objektif olmasıdır (Durna ve Demirel, 2008: 143). Ayrıca açık bilgi kurumların kolayca ulaşabildiği ve her kurumun da rahatlıkla elde edebildiği bir bilgi türüdür (Zaim 2005: 75).

Tablo 2.1. (Devamı) Bilgi Türleri ve Tanımları Tablosu

Örtük Bilgi	Açık bir şekilde ortaya konulmayan bir bilgi türüdür. İma yolu ile anlaşılmaktadır (Durna ve Demirel, 2008: 142). Örtük bilgi, kayıtlı olmasına rağmen erişilemeyen bilgiler olarak da tanımlanmaktadır (Odabaş, 2005: 3). Kayıtlı bulunan fakat belirli birimler tarafından ulaşılabilen bilgiler diğer birimler için örtük bilgi olarak değerlendirilmektedir. Bir müşterinin yüzündeki tepkiyi okuyarak anlam çıkartmaya çalışmak örtük bilgiye örnek olarak verilebilmektedir.
İdealist Bilgi	İdealist bilgi; belirli bir amaç doğrultusunda karar vermeyi kolaylaştıran bir bilgi türüdür. İşletmeler için vizyonların belirlenmesi, gelecek hedeflerinin ortaya koyulması için katkı sağlamaktadır. Çoğu zaman bilinçli olmadan sınırları belirlenmeden kullanılmaktadır. İşletmelerin gelişmesi ve vizyonlarına ulaşabilmesi için idealist bilgi üretilmektedir. Bu anlamda işletmeler için büyük önem arz etmektedir (Barutçugil, 2002: 61).
Sistematik Bilgi	Sistematik bilgi; sistemleri etkileyen çalışma mekanizmalarının farklı biçimlerini ve fonksiyonlarını anlamak için sistematik bilgi kullanılmaktadır. Farklı faaliyet türlerini ve performansı etkileyen faktörleri anlamamızı sağlar. Değişkenler üzerinde yapılacak değişikliklerin sonuçlara etkilerinin analizi sistematik bilgi ile gerçekleştirilmektedir. Kılavuz oluşturmada farklı yol ve yöntemin ortaya koyulması konusunda kullanılan bilgi türüdür. Sistematik bilgi, ortaya konan amaç, durum, olgu ve süreçleri anlamamıza yardımcı olur. (Barutçugil, 2002: 61).
Pragmatik Bilgi	Pragmatik bilgi; bir faaliyet çerçevesinde kararların alınması için kullanılan bilgi türüdür. Kararların alınmasında birtakım kavramlar, gerçekler ve kuralları etkilidir. Pragmatik bilgi “know-how” bilgisini içermektedir. Genel olarak teknik bilgi içeren karar almada mantıksal çerçeve sunan, güçlü ve güçsüz yönlerin analizini yapan bilinçli bir bilgi türü olarak ifade edilmektedir (Barutçugil, 2002: 62).

Tablo 2.1. (Devamı) Bilgi Türleri ve Tanımları Tablosu

Otomatik Bilgi	Otomatik bilgi, üzerinde düşünmeden gerçekleştirilen eyleme geçmemizi sağlayan içselleşmiş bilgidir. Günlük rutin olarak gerçekleştirdiğimiz davranışlar otomatik bilgi için en önemli örnektir. Bu davranışlar çoğunlukla bilinçli olarak gerçekleştirilmemektedir (Barutçugil, 2002: 62).
Stratejik Bilgi	Kurumlar için stratejik öneme sahip bilgiler olarak tanımlanmaktadır. Bu bilgilerin üretilmesi, elde edilmesi ve erişime açılması kurumlar için büyük önem arz etmektedir (Konuskan, 2015: 9).
Yönetmel Bilgi	İşletmelerde iş süreçleri doğrultusunda oluşturulan geçmişte yaşanan tecrübe ve gözlemleri içeren, işletmelerin belirli amaçlara ulaşmak için verilerin işlenmesiyle yönetim seviyesinde kullanılan bilgidir (Şimşek, 2002: 410)

2.2. BİLGİ YÖNETİMİ

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte iş süreçlerin teknolojik donanımların kullanılması yaygınlaşmıştır. İşletmeler küresel piyasaların ve rekabet ortamının bir zorunluluğu olarak üretilen bilginin kaydedilmesi, saklanması, kullanılması, sınıflandırılması ve erişime açılması konularında bilgi teknolojilerinden yararlanmaktadır. Her bir iş sürecinde büyük ölçülerde bilginin üretilmesi bilgi teknolojilerinin sistematik hale getirilmesini zorunlu kılmıştır.

Bilgiyi işletmelerde katma değere dönüştürmenin en hızlı yolu, işletmelerin kurumsal kimliğine özgü özelliklerini taşıyan birçok türdeki bilginin üretim ve kullanımının sürekli hale getirilmesidir. Planlanmış ve düzenlenmiş kurumsal faaliyetler sonucu oluşan kurumsal bilgi, yönetim sürecinin bir parçasıdır. Elde edilen bu bilginin kullanılması işletmeler için büyük önem arz etmektedir. Bu bilginin kullanılması sürecinde Bilişim Teknolojilerinin (BT) kullanılması kaçınılmaz bir durumdur. Fakat sadece BT kullanılarak süreçlerin yönetilmesi mümkün değildir. Bilgi yönetiminin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için kurumsal bilgi kaynaklarının belirlendiği dinamik bir yapı oluşturulmalıdır. Kurumsal bilginin etkin bir şekilde yönetilmesi için belirlenen bilgi

kaynaklarının sistematik bir şekilde ortak bir sistem içerisinde tanımlanması gerekmektedir. Bu sistemlerde yönetilen kurumsal bilgilerin aynı zamanda işletmeler içerisinde paylaşılması da büyük önem arz etmektedir. (Özdemirci ve Aydın, 2008).

Bilgi yönetimi, bilgi birikimlerinin deneyim ve tecrübeler doğrultusunda kurumsal faaliyetler sonucu üretilen her türlü bilgi kaynağının yönetilmesidir. Kayıtlı veya kayıtsız bilgi kaynaklarının belirlenmesi, belirlenen bu bilgi kaynaklarının tanımlanması, yönetilmesi ve paylaşılması işlerinin işletmelerin kendilerine özgü yapısına göre uyarlanan ve uygulanan bilgi yönetimi sistemi işletmelerin katma değerini artırmaktadır (Odabaş, 2005: 108).

Bilgi yönetimi, doğru bilgiye ulaşılmasını, ulaşılan doğru bilginin doğru kişilerce erişilmesini sağlayan bir disiplindir. Bilgi yönetimi bilginin paylaşılması ve organizasyonunu gerçekleştiren sistemli bir strateji geliştirmiştir (Zaim, 2005: 80).

Krugly (2012)'e göre; bilgi yönetimi sürecinde dikkat edilmesi gereken 7 husus vardır;

1. Yönetimsel desteğin alınabilmesi
2. Tüm paydaşların sürece katılımının sağlanması
3. Bilgi yönetim süreçlerinin iyi planlanması
4. Farklı başarı ölçütlerinin kullanılması
5. İşletmelerin yatırım desteği
6. Süreçlerin uzun vadeli planlanmasının yapılması
7. Hedeflerin doğru belirlenmesi

Bilginin işletmeler için rekabette üstük sağlaması ve yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanması bilgi yönetiminin kritik öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu önem bilgi yönetimine sistematik bir yaklaşımı gerektirmektedir (Özdemirci ve Aydın, 2007: 167).

Bilgi yönetiminin en temel amacı; örtük bilginin açık bilgiye dönüştürülmesi ile karar vermeyi işletmelere fayda sağlayacak biçimde hızlandırmaktır. İşletmeler arası rekabeti, süreçlerin devamlılığını, üretimin devam etmesini ve kaynak geliştirmeyi hızlandırmak için bilgi yönetimi süreçlerinin titizlikle planlanması gerekmektedir (Çapar, 2003: 422).

Her işletmede bireyler geçicidir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda süreçlerin kişilere bağlı kalmaması adına devamlılığın sağlanması için kurumsal bilgi kaynaklarının sistematik bir şekilde yürütülmesi, bu anlamda büyük önem arz etmektedir. Bu durumda kurumsal hafızanın oluşturulması adına kurumsal her türlü bilgilerin kayıt altına alınması ve kaydedilen bu bilgilerin işletme içerisinde süreçlere fayda sağlamak amacıyla paylaşılması gerekmektedir (Odabaş, 2007).

Bilgi yönetimi çok fazla sorumluluk gerektiren zor bir süreçtir. Bilginin üretilmesi, sınıflandırılması, işlenmesi, paylaşılması gibi süreçlerin belirsiz olması ve bu süreçlerin insan odaklı olması bu zorluğun temel nedenidir (Özdemirci ve Aydın, 2007: 167).

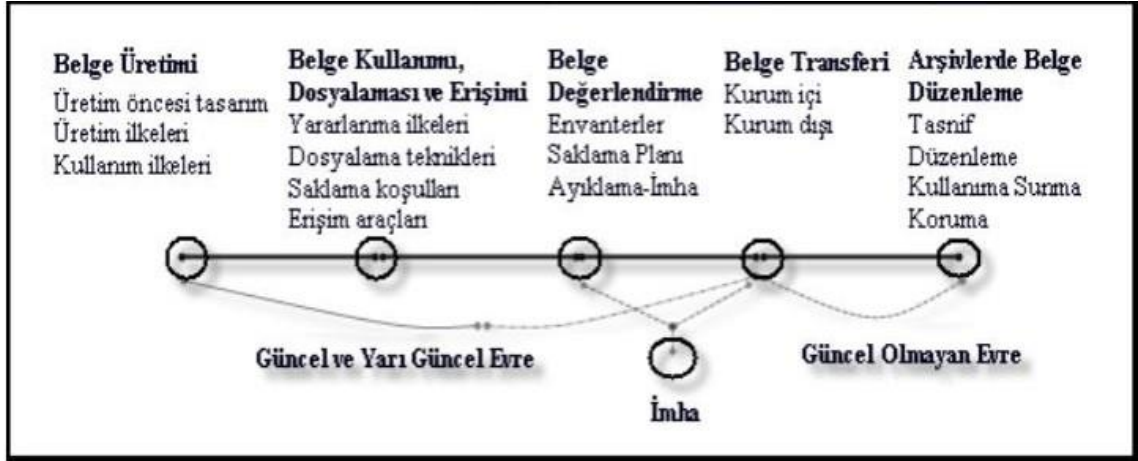
2.3. BELGE YÖNETİMİ

Kurumsal hayatta iş süreçlerinin sonucunda belgeler oluşmaktadır. Belgeler iş süreçlerine yasal dayanak oluşturmakta ve idari işlerin devamı ve sürekliliği için önem arz etmektedir. Bu bağlamda sistematik çalışan bir belge yönetimi sistemi elzem hale gelmiştir (Umut ve Külcü, 2014: 103).

2.3.1. Belge

Kurumlarda iş süreçleri sırasında herhangi bir faaliyeti ve yasal zorunlulukları yerine getirmek amacıyla üretilmiş veya elde edilmiş, faaliyetler sonucunda üretilmiş formatı ne olursa olsun delil niteliği taşıyan tüm kayıtlı bilgiler belge (evrak) olarak tanımlanmaktadır. (ISO 15489-1, 2019: 3)

Belgenin yaşam döngüsü; belgelerin üretiminden başlayıp arşive devir ve imhaya kadar gerçekleşen tüm süreçleri ifade etmektedir. Bu döngü, belge üretimi, sınıflandırma, belgenin kullanımı, dosyalanması ve erişimi, belgenin değerlendirilmesi, muhafaza, belgenin transferi, belgelerin ayıklanması, düzenlenmesi ve imha süreçlerini kapsamaktadır. (Kandur, 1999: 40).

Şekil 2.1. Belge Yaşam Döngüsü (Shepherd, 2003: 6)

Kurumlar için hayati öneme sahip olan belgeler kurumsal iletişim, faaliyetlerin kanıtlanabilmesi ve işlemlerin onaylanması gibi farklı işlevleri yerine getirmektedir. Belgeler geçmişine bilgi birikimlerini günümüze taşıyarak geleceğe yön vermeyi sağlayan önemli bir bilgi kaynağıdır. Belge yönetimi ile belgelerin verimli ve sistematik bir şekilde üretilmesi, alınması, korunması, kullanımı ve tasfiyesi ile kurumsal aktivitelere ait bilgi ve delillerin belgelerle kayıt altına alınmasından sorumlu yönetim alanıdır (ISO 15489-1, 2019), (Özdemirci, 2007: 218).

Kurum ve kuruluşlar çeşitli nedenlerle belgeler üretir ve ürettikleri belgeleri saklar. Bunun nedenleri aşağıdaki gibidir;

- Kurumlarda yapılan işlerin neden yapıldığının ortaya koyulması için,
- Vergi ve muhasebe hesaplarının kontrolünün sağlanması için,
- Yasal işlemlerin sorumluluklarının yerine getirildiğini kanıtlamak için,
- Tarih kayıtlarının yeni nesillere aktarılması için,
- Mesuliyet ve sorumlulukların ortaya koyulması için,
- Hukuksal nedenler için,
- İşlem ve eylemlerin süreçlerinin anlatılması için,
- Bilgilendirmek için,
- İletişim sağlamak için (Özdemirci, 2001: 4).

Kurumsal faaliyetlerin sonucunda üretilen ve henüz belge niteliklerine sahip olmayan her türlü kayıt dokümandır (Arıkan, 2022). Bu bağlamda dokümanların belge statüsü kazanmaları için bazı kriterler bulunmaktadır. Bu kriterler TS 13298 (2015) standardına göre şu şekildedir;

- Belgenin üzerinde belgeyi üreten, yazarı, gönderildiği yer ve belge tarihi gibi tüm işlemlerle ilgili bilgilerin yer alması gerekmektedir.
- Belgenin üzerinde yapılabilecek değişikliklerin engellenmesi gerekmektedir.
- Farklı sistemlerde erişilebilir ve kullanılabilir olması gerekmektedir.
- Üst veri alanlarının bütünlüğünün bozulmadan korunması gerekmektedir.
- Belgenin resmi bir nitelik kazanabilmesi adına imzalama yetkisi olan biri tarafından imzalandığı ve kurumsal belge sistemi içinde bulunduğunun kanıtı olarak onay ve kayıt bilgisinin yer alması gerekmektedir.
- Belgenin format yapısının korunması gerekmektedir. Bunlar; sunum, form ve dosya formatı gibi farklı formatlar olabilir.
- Belgenin, mülkiyet zincirine (provenans) bağlı kalınarak üretiminden nihai tasfiyesine kadar tüm süreçlerin korunması ve kurum bazında oluşturulan dosya planları çerçevesinde kaydedilmesi gerekmektedir.
- Belgenin, hangi teknolojik alt yapı ile üretildiğinin, kullanım ve erişime açıldığının ve saklandığının kayıt altına alınması gerekmektedir.

Belge ve doküman arasındaki en temel fark dokümanın resmi bir nitelik taşımamasıdır. Dokümanlar, bilgi amaçlı başvuru kaynaklarıdır. Toplantı notları, ders notları vb. dokümana örnek olarak verilebilmektedir. Dokümanlar belgelerin aksine üzerinde değişiklik yapılabilmektedir. Dokümanların imha süreçleri arşivleme süreçlerine dahil edilmemekte ve üreticisi tarafından imha edilebilmektedir.

2.3.2. Belge Yönetimi

Belge yönetimi, işletmelerin iş ve işlemleri hakkında elde edilen enformasyonun belge formatında üretilmesi, alınması, kullanılması, korunması ve tasfiyesinin sistematik bir şekilde kontrol altına alınması olarak tanımlanmaktadır (ISO 15489-1, 2019: 3).

Belge yönetimi, bir kurumun en önemli süreçlerinden biridir. Belge yönetimi işletmelerde üretilen bilgi belgelerin güvenli bir ortamda kaydedilmesi ile kurumsal hafıza oluşmaktadır. Oluşan kurumsal hafıza sayesinde işletmelerin belge yönetimi süreçlerini etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Belge Yönetim sistemleri bazı iş ve işlemleri gerçekleştirmek için tasarlanmıştır. Bu iş ve işlemler aşağıdaki gibidir;

- Kurumun belge ve arşiv işlemlerini standartlara, yasal ve idari düzenlemelere uygun bir şekilde gerçekleştirmek,

- Belge yönetimi süreçlerini en ekonomik şekilde etkin ve verimli kullanarak gerçekleştirmek,
- Yazılı iletişimi gerçekleştirme, belgenin üretimi, kayıt altına alınması, kurumsal hafızanın oluşması, sistemin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gibi yükümlülükleri yerine getirmek,
- Kurumun tarihi ve araştırma değeri taşıyan belgelerinin arşivlenmesi işlemlerinde ilgili yönetmelikler ile belge yönetimi kapsamına giren yasal düzenlemeler ve idari süreçlere uymak,
- Kurumsal hafızanın oluşması ile aktif ve pasif bilgi ve belgelerin yetkisiz kullanılması, kayıplara ve afetlere karşı korunması (Özdemirci, 2009: 33).

Belge yönetimi belgelerin üretimi, planlanması, depolanması, organizasyonu, erişimi, dağıtımı, kullanımı ve tasfiyesini kapsamaktadır. Belge yönetimi, belgenin üretiminden tasfiyesine kadar tüm süreçlerin sistematik bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bu sayede gereksiz üretilen belge maliyeti azalmakta, bilgi ve belge taleplerine hızlı bir şekilde cevap verilmekte, güncelliğini yitiren belgeler depolanmakta ve kurumsal hafızanın korunması sağlanmaktadır (Özdemirci, 1996: 8).

Belge yönetiminin kurumların iş süreçleri için önemli yararları vardır. Özdemirci 'ye göre bu yararlar aşağıdaki gibidir (Özdemirci, 1999);

- Karar verme konusunda kolaylık sağlamaktadır,
- Yasal dayanak oluşturmaktadır,
- Kırtasiye maliyetini azaltmaktadır,
- Yeni belgeler için referans olmaktadır,
- Belgelerin sistematik bir kontrolü sağlanmaktadır,
- Kurumsal verimliliği arttırmaktadır,
- Gizlilik derecesi yüksek belgelerin güvenliği sağlanmaktadır,
- Gereksiz belgelerin üretimi önlenmektedir,
- Kurumun bilgi ihtiyacını karşılamaktadır,
- Tarihsel araştırmalara kaynak niteliğindedir,
- Kurumsal hafızanın korunması sağlanmaktadır,
- Arşiv çalışmalarına nitelik kazandırmaktadır.

Kurumlar tarafından üretilen belgeleri uygun koşullarda erişime açmak ve arşivlemek amacıyla belge yönetimi kavramı ortaya çıkmıştır. Belge yönetimi işletmelerde gereksiz

ve düzensiz bir şekilde belge üretilmesini önlemek amacıyla önem arz etmektedir (Odabaş ve Rukancı, 2004: 386).

Kurumlarda belge yönetimi kapsamında iş süreçleri sonucunda gerekli belgelerin üretilmesi, gereksiz belge üretiminin önüne geçilmesi, standartlarda belirtilen süreler baz alınarak belgelerin saklanması, saklama süresi sona eren belgelerin değerlendirme, ayıklama ve imha işlemlerinin yapılması ve sürekli saklanmasına karar verilen belgelerin standartlar doğrultusunda arşivlenmesi gerekmektedir (Özdemirci, 2007: 219-220)

Belge yönetiminin temel amacı, belgelerin yaşam döngüsü çerçevesinde gerçekleştirilen süreçlerin sistematik bir şekilde kontrol altına alınmasıdır (Odabaş, 2009: 136).

Günümüzde işletmelerin rekabet edebilirliğinin artması için doğru kararların alınabilmesi gerekmektedir. Doğru kararların verilebilmesi güncel bilgilere doğru zamanda doğru ortamda erişilmesi ile doğru orantılıdır. Bu erişim zamandan ve maliyetten tasarruf edilerek standartlaşmış bir belge yönetim sisteminin kurulması ile mümkün olmaktadır (Odabaş, 2009).

2.4. ELEKTRONİK BELGE YÖNETİMİ

2.4.1. Elektronik Belge

Günümüze gelene kadar insanlık tarihi evrelerini Tarım Toplumu, Sanayi Toplumu ve Bilgi Toplumu olarak üçe ayırabiliriz. Her dönemin yoğun olarak kullanılan üretim aracı ve elde edilen ürünü dönemin şartlarına özgüdür. İçinde bulunduğumuz bilgi toplumu evresinin de kendine özgü üretim aracı ve ürünü bulunmaktadır. Bu evrede bilginin depolanması, işlenmesi, tekrar tekrar kullanılması, ayıklanması, düzenlenmesi, tasnifi, aktarılması ve erişilebilir olması büyük önem kazanmıştır (Tamtürk, 2017).

Bilginin ön görülemeyecek şekilde hızlı üretilmesi, organizasyonların her bir faaliyetlerinde çok sayıda belge üretmeleri ve teknolojik gelişmeler de göz önünde bulundurulduğunda fiziksel dünyanın dijitalleşmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak belgeler geleneksel formlarından çıkarak elektronik ortamda yeni bir boyut kazanmıştır (Aydın, 2005: 90).

Kavramsal çerçevede belge; bir işletmenin, kurum veya kuruluşun faaliyetleri ve hukuki yükümlülükleri sonucunda oluşmuş, farklı ortam ve farklı türlerde olabilen kaydedilmiş bilgi barındıran her türlü aracı ifade etmektedir (Walne, 1988: 128). Elektronik belgeler

ise genel olarak dijital ortamda üretilen, işlenen ve saklanan belgeleri ifade etmektedir (Kandur, 1999: 16). Elektronik belgelerin fiziksel ortamda üretilen belgelerde olduğu gibi üretilmesinden imhasına kadar gerçekleşen tüm süreçlerde iyi yönetilmesi gerekmektedir. (Aydın, 2005: 92)

Günümüze kadar belgeler çoğunlukla kâğıt olmak üzere fiziksel ortamda üretilmiştir. Teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde hayatımıza girmesi ile bilgi ve belgeleri fiziksel ortamlardan elektronik ortamlara taşınmış ve belgelerin bu ortamlarda üretilmesi, iletilmesi ve depolanmasına imkân sağlanmıştır.

Elektronik belgelerin yaşam döngüsü, fiziksel belgelerde de olduğu gibi belgenin üretilmesinden imhasına kadar gerçekleşen tüm işlemleri kapsayan bir süreçtir. Bu süreç, üretilen belgenin tanımlanması, düzenlenmesi, erişime açılması, tavsiyesi ve üçüncü şahıslar tarafından okunmayacak bir şekilde imhasını kapsamaktadır (Aydın, 2005: 94).

Belgeler, kurumlar tarafından yürütülen işe ve işlemlerin sonucunda üretilen, kanıt niteliği taşıyan kayıtlardır. Belgeler, fiziksel ya da elektronik olmak üzere farklı formlarda üretilmektedir. Elektronik belgeler, bilişim teknolojileri aracılığıyla doğrudan üretildiği gibi tarayıcılar veya sayısallaştırma cihazları tarafından fiziksel belgelerin kayıtları alınarak da üretilmektedir. Günümüzde en sık karşılaşılan elektronik belgelere örnek olarak, kelime işlemci programlarda oluşturulan dokümanlar, grafikler, tablolar, sunum dosyaları, elektronik postalar (e-posta) ve online bilgi kaynakları gösterilmektedir. (Odabaş, 2009: 161).

Bu çalışmanın belge bölümünde yer alan belgenin yaşam döngüsü tanımlamaları elektronik belgeler için de geçerli olup sadece ortam farkından kaynaklanan yönetimsel süreçlerde farklılıklar mevcuttur. Belgenin yaşam döngüsü; üretiminden düzenleme ve sınıflandırmasına, dağıtım ve iletimden kullanım ve erişimine, saklanmasından ayıklama ve nihai tasfiyesine kadar gerçekleştirilen tüm süreçleri kapsamaktadır. Bu kapsamda fiziksel ortamda üretilen belgelerin yaşam döngüsü belgelerin üretimi ile başlarken, elektronik ortamda ise belgelerin yaşam döngüsü elektronik bilgi sistemlerinin tasarımı ile başlamaktadır. (Kandur, 1999: 40). Bu bağlamda, elektronik belgenin üretiminden önce belgelerin düzenlenmesi, erişiminin sağlanması, muhafaza edilme süresi ve imhasına kadarki belgelerin tüm yaşam süreçlerinin iş akışları çerçevesinde sistematik şekilde yürütülmesi için bir sistemin oluşturulması gerekmektedir.

Elektronik belgeler, belge türü bakımından farklılık göstermektedir. Belge türlerine,

veritabanları, internet altyapısı ile paylaşılan klasörler, kurumsal bilgi yönetim sistemleri ve hard diskler örnek olarak verilebilir (Odabaş, 2009: 163).

Elektronik belgenin nitelikleri Kandur'a göre aşağıdaki gibidir;

- Elektronik belgede bulunması gereken birtakım özelliklerin belirlenmesi,
- Elektronik belgelerin hukuki olarak geçerli sayılabilmesi için sağlaması gereken özelliklerin belirlenmesi,
- Elektronik imza ve elektronik mühür uygulamaları destekleyecek alt yapıların oluşturulması (Kandur, 2005: 6).

Geleneksel üretilen belgelerde olduğu gibi elektronik belgelerin de bazı unsurları vardır. Bu unsurlar aşağıdaki gibidir (Duranti, 2001: 44);

- Ortam: Elektronik belgenin fiziksel taşıyıcısını ifade etmektedir. Elektronik belgelerin bulunduğu dijital ortamlar, sunucular, harici diskler ve benzeri ortamları ifade etmektedir.
- İçerik: Belgenin iletmeyi amaçladığı mesajı ifade etmektedir.
- Fiziksel biçim: Belgenin içeriğinin doğru bir şekilde iletilmesini sağlayacak kullarıdır.
- Faaliyet: Elektronik belgenin hangi faaliyet sonucu oluşturulduğunu ifade etmektedir.
- Yetkili: Elektronik belgelerin yaşam döngüleri aşamalarında üretme, okuma, iş ve süreçleri gerçekleştirmede yetki sahibi olan kişileri ifade etmektedir.
- Arşivsel Bağ: Üretilen her bir belgenin öncesi ve sonrasına bağlayan ilişkisel bağını ifade etmektedir.
- Yasal ve İdari Çerçeve: Hukuki, idari, usul ve esaslar bağlamında oluşturulan çerçeveyi ifade etmektedir.

İşletmelerde dokümanların belge niteliği kazanabilmesi için bir takım idari, yasal ve teknik kurallar çerçevesinde oluşturulması gerekmektedir. Bu kurallar belgenin üretilmesinden, kullanılmasına ve saklanmasına kadar tüm süreçleri etkilemektedir.

Genel olarak elektronik belgelerin sağlaması gereken özellikler aşağıda verilmiştir;

- Özgünlük
- Güvenilirlik
- Bütünlük

- Kullanılabilirlik

Özgünlük (Authenticity): Belgenin güvenilirliğinin sağlanabilmesi için belgeye ait özgün özelliklerinin korunması gerekmektedir. Özgün belgeler, hangi faaliyet sonucunda üretildiği, kim tarafından, ne zaman üretildiği ve kimler tarafından görüntülenip okunduğu ispat edilen belgeler olarak tanımlanmaktadır. Özgünlük, belgenin üretim, alınma veya dosyasına kaldırma aşamalarında herhangi bir manipülasyona maruz kalıp üzerinde değişiklik yapılmasının engellenmesi ile gerçekleştirilebilir. Özgünlüğün sağlanabilmesi için belgelerin gönderimi ve alınması süreçlerinin korunması ve denetlenmesi gerekmektedir (Çiçek ve Sağlık, 2019: 151)

Yaşanan tüm elektronik değişimlere bağlı olarak belgelerin özgünlüğünün tespiti de değişim göstermiştir. Fiziksel ortamda üretilen bir belgenin orijinal olup olmadığının tespiti kolaydır. Fiziksel belgelerde, belgenin üretildiği ilk hali formuyla birlikte aktif süresi dolduktan sonra dosyasına kaldırılan halinin saklanması, özgünlüğün korunup korunmadığı ispatlanabilir. Fiziksel olarak dokunabildiğimiz kâğıt belgenin üzerinde yapılan herhangi bir değişiklik gözle görülebilecek durumdadır. Elektronik belgelerin ise üzerinde değişiklik yapılmasının kolay olmasına karşın bunun tespiti oldukça zor olmaktadır. Ancak gelişen teknolojiler elektronik belgelerin de özgünlüğünün bozulmaması için önemli güvenlik önlemleri geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Rhodes, 1991: 16).

Süreç içerisinde elektronik belgelerin özgünlüğünün sağlanabilmesi için gerekli olan çok sayıda güvenlik önlemi geliştirilmiştir. Bu güvenlik önlemleri; şifreleme, yetkisiz kişilerce belgelere erişimin engellenmesi, elektronik ve mobil imza kullanılması gibidir. Teknik olarak alınan bu önlemlere ek olarak güvenliği destekleyecek politika ve prosedürlerin oluşturulması ve işletmeler içerisinde uygulanması da elektronik belgelerin özgünlüğünün korunması için gerekli uygulamalardandır. Oluşturulan bu politika ve prosedürler belge üreticilerinin sorumluluklarının çerçevesini çizerek belgelerin yetkisiz ekleme, silinme, değişiklik yapma, erişim ve saklanmasına karşı korunmasının garanti altına alınmaktadır (Odabaş, 2009: 167).

Bu bağlamda elektronik belgeler, 23 Ocak 2004 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan ve 23 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren “Elektronik İmza Kanunu” çerçevesinde imzalanmakta ve bu sayede elektronik belgeler de fiziksel olarak üretilen belgelerle eşdeğer nitelikte olduğu kabul edilmiştir. (Kandur, 2005: 5) Elektronik İmza, fonksiyonu

gereği belge üzerinde yapılan değişiklikleri gösterdiğinden elektronik belgelerin özgünlüğünün korunması için çok önemlidir (Gözel, 2015: 157). Fakat elektronik imzanın sanı sıra özgünlüğün sağlanması için başka güvenlik önemleri de geliştirilmiştir.

Güvenilirlik (Reliability):

Elektronik belgelerde olması gereken bir başka özellik de güvenilirliktir. Geleneksel üretilen belgelerden farklı olarak elektronik belgelerin güvenilirliğinin sağlanması daha zordur. Elektronik belgelerin yasal olarak kanıt olabilmesi için belgelerin güvenilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bunun sağlanması için elektronik belgelerin güvenli bir sistemde yasal düzenlemeler çerçevesinde yönetilmesi gerekmektedir (Odabaş, 2009: 171).

TS ISO 15489 kodlu Belge Yönetimi Standardında, güvenilir belge, gerçekleştirilen faaliyetlerin, gerçekliği ve bütünlüğünden emin olunan belgedir şeklinde tanımlanmaktadır. Standarda göre belgelerin güvenilirliği için belge yönetim sistemlerinde yönetilmesi gerekmektedir. Güvenilirliğin sağlanması için de bu sistemlerin bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir (TS ISO 15489-1, 2019). Bu özellikler aşağıdaki gibidir;

- İşletmelerin faaliyet alanları çerçevesinde tüm belgelerin sistematik bir şekilde kayıt altına alınması gerekmektedir.
- Belgelerin üretildiği işletmenin kurumsal iş süreçleri doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir.
- İşletmelerin faaliyetlerinin birincil bilgi kaynakları olan belgelerin standartlara uygun olarak kullanıma sunulması gerekmektedir.
- Belli konularda üretilen belgeler için etkili ve verimli bir erişimin sağlanması gerekmektedir.
- Belgelerin üst verilerinin kullanılması, tanımlanması ve erişime açılması süreçlerinin verimliliği artırmaktadır.

Bütünlük (Integrity): Belge bütünlüğü, belgenin içeriğinin ilişti olduğu diğer tüm belgelerin ve belgenin yapısına ait verilerin eksiksiz ve sistematik bir şekilde saklanmasını kapsamaktadır. Ayrıca belge bütünlüğü, belgenin tüm yaşam döngüsünü oluşturan süreçlerde orijinal halinin bozulmaya uğramadan muhafaza edilmesi anlamına gelmektedir (Odabaş, 2009: 174). Bu bağlamda bütünlük sadece belgenin ilk üretildiği formu ile saklanması değil süreç içerisinde gördüğü tüm işlemlerin de kayıt altına

alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Elektronik belgelerin üzerinde yalnızca yetkisi olan kişilerce ve belirlenen prosedürlere bağlı olarak değişiklik yapıldığının kanıtlanması için belgelerin ilk hali ve değişiklik yapıldıktan sonraki halinin tüm kayıtlarının sistem içerisinde saklanması ve gerekli durumlarda kontrollerin yapılabilmesi gerekmektedir. Yani, belgelerin üzerinde yapılan tüm işlemlerin ve değişikliklerin her adımının kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu durum belgenin güvenliğinin sağlanması için önemli aşamalardandır. Belgelerin üretiminde ve yönetiminde geliştirilen kurallar, standartlar ve yasal yükümlülüklerin çerçevesi dışına çıkılmamaktadır. Buna ek olarak muhafaza edildikleri yerlerde risk planlarının yapılması ve afetlere karşı önlemlerin alınması belge bütünlüğünün değerlendirilmesinde önem arz etmektedir (Odabaş, 2009: 176).

Bir belgenin bütünlüğünün bozulmaya uğraması o belgenin güvenilirliğinin de bozulduğu anlamına gelmektedir (Çiçek ve Sağlık, 2019: 151).

Kullanılabilirlik (Usability): Güvenli belge uygun saklama koşullarında erişilen kullanılan ve anlam bakımından açıklanabilen olarak tanımlanmaktadır. Güvenli belgeye ulaşmak için belgenin kullanılabilir olması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, kullanılabilirlik kullanıcıların belgelerin tüm içeriklerine özgün olarak erişebilmesini ifade etmektedir (Odabaş, 2009: 177)

Belgelerin kullanılabilirliği erişilebilir olması ile doğru orantılıdır. Geleneksel belgelere göre elektronik belgeler kullanılabilirlik açısından daha avantajlıdır. Elektronik belgelerin erişimini sağlayan sistemler sayesinde kullanıcılara daha gelişmiş seçenekler sunmaktadır. Elektronik üretilen belgeler ve elektronik belgelerin yönetildiği sistemlerin kullanışlı olması için kullanıma uygun standartlara sahip olması gerekmektedir. Bu sistemler bilgi ve belgelerin tanımlanmasını sağlamak ve sistem içerisinde taramanın anahtar kelimeler vasıtasıyla kolay bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. Tarama işlemlerinin tam metin olarak yapılabilmesi, detaylı arama seçeneklerinin bulunması istenilen bilgi ve belgelere erişimin daha hızlı olmasına olanak sağlamaktadır (Odabaş, 2009: 176).

Ayrıca kullanılabilirlik kapsamında elektronik belgelerin çok dilli olma özelliği de önemli kolaylıklardan biridir. Elektronik belgeler sayesinde kullanıcılar, aynı belgeye kullanıcı sınırlaması olmaksızın, farklı dillerde ve eş zamanlı olarak erişim sağlayabilmektedir. Bunun yanında teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde ilerlemesi ve elektronik belgelerin

bu sistemlere olan bağılılığı göz önünde bulundurulduğunda olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir. Sistemlerin eskimesi, yeni yazılımların geliştirilmesi oluşturulan form ve formatların artık kullanılmıyor olması elektronik belgelere erişim konusunda sorunlara yol açmaktadır. Bu bağlamda tercih edilen sistemlerin, elektronik belgelerin kullanılması noktasında, esnek bir yapıya sahip olması zorunlu hale gelmiştir. Bu bağlamda, standart bir veri yapısının, esnek bir yazılım dilinin ve uygun bir yazılım mimarisinin kullanılması gerekmektedir (Odabaş, 2009: 177).

Elektronik belgeler belli bir içeriğe, bir bağlama ve belgenin içeriğine uygun biçimsel bir yapıya sahip dokümanlardır. Elektronik belgelerin bahsi geçen unsurlarının muhafaza edilmesi için, bu belgelerin bir sistem içerisinde yönetilmesi gerekmektedir. Bu sistemler Elektronik Belge Yönetim Sistemleri olarak adlandırılmaktadır (TS ISO 15489-1, 2019).

2.4.2. Elektronik Belge Yönetimi Sistemleri ve Tarihsel Gelişimi

Elektronik Belge Yönetim Sistemleri belgelerin elektronik ortamında üretilip gönderilen, aynı ortam içinde saklanan ve erişilen bir sistemi ifade etmektedir.

Teknolojik gelişmelerin her alana etkisinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu gelişmelerin belge yönetimine yansması ile elektronik belge yönetimi süreci ortaya çıkmış ve hızlı bir şekilde kurum işleyişlerini etkilemiştir. Özellikle bilişim teknolojilerinin gelişimiyle artık işletmeler belgeleri elektronik ortamda üretmek ve göndermektedir. (Kandur, 1999: 16).

Türkiye’de ilk EBYS çalışmaları 1990’lı yıllarda başlamıştır. E-devlet kavramının hayatımıza girmesiyle elektronik belge ve elektronik belge yönetimi alanlarında da çalışmalar başlamıştır. Bu bağlamda ilk olarak; 2003 yılında e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu kurulmuş ve 2005 yılında E-Dönüşüm Eylem Planı hayata geçirilmiştir (Kandur, 2011: 6).

Bu eylem planında elektronik belgelerin üretilmesi, korunması, gönderilmesi ve imha işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi ve en doğru şekilde yönetiminin gerçekleştirilebilmesini sağlamak amacıyla bir standardın oluşturulması amaçlanmıştır. Eylem planında belirtilen standartların sağlanması için görev ve sorumluluk Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’ne verilmiştir (Yıldız, 2007).

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilen ve Hamza Kandur tarafından 2005 yılında hazırlanan Elektronik Belge Yönetim Sistemi Referans Modeli

yayınlanmıştır. 2006 yılında model geliştirilerek EBYS Referans Modeli v2.0 olarak yayınlanmıştır. Türk Standartları Enstitüsü bu modeli 19 Haziran 2007 tarihinde TSE 13298 koduyla standart olarak kabul edilmiştir. Ayrıca 2007 yılında Türk Standartları Enstitüsü tarafından belge yönetimi konusunda uluslararası standart olan ISO 15489'un Türkçe basımı yayınlanmıştır. (TS ISO 15489-1, 2019; TS ISO 15489-2, 2019). Ardından bu standardın kullanımı 2008/16 sayılı ve Elektronik Belge Standartları konulu genelge ile tüm kamu kurumları için zorunlu hale getirilmiştir (Kandur, 2011: 6).

Bu süreçle paralel olarak çeşitli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeler (en son revize edilmiş hali) aşağıda verilmiştir;

1. “Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik” Resmi Gazete, Sayı: 30922, 18 Ekim 2019
2. “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” Resmi Gazete, Sayı:25269, 9 Ekim 2003
3. “Elektronik İmza Kanunu” Resmi Gazete, Sayı:25355, 23 Ocak 2004: 1-8
4. “Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik” Resmi Gazete, Sayı: 31151, 9 Haziran 2020
5. “Standart Dosya Planı ile ilgili Başbakanlık Genelgesi”, 2005/7, 25 Mart 2005

TSE 13298 E-Belge Yönetimi Standardında, kurumlarda gerçekleştirilen bilgi ve belge üretim süreçlerini, yönetim süreçlerine dahil eden bir modeli ortaya koymak adına geliştirilen sistem kriterleri yer almaktadır. Bu kriterlerin tüm dijitalleştirme süreçlerinden bilgi, belgelerin ve üst verilerinin tanımlanmasına kadar geniş bir yelpazesi bulunmaktadır. Bu sayede elektronik belge sistemlerine sistematik bir yaklaşım getirilmiştir. Bu kapsamda kriterlerin 3 ana başlığı bulunmaktadır. (Özdemirci ve Yalçınkaya, 2009: 338). Bunlar:

- (1) Sistem Kriterleri,
- (2) Belge Kriterleri,
- (3) Üstveri ve Paylaşım Kriterleri olarak sayılabilir

Sistemin alt yapısını teknolojik yatırımlar oluşturmaktadır. Aynı zamanda sistemlerin alt yapısını, saklama süreli dosya planları, arşive devir ve imha planları gibi belge ve arşiv yönetiminin temel ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilen uygulamalar oluşturmaktadır. Bu durum elektronik belgelerin arşivlenmesi ve kanıt niteliği taşıması noktasında büyük önem arz etmektedir (Özdemirci ve Yalçınkaya, 2009: 340).

EBYS Kriterleri Referans Modeli v2.0 (2006)'nde elektronik belge yönetim sistemlerinin

işletmelerin günlük iş ve işlemlerini yerine getirirken üretilen her çeşit dokümantasyonun içerisinden, işletmelerin faaliyetlerinin delili olan belgeleri ayıkladığı ifade edilmektedir. Ayrıca ayıklanan belgelerin içeriğini, retildeği formatı ve iliřđi bulunduğu diğer tüm belgeleri üretiminden tasfiyesine kadar olan tüm süreçleri gerçekleştirmektedir.

European Commission (2008: 109) göre EBYS’ler;

- Belgelerin üzerinde yapılabilecek manipülasyonları önler.
- Bir belgenin sadece bir adet nihai hali olmasını sağlar.
- Yetkisiz kişiler tarafından belgelerin silinmesini önler.
- Saklama koşulları iyi planlanmıştır.
- Sınıflandırma ve depolama işlemleri yetkili yöneticiler tarafından gerçekleştirilmelidir.
- Kurumların faaliyetleri sonucunda üretilen belgelere güvenli bir depo alanı sağlamaktadır.

Sprague, (1995: 29) göre EBYS’nin kurumlara sağladığı yararlar aşağıdaki gibidir;

- Fiziksel belgelerin yerini elektronik belgelerin almasıyla işletmelerde ciddi oranda kâğıt kullanımı konusunda tasarruf sağlanır.
- Belgelerin retimi, iletimi ve erişimi hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilir.
- Belgelerin depolanması ve görüntülenmesini kolaylaştırır.
- Elektronik belgelerin aktarımı, her yerden az maliyetle gerçekleştirilebilir.
- İşletme içindeki kullanılan dosyalama ve evrak kayıt yönetimi anlamında yeni bir kültürün oluşmasını sağlar.
- EBYS’ler çok farklı formatları destekler. Bunlar, grafik semboller, fotoğraflar, PDF, resimler, ses ve görüntü vb.’dir.
- İşletmelerde EBYS’nin kullanılması bilgi yönetimini de iyileştirir.
- EBYS sayesinde işletmeler faaliyetlerini, yönetimini ve kontrolünü daha hızlı bir şekilde yerine getirir.
- EBYS ayrıca işletmeler içinde faaliyetlerle ilgili süreçlerin paylaşılabilmesi için yardımcı olacaktır.
- İşletmeler için hazırlanan stratejik planları ve gelecekteki faaliyetlerle ilgili tahminlerde bulunmaya yardımcı olacaktır.

- EBYS’ler sistemlerin ve süreçlerin optimizasyonunu sağlar ve raporlama imkânı sunar.

2.4.3. EBYS Unsurları

Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinin bazı unsurları mevcuttur. Bu başlık altında bu unsurlar açıklanmaktadır.

2.4.3.1. Dosya Tasnif Planları

Belgelere erişimin hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için bir dosya planı çerçevesinde belgelerin kaydının sağlanması gerekmektedir. Fiziksel belge yönetimi ve arşivleme süreçlerinde kullanılan dosya planları elektronik belge yönetimi ve arşiv yönetimi süreçlerinde de kullanılmaktadır.

Standart Dosya Planı Versiyon 1, Devlet Arşivleri Başkanlığı tarafından 25.03.2005 tarihli ve 25766 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2005/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile uygulamaya konulmuştur ve 2005-2009 yılları arasında kullanılmıştır.

Standart Dosya Planı Versiyon 2, Başbakanlığın 9.12.2009 tarihli ve B.02.0.ARV.0.11-401.01-6524 sayılı yazısı ile uygulamaya konulmuştur ve 2010-2011 yılları arasında kullanılmıştır

Standart Dosya Planı Versiyon 3, Başbakanlığın 8.2.2012 tarihli ve B.02.0.ARV.0.11.[01]-805.01.01-867 sayılı yazısı ile uygulamaya konulmuştur ve 2012-2023 yılları arasında kullanılmıştır.

Saklama Süreli Standart Dosya Planı Versiyon 4, Devlet Arşivleri Başkanlığının 23.10.2023 tarih ve E-72424901-805.01.01-86936 sayılı yazısı ile 2.1.2024 tarihinde uygulamaya konulmuştur ve aktif olarak kullanılmaktadır.

Dosya Planları her kurumun aynı yazışma kodları ile yazışma yapmasını sağlayarak uygulamalarda tek tip bir işlem yapısı sağlamaktadır.

2.4.3.2. Elektronik İmza

“5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nda “elektronik imza” şu şekilde tanımlanmıştır: “Başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veri” (5070 sayılı Kanun, m. 3). [33]”

Elektronik belge, elektronik imza (e-imza) ile belge niteliği kazanmaktadır. Fiziksel belgenin hukuken geçerliliğini sağlayan fiziksel imza ile aynı hukuki geçerliliğe sahiptir. EBYS’lerin çok kullanıldığı günümüz işletmelerinde belge imzacılarının mutlaka bir e-

imzalarının da olması gerekmektedir.

Türkiye’de kamu kurumlarında kullanılması zorunlu elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE) bünyesinde faaliyet gösteren Kamu Sertifikasyon Merkezi (KamuSM)’dir.

2.4.3.3. Zaman Damgası (Loglama)

Elektronik belgelerin ne zaman imzalandığı, değişiklik yapıp yapılmadığını, ne zaman gönderildiğini veya alındığını belirleyebilmek için zaman damgası kullanılmaktadır.

5070 sayılı E-İmza Kanunu (m. 3(h))’nda zaman damgası şu şekilde açıklanmaktadır;

“Bir elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından elektronik imzayla doğrulanan kaydı” olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kanunda, “zaman damgası elektronik veriye kanıt niteliği kazandırır, elektronik imzanın zaman kavramını oluşturur, elektronik belgenin tarihini tespit etmede kullanılır. [33]”

2.4.3.4. Arşiv İmzası

E-imzalı belgenin sadece arşivlenerek saklanması ömrünün uzun olması için yeterli değildir. Zaman içerisinde geçerliliğini yitiren sertifikalar belgelere ulaşım yönünde birtakım sorunlara yol açacaklardır. Bu gibi durumların önüne geçilebilmesi için arşiv imzası geliştirilmiştir. E-imzanın saklanması gereken süre içerisinde belirli aralıklarla zaman damgası sertifikası ile birlikte yeniden arşiv zaman damgası alınması ile gerçekleştirilmektedir.

2.4.3.5. Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)

Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (m. 4(i))’te KEP şu şekilde tanımlanmaktadır;

“KEP, elektronik iletilerin, gönderimi ve teslimatı da dahil olmak üzere kullanımına ilişkin olarak hukukî delil sağlayan, elektronik postanın nitelikli şeklidir.”

Kurum ve kuruluşlar arasında resmi yazışmaların yapılabilmesi için her kurumun bir KEP adresinin olması gerekmektedir. KEP sayesinde yazışmalar resmi nitelik kazanmış olup güvenli bir teknik alt yapı ile bilgi ve belgelerin iletimi sağlanır.

2.4.3.6. Görüntüleme

EBYS içerisinde arama ve görüntüleme özellikleri bulunmalıdır. Bu özellikler Kandur (2006: 37-38) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir;

- EBYS, kullanıcıların aradıkları belgeleri görüntülemek tek bir sayfadan işlemlerini yapması gerekmektedir.
- EBYS, gerekli durumlardan birden fazla belgeyi tek bir dosya olarak gösterebilmelidir. Özellikle, ses ve görüntü içeren dosyaların tek bir dosya halinde görüntülenmesi gerekmektedir.
- EBYS’de belge görüntülenmesi yapılırken, belgeler için evrensel formatlar kullanılmalı ve her formatı açabilecek evrensel bir görüntüleyici kullanılmalıdır.
- EBYS, aynı anda birden fazla kullanıcı tarafından görüntüleme işlemi yapılabilmelidir.
- Elektronik belgeler görüntülenirken belgeye ait üst veriler de görüntülenebilmelidir.

2.4.3.7. Arama ve İndeksleme

EBYS’lerde arama ve indeksleme özellikleri belgelere erişimin hızlanması için önemli unsurlardandır. Arama fonksiyonunda bulunması gereken bazı özellikler bulunmaktadır. Bu özellikler Kandur (2006: 36-37) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir;

- Kullanıcılar farklı kaynaklardan arama yaparken birden fazla anahtar kelime ile arama yapabilmelidir.
- Arama sonuçları kullanıcılara listelenmeli ve bulunmayan belgeler tespit edildiğinde kullanıcıya uyarı mesajı verilmelidir.
- EBYS’lerde arama fonksiyonu; evrensel arama ifadelerini kullanmaya uygun olmalıdır (Kısmi eşleşmeler, anahtar karakterler, mantıksal operatörler).
- EBYS kendi arama fonksiyonu yanı sıra diğer arama motorlarını da desteklenmelidir.

İndeksleme işlemi de belgelerin kimliklendirilmesi için kullanılmaktadır. Belgeye ait üst verilerin tanımlanması ile belgeye daha hızlı bir şekilde erişim sağlanabilmektedir.

2.4.3.8. Raporlama ve Yazdırma

EBYS’de bulunması gereken unsurlardan bir diğeri de raporlama ve yazdırma. Bu özellikler Kandur (2006: 38-39) tarafından şu şekilde ifade etmektedir;

- EBYS’de, yetkili kullanıcılar tarafından kullanıcı işlemlerine ve istatistik raporlara ulaşılabilirdir.
- Dosya tasnif planları, saklama planları, imha ve transfer listeleri raporlanabilirdir. Ayrıca istenildiği zaman raporların çıktısı da alınabilirdir.
- EBYS, yazdırma işlemi yapılırken format kaybı olmaksızın, belgelerin orijinal format özellikleri korunarak yazdırılabilirdir.
- Elektronik belge yazdırılmak istendiğinde klasör ve/veya belgelere ait üst veriler de ek bir işlem gerekmez yazdırılabilirdir.

2.4.3.9. Arşiv Yönetimi

EBYS’lerin sağlaması gereken en önemli unsurlardan biri de arşiv yönetimidir. EBYS’lerin her dakika artan belge adedi göz önünde bulundurduğunda çok geniş ve uzun vadeli depolama alanlarına ihtiyacın olduğu bilinmektedir. Bu ihtiyacın giderilmesi için EBYS içerisinde geniş depolama alanlarına sahip arşivleme işlemlerinin de yapılması gerekmektedir. Ayrıca, fiziksel üretilen ve uzun saklama süresine sahip belgelerin de EBYS içinde eklenebilmesi ve yönetilebilmesine olanak sağlamaktadır

2.5. TEKNOLOJİ KABUL MODELİ (TAM)

Teknoloji Kabul Modeli (Technology Acceptance Model- TAM) Davis tarafından 1989 yılında Ajzen ve Fishbein’in Mantıklı Eylem Teorisi’nden (1975) yola çıkılarak geliştirilmiştir. Model özellikle bireylerin bilgi teknolojilerini kullanımını kabullenmelerini etkileyen unsurları ölçmek üzere tasarlanmıştır. Mantıklı Eylem Teorisi’ne göre bireyin inanç, tutum ve davranış eğilimleri arasında bir bağlantı vardır. Davranışsal niyet davranışın ön koşuludur. Ayrıca teoriye göre davranış niyete, niyet de özne normlara ve tutumlara dayanmaktadır (Ajzen ve Fishbein, 2005). Davranışın soyut kavramlara dayandırıldığı bu teoriden yola çıkan Davis çalışanların bilgisayar kullanımına adaptasyonunu etkileyen faktörleri göz önünde bulundurarak teknoloji kabul modelini geliştirmişlerdir. Algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan fayda. Davis Teknoloji Kabul Modeli çalışmalarında, algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan faydanın bilgi sistemi kullanımı üzerinde dolaylı ve pozitif bir etkiye sahip olduğu

sonucuna ulaşmıştır (Davis, 1989).

TAM'ın iki temel belirleyicisi bulunmaktadır. Bunlar, algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığıdır. Algılanan faydanın kullanıcının bir sistemi kullanmasının iş performansını artıracağına olan inancını, algılanan kullanım kolaylığı ise, kullanıcının sistemi kullanmak için çok fazla çaba göstermesine gerek olmadığı inancını ifade etmektedir (Venkatesh ve Davis, 2000: 186).

TAM'da algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, kullanmaya yönelik tutum, kullanmaya yönelik davranışsal niyet ve kullanım davranışı arasındaki nedensel ilişkiler açıklanmaya çalışılmaktadır (Yılmaz ve Kavanoz, 2017: 131,132).

2.5.1. Teknoloji Kabul Modeli 2 (TAM2)

Teknoloji Kabul Modeli 2 (TAM2), algılanan faydanın genel belirleyicileri tanımlanarak Venkatesh ve Davis tarafından 2000 yılında geliştirilmiştir. Geliştirilen yeni model TAM-2 çok sayıda ölçüm modeli ve farklı kurumlar ve konularda test edilmiştir. Testlerden geçen TAM-2, TAM'a göre sosyal etki ve bilişsel araç süreçlerini kapsayarak daha detaylı bir yaklaşım sunmaktadır. TAM-2'de algılanan faydanın belirleyicileri modele dahil edilmiştir. Bunlar; öznel norm ve imaj, sosyal etki süreçlerini temsil etmektedir (Venkatesh ve Davis, 2000).

2.5.2. Teknoloji Kabul Modeli 3 (TAM3)

Teknoloji Kabul Modeli3 (TAM-3) Venkatesh ve Bala tarafından 2008 yılında örgütsel bir bakış açısıyla TAM-2 genişletilerek geliştirilmiştir. Algılanan kullanım kolaylığının belirleyicilerinin olduğu gibi algılanan kullanım kolaylığının da belirleyicilerinin olduğu düşüncesi ile yola çıkılmıştır. Algılanan kullanım kolaylığı belirleyicileri eklenerek daha geniş bir model sunulmuştur. TAM-3 kullanıcıların bilişim teknolojilerini kabul ve kullanım durumlarında etkili olabilecek değişkenleri ortaya koyar. Bu modelde ana amaç yeni teknolojik uygulamaların benimsenmesi hakkında yöneticilerin yönetim seviyesinde aldığı kararları desteklemektir. (Venkatesh & Bala, 2008). TAM-3 modeli sayesinde yöneticilerin yeni BT uygulamalarını işletmeler içerisinde kullanıcıların kabul ve kullanım durumlarını ölçerek sistemlerin daha verimli kullanılabilmesi için gerekli olacak müdahaleleri gerçekleştirmelerine olanak sağlanmaktadır.

Algılanan faydanın belirleyici faktörleri Tablo 2.2' de verilmiştir;

Tablo 2.2. Algılanan Fayda Belirleyici Faktörleri

Belirleyici Faktörler	Tanımlar
Algılanan kullanım kolaylığı	Bireyin sistemi kullanmak için çok fazla çaba göstermesine gerek olmadığına inanma derecesi (Davis, 1989).
Öznel Norm	Bireyin önemli gördüğü kişilerin sistemi kullanması ve kullanmaması yönündeki görüşlerine inanma derecesidir (Fishbein ve Ajzen, 1975; Venkatesh ve Davis, 2000).
İmaj	Bireyin sistemi kullanımının kendi sosyal statüsünü artıracakını düşünme derecesidir (Moore ve Benbasat, 1991).
İşe Uygunluğu	Bireyin sistemin çalışma alanlarına uygulanabilir olduğuna inanma derecesidir (Venkatesh ve Davis, 2000).
Çıktı Kalitesi	Bireyin sistemin kullanmanın işlerini daha iyi yerine getirdiğine inanma derecesidir (Venkatesh ve Davis, 2000).
Sonuç Kanıtlanabilirliği	Bireyin sistemi kullanmanın sonuçlarının somut, gözlemlenebilir olduğuna inanma derecesidir (Moore ve Benbasat, 1991).

Algılanan kullanım kolaylığının belirleyici faktörleri Tablo 2.3' de verilmiştir.

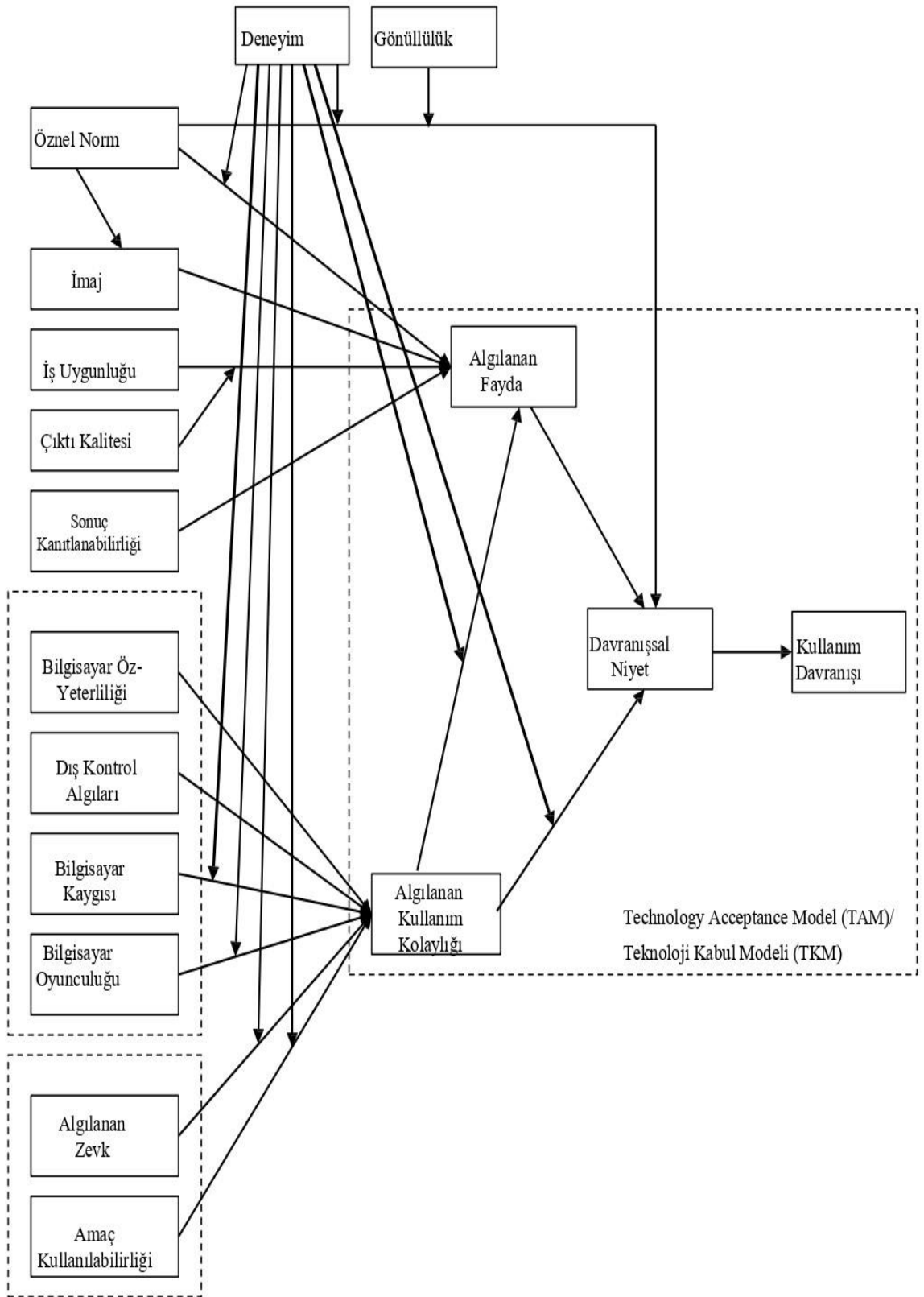
Tablo 2.3. Algılanan Kullanım Kolaylığı Belirleyici Faktörleri

Belirleyici Faktörler	Tanımlar
Bilgisayar Öz- Yeterliliği	Bireyin bilgisayarı kullanarak belirli bir görevi / işi yapma yeteneğine sahip olduğuna inanma derecesidir (Compeau ve Higgins, 1995a, 1995b).
Dış Kontrol Algıları	Bireyin sistemin kullanımını destekleyecek kişi ve teknik kaynakların var olduğuna inanma derecesidir (Venkatesh, 2003).

Tablo 2.3. (Devamı) Algılanan Kullanım Kolaylığı Belirleyici Faktörleri

Bilgisayar Kaygısı	Bireyin bilgisayar kullanma konusunda duyduğu endişe ve korku derecesi ile yeni sistemleri kullanma arasındaki ilişkiyi ifade eder (Venkatesh, 2000)
Bilgisayar Oyunculuğu	Bireyin yeni bir sistemi kullanmada bilgisayar kullanımına olan yatkınlığı ile içsel motivasyonu ifade eder (Webster ve Martocchio, 1992: 204).
Algılanan Zevk	Bireyin sistemi kullanırken başlangıçtaki fikirleriyle alakalı derecedir (Venkatesh, 2000: 351).
Amaç Kullanılabilirliği	Bireyin tecrübeleri doğrultusunda sistemi kullanma ile ilgili fikirlerini ifade eder (Venkatesh, 2000: 350-351).

Buna göre, Teknoloji Kabul Modeli-3 ölçeği, “algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar öz-yeterliği, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, gönüllülük, imaj, iş uygunluğu, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği, davranışsal niyet, amaç kullanılabilirliği alt boyutlarından oluşmaktadır Teknoloji Kabul Modeli 3 diyagramı Şekil 2.2’de verilmiştir.

Şekil 2.2. Teknoloji Kabul Modeli-3 (Venkatesh & Bala, 2008)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin toplanıp analiz edilmesi süreçleri açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ VE HİPOTEZLER

Yeni teknolojik alt yapıların kullanıcılar tarafından kabul ve kullanım durumlarını ölçmek amacıyla kullanılan farklı ölçekler bulunmaktadır. Bu çalışmada, güçlü alt yapısı ve güncel bir ölçme aracı olması nedeniyle Teknoloji Kabul Modeli 3 kullanılarak elde edilen nicel veriler de istatistiksel testler ile analiz edilerek yorumlanmıştır.

Chrismar ve Wiley (2003) tarafından yapılan çalışmada algılanan faydanın kullanıcıların davranışsal niyetleri üzerinde doğrudan ve pozitif bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde algılanan kullanım kolaylığının da davranışsal niyet üzerinde doğrudan bir etkisinin olduğu ifade edilmektedir (Chismar ve Wiley, 2003). Ayrıca Teknoloji Kabul Modeli-3'te de algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığının davranışsal niyet üzerinde; algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde, bilgisayar oynunculuğu, algılanan zevk, dış kontrol algılarının, bilgisayar kaygısının, algılanan kullanım kolaylığı üzerinde; imaj, çıktı kalitesi ve sonuç kanıtlanabilirliğinin algılanan fayda üzerinde ve öznel normun imaj üzerinde doğrudan bir etkisinin olduğu görülmektedir (Venkatesh ve Bala, 2008: 280). Literatür taraması ve Şekil 2.2'de yer alan model doğrultusunda aşağıda yer alan hipotezler ortaya koyulmuştur.

H1: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Öznel Norm (ON)'un İmaj (IM) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H2: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Bilgisayar Oynunculuğu (BO)'nun algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H3: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Algılanan Zevk (AZ)'in Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H4: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Dış Kontrol Algıları (DKA)'nın Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H5: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Bilgisayar Kaygısı (BK)'nın Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H6: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda İmaj (IM)'ın Algılanan Fayda (AF) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H7: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Çıktı Kalitesi (CK)'nin Algılanan Fayda (AF) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H8: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Sonuç Kanıtlanabilirliği (SK)'nin Algılanan Fayda (AF) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H9: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK)'nin Algılanan Fayda (AF) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H10: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Öznel Norm (ON)'un Algılanan Fayda (AF) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H11: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Algılanan Fayda (AF)'nin Davranışsal Niyet (DN) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H12: Üniversite çalışanlarının EBYS kullanmaya yönelik tutumunda Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK)'nin Davranışsal Niyet (DN) üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu bölümde araştırmanın evren ve örneklemi ortaya koyulmaktadır.

Evren (yığın, ana kütle, toplum), araştırma sonuçlarının genellenebilmesi için araştırma kapsamında ortak özellikler gösteren topluluk bütünüdür (Ural, 2011: 33). Örneklem ise araştırma evreni içerisinde evreni temsil yeteneğine sahip araştırma amacına uygun olarak belirli bir yöntemle seçilen elemanlar kümesini ifade etmektedir (Toy ve Tosunoğlu, 2007: 6).

Bu çalışmada belirlenen üniversitelerde çalışan akademik ve idari personeller evreni oluşturmaktadır. Evrenin doğru belirlenebilmesi için üniversitelerin web sitelerinden bilgi alınmıştır. Evren hesaplanırken 3 vakıf üniversitesi çalışanlarının toplam sayısı baz alınmıştır. Örneklem seçimi için kolayda örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu yöntemde belirlenen örneklem sayısı tamamlanana kadar anketlerin katılımcılara ulaştırılması

devam etmektedir. Bu yöntemin çok tercih edilmesinin en temel sebebi zaman ve ekonomik açıdan büyük tasarruf sağlamasıdır. (Ural, 2011: 43). Örneklem büyüklüğü, Sekeran (2002: 294) tarafından ortaya konulan kriter dikkate alınarak belirlenmiştir. Evren belirlenirken üniversiteleri web sitelerinde yer alan stratejik planları kullanılmıştır. Evren 1774 olarak; örneklem ise en az 316 olarak hesaplanmış olup çalışma kapsamında 594 kişinin verileri analiz edilmiştir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada Venkatesh ve Bala tarafından 2008 yılında geliştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli-3 kullanılmıştır. Modelin kullanılması için gerekli izinler alınmıştır. TAM-3 ölçeklerinin Türkçeye çevirisi yapılarak çalışmaya uyarlanmıştır.

Bu araştırma kapsamında iki bölümden oluşan bir anket veri toplama aracı olarak belirlenmiştir. Anketin ilk bölümünde 14 adet demografik sorular yer almaktadır. Bu bölümde cinsiyet, yaş, mezun olunan son öğretim seviyesi, çalışılan üniversite, çalışılan birim, hizmet yılı, personel tipi, unvan, idari görev, bilgisayar kullanım sıklığı, internet kullanım sıklığı, EBYS kullanım sıklığı ve EBYS kullanım süresi, gibi sorular yer almaktadır. Anket formu EK-1’ de yer almaktadır.

İkinci bölümde ise TAM-3 modeli yer almaktadır ve toplamda 47 adet sorudan oluşmaktadır. Ankette modele ilişkin sorular 5’li Likert ölçek tipine göre hazırlanmıştır. Bu ölçeğe göre seçenekler, “1. Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Anketin hazırlığının bitmesi akabinde anket sorularının katılımcılar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının ve varsa hatalı ifadelerin tespiti için Fatih Sultan Mehmet Üniversitesinde çalışan 50 kişilik katılımcıya pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda tespit edilen durumların düzeltilmesi yapılmıştır. Anket uygulaması yapabilmek için önce Düzce Üniversitesinden etik kurul onayı alınmış ardından üniversitelerden araştırma izni alınmıştır. Etik kurul kararı EK-2’ de yer almaktadır.

Araştırmada katılımcılara ulaşılması için öncelikle mail yolu ile anketin iletilmesi gerçekleştirilmiştir. Anketin mail yoluyla gönderimi Ocak 2024 tarihinde başlamıştır.

Mart 2024 tarihinde tekrar hatırlatma mailleri gönderilmiştir. Nisan 2024 tarihinde yüz yüze görüşme imkanı bulunmuş ve anketlerin bir kısmı da yüz yüze bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Yapılan anket aşağıda yer almaktadır;

<https://forms.gle/sv5tXLEzytq37kTN8>

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Bu çalışmada TAM-3 kullanılarak 3 vakıf üniversitesi akademik ve idari EBYS kullanıcılarının kabul ve kullanım durumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır.

EBYS kullanıcılarına yapılan anketler SPSS Statistic 24 ve AMOS 22 programları ile analiz edilmiştir. Analize öncelikle elde edilen verilerin SPSS programına kaydedilmesi ile başlanmıştır. Anketin demografik kısmında yer alan verilerin analiz edilmesi için betimsel istatistik yöntemleri (frekans, yüzde) kullanılmıştır. Daha sonra uygulanan ölçeğe ait ortalama ve standart sapma değerleri bulunmuş ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin anlaşılması için normallik testleri kapsamında basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır.

Ölçek maddelerinin kendi içlerindeki tutarlılıklarını ölçmek amacıyla güvenilirlik testi (Cronbach's alpha) yapılmış ve güvenilirlik değerleri düşük kalan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) analizleri yapılarak EBYS kullanıcılarının davranışsal niyetlerini etkileyen faktörler ortaya koyulmuştur. Elde edilen sonuçlarla hipotezler test edilmiştir.

Son olarak tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılarak ölçek maddelerinin akademik ve idari personelin demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya koyulması için iki ortalama arasındaki farkın önem kontrolü (t- testi) ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri yapılmıştır. Anova testi sonucunda farkın hangi gruplar için olduğunun tespiti için Post Hoc analizi (Tukey HSD, Tamhane's) yapılmıştır.

3.6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma kapsamında İstanbul' da bulunan üç vakıf üniversitesinin EBYS kullanıcılarının sistemi kabul ve kullanım durumları Teknoloji Kabul Modeli 3 kullanılarak incelenmiştir. EBYS kullanıcılarını demografik sorularla birlikte Teknoloji Kabul Modeli 3 ile algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar öz yeterliliği,

dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, amaç kullanılabilirliği, öznel norm, gönüllülük, imaj, iş uygunluğu, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği, davranışsal niyet çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu kapsamda araştırma izni veren 3 vakıf üniversitesinin EBYS kullanıcılarına anket çalışması uygulanmıştır. Alınan yanıtlar analiz edilerek kullanıcıların kabul ve kullanım durumları ölçülmüştür.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR

Ankete katılan katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kadın	312	52,5
Erkek	282	47,5
Total	594	100,0

Tablo 4.1' e göre katılımcıların %52,5'i (312) kadın ve %47,5'i (282) erkektir. Toplam 594 kişi ankete katılmıştır. Ankete katılan kadın personelin erkek personele göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Yaş	Frekans (n)	Yüzde (%)
18-24	10	1,7
25-30	163	27,4
31-37	230	38,7
38-44	110	18,5
45-50	47	7,9
50 ve üzeri	34	5,7
Total	594	100,0

Ankette katılımcıların yaş aralıklarını belirlemek için 18-24, 25-30, 31-37, 38-44, 45-50, 50 ve üzeri olarak kategoriler oluşturulmuştur. Tablo 4.2'ye göre katılımcıların %1,7'si 18-24 yaş, %27,4'ü 25-30, %38,7'si 31-37, %18,5'i 38-44, %7,9'u 45-50 ve %5,7'si 50 ve üzeri yaş aralığındadır. Ankete katılan katılımcıların büyük çoğunluğunun 31-37 ve 25-30 yaş aralıklarında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Katılımcıların Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

Öğrenim Düzeyi	Frekans (n)	Yüzde (%)
Lise	3	0,5
Üniversite	152	25,6
Yüksek Lisans	275	46,3
Doktora	164	27,6
Total	594	100,0

Tablo 4.3'e göre ankete katılanların %0,5'i lise, %25,6'sı üniversite, %46,3'ü yüksek lisans, %27,6'sı, doktora öğrenim düzeyine sahiptir. Katılımcıların çoğunluğunun yüksek lisans mezun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Katılımcıların Çalıştığı Üniversiteye Göre Dağılımı

Çalıştığı Üniversite	Frekans (n)	Yüzde (%)
Üniversite001	191	32,2
Üniversite002	203	34,2
Üniversite003	200	33,7
Total	594	100,0

Tablo 4.4'e göre katılımcıların %32,2'ü Üniversite001, %34,2' si Üniversite002 ve %33,7'si Üniversite003 çalışandır. Ankete en çok katılan üniversitenin Üniversite002 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Katılımcıların Çalıştığı Birime Göre Dağılımı

Çalıştığı Birim	Frekans (n)	Yüzde (%)
Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	15,2
Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	25,1
Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri (Eczacılık ve Diş Hekimliği dahil) Fakülteleri	61	10,3
Meslek Yüksekokulları	44	7,4
Enstitüler	14	2,4
Araştırma Merkezleri	23	3,9
Yabancı Diller Bölümleri	20	3,4
Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,7

Tablo 4.5 (Devamı) Katılımcıların Çalıştığı Birime Göre Dağılımı

İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı/Direktörlüğü	22	3,7
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı/Direktörlüğü	17	2,9
Personel-İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı/Direktörlüğü	21	3,5
Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer İdari Birimler	105	17,7
Total	594	100,0

Tablo 4.5’de çalışmaya katılan katılımcıların çalıştıkları birim dağılımları verilmiştir. Tablo 4.5’e göre en çok katılım Sosyal Bilimler Fakülteleri alanında olmuştur. En az katılım ise Enstitüler biriminde olmuştur. Bazı birimlerde katılımcı sayısının azlığından dolayı birimlerde gruplama yapılmıştır.

Tablo 4.6. Katılımcıların Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Hizmet Yılı	Frekans (n)	Yüzde (%)
0-2 yıl	140	23,6
3-5 yıl	190	32,0
6-8 yıl	125	21,0
8 yıl ve üzeri	139	23,4
Total	594	100,0

Tablo 4.6’ya göre katılımcıların %23,6’sı 0-2 yıl, %32’si 3-5 yıl, %21’i 6-8 yıl ve %23,4’ü 8 yıl ve üzeri hizmet yılına sahiptir. Ankete en fazla katılım hizmet süresi 3-5 yıl arasında olan katılımcılar tarafından sağlanmıştır.

Tablo 4.7. Katılımcıların Personel Tipine Göre Dağılımı

Personel Tipi	Frekans (n)	Yüzde (%)
Akademik Personel	356	59,9
İdari Personel	238	40,1
Total	594	100,0

Tablo 4.7’ye göre katılımcıların %59,9’u akademik %40,1’i ise idari personeldir. Üniversitelerde çalışan akademik personel sayılarının idari personel sayılarının çok üzerinde olduğundan dolayı bu beklenen bir durumdur.

Tablo 4.8. Katılımcıların Akademik Unvan Düzeyine Göre Dağılımı

Akademik Unvan	Frekans (n)	Yüzde (%)
Profesör	21	3,5
Doçent	15	2,5
Doktor Öğretim Üyesi	107	18,0
Öğretim Görevlisi	85	14,3
Araştırma Görevlisi	127	21,4
YOK	239	40,2
Total	594	100,0

Tablo 4.8'e göre akademik unvana sahip katılımcıların %3,5'i profesör, %2,5'i doçent, %18'i doktor öğretim üyesi, %14,3'i öğretim görevlisi, %21,4'ü araştırma görevlisidir. Akademik bir unvana sahip olmayan katılımcılar ise %40,2 oranındadır. Akademik unvana sahip katılımcılar arasında en fazla katılım araştırma görevlileri arasından olmuştur.

Tablo 4.9. Katılımcıların İdari Görev (Akademik) Durumuna Göre Dağılımı

İdari Görev (Akademik)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dekan	2	0,3
Müdür	10	1,7
Dekan Yardımcısı	5	0,8
Müdür Yardımcısı	5	0,8
Bölüm Başkanı	27	4,5
Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	0,3
Anabilim/Anasanat Dalı Başkanı	4	0,7
YOK	539	90,7
Total	594	100,0

Katılımcıların akademik idari görev dağılımları Tablo 4.9'de verilmiştir. Buna göre örneklemdeki akademik personellerin %0,3'si dekan, %1,7'si müdür, %0,8'i dekan yardımcısı, %0,8'i müdür yardımcısı, %4,5'i bölüm başkanı, %0,3'ü bölüm başkanı yardımcısı, %0,7'si anabilim/anasanat dalı başkanıdır. Katılımcıların %90,7'ü ise akademik idari görevi olmayan personeli ifade etmektedir. Akademik idari görevi olan

kullanıcılar arasında en fazla katılım bölüm başkanları tarafından olmuştur.

Tablo 4.10. Katılımcıların İdari Görev Durumuna Göre Dağılımı

İdari Görev	Frekans (n)	Yüzde (%)
Genel Sekreter	1	0,2
Genel Sekreter Yardımcısı	2	0,3
Daire Başkanı	23	3,9
Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	4,0
Şube Müdürü	20	3,4
Şef	15	2,5
Uzman	77	13,0
Uzman Yardımcısı	38	6,4
Memur	33	5,6
YOK	361	60,8
Total	594	100,0

Katılımcıların idari görev dağılımları Tablo 4.10’ da verilmiştir. Tabloya göre çalışmaya katılan idari personellerin %0,2’si genel sekreter, %0,3’ü genel sekreter yardımcısı, %3,9’u daire başkanı, %4’ü fakülte, yüksekokul veya enstitü sekreteri, %3,4’ü şube müdürü, %2,5’i şef, %13’ü uzman, %6,4’ü uzman yardımcısı, %5,6’sı memur’ dur. Buna göre idari personeller arasında çalışmaya en çok uzman pozisyonundaki kişiler katılmış olup en az ise genel sekreter pozisyonundan kişiler katılmıştır.

Tablo 4.11. Kullanıcıların Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımları

Kullanım Sıklığı	Frekans (n)	Yüzde (%)
1-2 Saat (2 saat dahil)	2	0,3
2-3 Saat (3 saat dahil)	24	4,0
3-5 Saat (5 saat dahil)	126	21,2
5-7 Saat (7 saat dahil)	250	42,1
7 Saatten Fazla	192	32,3

Tablo 4.11 (Devamı) Kullanıcıların Kullanım Sıklıklarına Göre Dağılımları

İnternet Kullanım Sıklığı	0-1 Saat (1 saat dahil)	8	1,3
	1-2 Saat (2 saat dahil)	27	4,5
	2-3 Saat (3 saat dahil)	40	6,7
	3-5 Saat (5 saat dahil)	87	14,6
	5-7 Saat (7 saat dahil)	219	36,9
	7 Saatten Fazla	213	35,9
	Her gün Bir Defa	102	17,2
EBYS Kullanım Sıklığı	Her gün Birkaç Kez	176	29,6
	Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	8,4
	Haftada 2 veya 3 Kez	135	22,7
	Haftada 1 Kez	131	22,1
EBYS Kullanım Süresi	0-15 Dakika	304	51,2
	16-30 Dakika	160	26,9
	31-45 Dakika	49	8,2
	46-60 Dakika	39	6,6
	60 Dakikadan Daha Fazla	42	7,1
TOTAL		594	100,0

Tablo 4.11’de katılımcıların bilgisayar kullanım sıklıkları, internet kullanım sıklıkları, EBYS kullanım sıklığı ve EBYS kullanım süresi verilmiştir. Buna göre; bilgisayar kullanım sıklığı bakımından, katılımcıların %0,3’ü 1-2 Saat (2 saat dahil), %4’ü 2-3 Saat (3 saat dahil), %21,2’si 3-5 Saat (5 saat dahil), %42,1’i 5-7 Saat (7 saat dahil), %32,3’ü 7 Saatten Fazla bilgisayar kullandığını ifade etmiştir. İnternet kullanım sıklığı bakımından, katılımcıların %1,3’ü 0-1 Saat (1 saat dahil), %4,5’i 1-2 Saat (2 saat dahil), %6,7’si 2-3 Saat (3 saat dahil), %14,6’sı 3-5 Saat (5 saat dahil), %36,9’u 5-7 Saat (7 saat dahil) ve %35,9’u 7 Saatten Fazla internet kullandığını ifade etmiştir. EBYS kullanım sıklığı bakımından, katılımcıların %17,2’si her gün bir defa, %29,6’sı her gün birkaç kez, %8,4’ü gün aşırı (iki günde bir), %22,7’si haftada 2 veya 3 kez, %22,1’i ise haftada 1 kez EBYS kullandığını ifade etmiştir. EBYS kullanım süresi bakımından, katılımcıların %51,2’si 0-15 dakika, %26,9’u 16-30 dakika, %8,2’si 31-45 dakika, %6,6’sı 46-60 dakika ve %7,1’i ise 60 dakikadan daha fazla EBYS kullandığını ifade etmiştir.

4.2. ÖLÇEĞE AİT ORTALAMA VE STANDART SAPMA DEĞERLERİ

Çalışmada ölçeğe ait tüm faktörlerin ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir.

Tablo 4.12. Ölçeğin Boyutlarına Göre Ortalamalar ve Standart Sapmalar

Faktörler	N	Ortalama	Standart Sapma
Algılanan Fayda	594	4,093	0,462
Algılanan Kullanım Kolaylığı	594	3,844	0,729
Dış Kontrol Algıları	594	3,753	0,754
Bilgisayar Oyunculuğu	594	3,056	0,998
Bilgisayar Kaygısı	594	4,431	0,562
Algılanan Zevk	594	3,373	0,892
Öznel Norm	594	2,911	0,514
İmaj	594	3,065	1,032
Çıktı Kalitesi	594	3,881	0,565
Sonuç Kanıtlanabilirliği	594	3,984	0,637
Davranışsal Niyet	594	4,158	0,534

Tablo 4.12’ e göre en yüksek ortalamaya sahip ölçek faktörü bilgisayar kaygısı (4,431), en düşük ortalamaya sahip ölçek faktörü ise öznel normdur (2,911). Elde edilen standart sapma değerlerine bakıldığında ise en yüksek standart sapmanın 1,032 ile imaj faktörüne ve en düşük standart sapmanın ise 0,462 ile algılanan fayda faktörüne ait olduğu görülmektedir.

4.3. NORMALLİK TESTLERİ

Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizi yapılmaya uygun olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir (Şeref Kalaycı, 2006: 321). Faktör analizine uygunluğu değerlendirilmesi için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin bakılmalıdır (Büyüköztürk, 2008: 6). Verilerin normal dağılım durumlarının ortaya koyulabilmesi için basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılması gerekmektedir (Demir, 2016: 144). Normal dağılımla ilgili literatürde farklı görüşler yer almaktadır. Bu çalışmada basıklık ve çarpıklık değerleri, George ve Mallery (2010)’nin basıklık ve çarpıklık değerlerinin +2 ile -2 değerleri arasında yer almasının normal dağılım gösterdiği görüşü çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu aralığın dışında kalanlar normallik dağılımı

ihlal ettiği varsayılmış ve bu değerlere göre 123 kişinin verilerinin normallik varsayımını ihlal ettiği gözlemlenmiştir. Bu kişiler veri setinden çıkarılmış ve veriler 594 kişi ile tekrar analiz edilmiştir. Ayrıca amaç kullanılabilirliği alt boyutunda tek ifade yer almasından dolayı analizde sonuç alınamayacağı kanaati getirilmiş ve ölçekten çıkarılmıştır. Normallik dağılımı aşağıdaki Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Ölçek Boyutlarına Göre Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Faktör Adı	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Algılanan Fayda	0,026	1,394
Algılanan Kullanım Kolaylığı	-0,622	0,498
Dış Kontrol Algıları	-0,712	0,281
Bilgisayar Oyunculuğu	0,039	-0,202
Bilgisayar Kaygısı	-0,421	-0,714
Algılanan Zevk	-0,7	-0,107
Öznel Norm	-0,279	1,910
İmaj	-0,232	-0,758
Çıktı Kalitesi	-0,412	1,055
Sonuç Kanıtlanabilirliği	-0,607	1,273
Davranışsal Niyet	0,067	-0,111

Tablo 4.12 incelendiğinde basıklık ve çarpıklık değerlerinin tüm alt boyutlar için +2 ile -2 değerleri arasında yer aldığı görülmektedir. Bu durumda tüm boyutların normal dağılım sergilediği anlaşılmaktadır. Algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi ve sonuç kanıtlanabilirliği sağa çarpık dağılıma; algılanan fayda, bilgisayar oyunculuğu ve davranışsal niyet ise sola çarpık dağılıma sahiptir.

4.4. GÜVENİLİRLİK TESTİ

Toplanan verilerin ve ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunun test edilebilmesi için güvenilirlik testlerinin yapılması gerekmektedir (Kılıç, 2016). Bu testler sonucunda güvenilir olduğu tespit edilen ölçekler ondan elde edilen verilerin de güvenli olmasını sağlamaktadır (Karagöz 2017: 444). Ölçeğin güvenilir değer aralıkları Kılıç’a göre aşağıdaki gibidir;

$0.50 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek zayıf derecede güvenilirdir.

$0.60 \leq \alpha < 0.70$ ise ölçek kabul edilebilir derecede güvenilirdir.

$0.70 \leq \alpha < 0.90$ ise ölçek iyi derecede güvenilirdir.

$0.90 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek mükemmel derecede güvenilirdir.

Mukaka'ya (2012) göre; Korelasyon katsayısının 0,30'un altında olması düşük korelasyon; 0,30 ile 0,50 arasında olması zayıf korelasyon; 0,50 ile 0,70 arasında olması orta-iyi korelasyon; 0,70 ile 0,90 arasında olması yüksek korelasyon ve 0,90'ın üzerinde olması çok yüksek korelasyon olarak kabul edilmektedir (Mukaka, 2012). Ayrıca Leech, Barret ve Morgan (2015)'a göre, madde-toplam korelasyon değeri negatif veya çok düşükse (0,30'un altında), ifade maddesi geçersizdir. Bu ölçüt dikkate alınarak negatif ve çok küçük korelasyon puanına sahip algılanan kullanım kolaylığı alt boyutunun birinci, bilgisayar kaygısı alt boyutunun birinci, gönüllülük alt boyutunun birinci ve ikinci, sonuç kanıtlanabilirliği alt boyutunun dördüncü [akk1 (0,296), bk1 (-0,482), gn1 (0,221), gn2 (-0,460), sk4 (-0,555)] ifadeleri ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca bilgisayar öz-yeterliliği (0,400) ve iş uygunluğu (0,543) faktörlerinin zayıf derecede güvenilir olduğu görülmektedir. Bu faktörlerin de güvenilirliği ihlal etmesinden dolayı ölçekten çıkarılmasına kanaat getirilmiştir

Oluşan yeni model ile tekrar ölçeğin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach's Alpha test yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4.14' de verilmiştir.

Tablo 4.14. Faktörlerin Güvenilirlik Katsayıları

Faktörler	İfadeler		Cronbach's Alpha Değeri
Algılanan Fayda	AF1	EBYS'yi kullanmak işimde performansımı artırıyor.	0,860
	AF2	EBYS' yi işimde kullanmak verimliliğimi artırıyor.	
	AF3	EBYS' yi kullanmak işimde etkinliğimi artırır.	
	AF4	EBYS' yi işimde faydalı buluyorum.	
Algılanan Kullanım Kolaylığı	AKK2	EBYS ile etkileşime geçmek çok fazla zihinsel çabamı gerektirmiyor.	0,829
	AKK3	EBYS' nin kullanımının kolay olduğunu düşünüyorum.	
	AKK4	EBYS' nin yapmasını istediğim şeyi yapmasını kolay buluyorum.	

Tablo 4.14 (Devamı) Faktörlerin Güvenilirlik Katsayıları

Dış Kontrol Algıları	DKA1	EBYS' nin kullanımı üzerinde kontrole sahibim.	0,875
	DKA2	EBYS' yi kullanmak için gerekli kaynaklara sahibim.	
	DKA3	EBYS' yi kullanmak için gereken kaynaklar, fırsatlar ve bilgi göz önüne alındığında, EBYS' yi kullanmak benim için kolaydır.	
Bilgisayar Oyunculuğu	BO2	Bilgisayar kullanırken kendimi yaratıcı hissediyorum.	0,830
	BO3	Bilgisayar kullanırken kendimi oyuncu hissediyorum	
	BO4	Bilgisayar kullanırken kendimi orijinal hissediyorum.	
Bilgisayar Kaygısı	BK2	Bilgisayarla çalışmak beni gerginleştirir.	0,911
	BK3	Bilgisayarlar beni rahatsız ediyor	
	BK4	Bilgisayarlar beni huzursuz ediyor.	
Algılanan Zevk	AZ1	EBYS' yi kullanmayı eğlenceli buluyorum	0,964
	AZ2	EBYS' yi kullanma keyifli bir süreçtir.	
	AZ3	EBYS kullanmaktan zevk alıyorum.	
Öznel Norm	ON1	Davranışlarımı etkileyen insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	0,955
	ON2	Benim için önemli olan insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	
İmaj	IM1	Kurumumda EBYS kullanan kişiler kullanmayanlara göre daha fazla prestije sahiptir.	0,922
	IM2	Kurumumda EBYS kullanan kişiler yüksek bir profile sahiptir.	
	IM3	EBYS' ye sahip olmak, kurumumda bir statü sembolüdür.	
Çıktı Kalitesi	CK1	EBYS'den aldığım çıktıların kalitesi yüksektir.	0,810
	CK2	EBYS çıktısının kalitesiyle ilgili bir sorunun yok.	
	CK3	EBYS'nin sonuçlarını mükemmel olarak değerlendiriyorum.	
Sonuç Kanıtlanabilirliği	SK1	EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına anlatmakta zorluk çekmem.	0,883
	SK2	EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına iletebileceğime inanıyorum.	
	SK3	EBYS kullanmanın sonuçları bana görünürdür.	
Davranışsal Niyet	DN1	EBYS erişimim olduğunu varsayarak, onu kullanmayı düşünüyorum.	0,829
	DN2	EBYS erişimim olduğu için, onu kullanacağımı tahmin ediyorum.	
	DN3	EBYS'yi önümüzdeki ay içinde kullanmayı planlıyorum.	

Tablo 4.13 incelendiğinde algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oynunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği, davranışsal niyet faktörlerinin Cronbach's Alpha değerlerinin 0,810 ile 0,964 arasında olduğu görülmektedir. Buna göre ölçeğin bütün faktörlerinin güvenilirlik sonuçları oldukça yüksektir.

4.5. ÖLÇÜM MODELİNE İLİŞKİN BULGULAR

4.5.1. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Ölçeği oluşturan 11 alt boyut ve 35 ifade AMOS 22 programı ile Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)'ne tabi tutulmuştur. Literatüre bakıldığında DFA'nın ölçeğin faktör yapısının (modelin) geçerliliğini değerlendirmek için çok sayıda uyum indeksi olduğu görülmektedir (Kaner, Büyüköztürk ve İşler, 2011: 48). DFA belirlenen faktörlerin doğruluğunu tespit etmeyi amaçlar ve geliştirilen ölçeklerin geçerliliğini analiz eder (Karagöz, 2017: 459). Modelin uyum indeksi tablosu Tablo 4.15'de verilmiştir.

Tablo 4.15 Uyum İndeksi Tablosu

Uyum Kriterleri	İyi Uyum	Kabul edilebilir Uyum
χ^2 / Sd	$\chi^2 / Sd \leq 3$	$\chi^2 / Sd \leq 5$
RMSEA	$0,00 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,08$
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI < 0,95$
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI < 0,95$
GFI	$0,90 \leq GFI \leq 1,00$	$0,85 \leq GFI < 0,90$
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$0,85 \leq AGFI < 0,90$
NNFI (TLI)	$0,95 \leq NNFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NNFI < 0,95$
RMR	$0,00 \leq RMR \leq 0,05$	$0,05 < RMR \leq 0,08$

Kaynak: Karagöz ve Ağbekaş, 2016: 280)

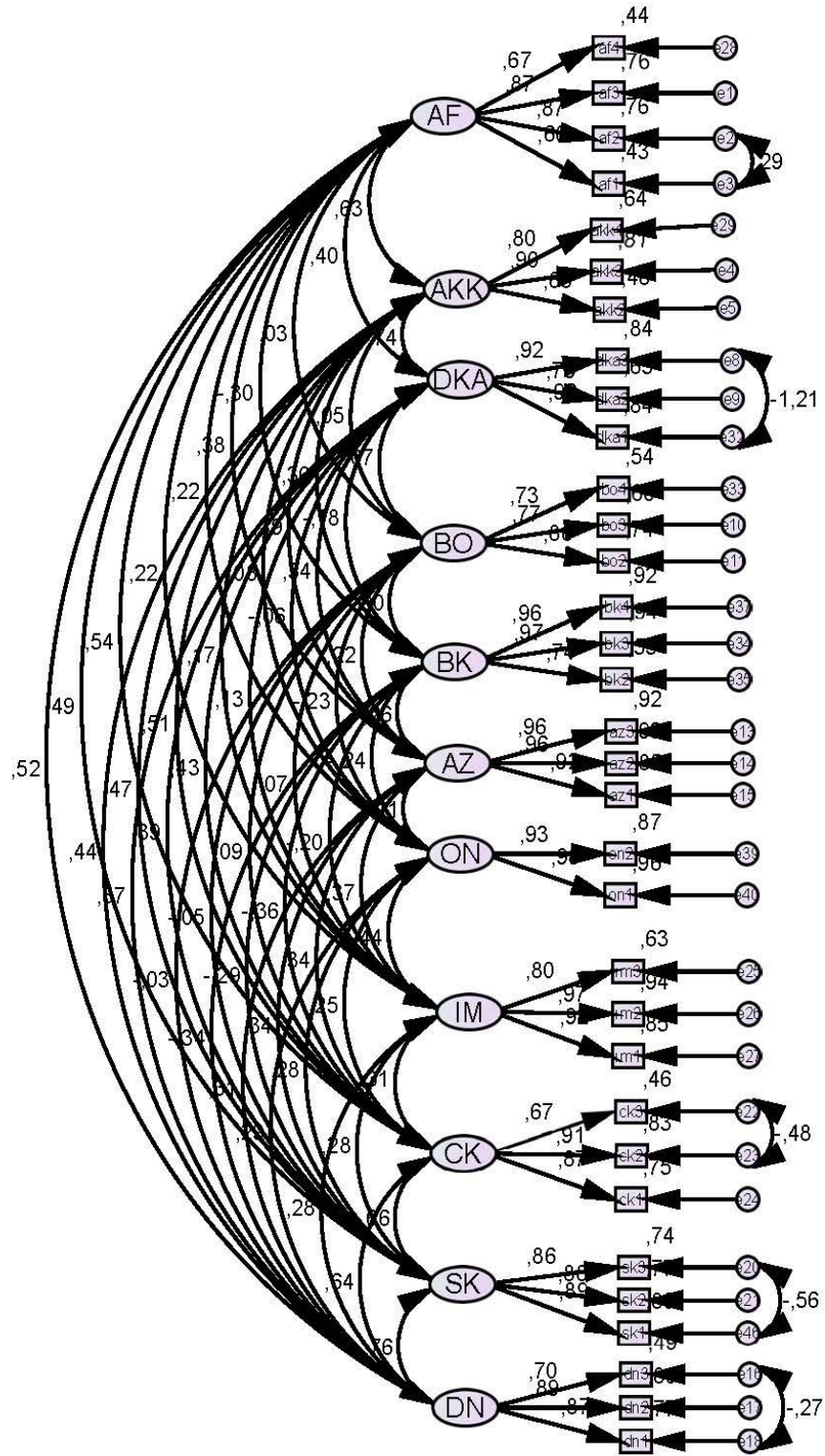
DFA sonucunda ulaşılan uyum iyiliği indekslerine bakıldığında verinin ölçüm modeli ile yeterli uyuma ulaşamadığı görülmüştür [CMIN/DF=4,842; GFI=0,818; AGFI=0,775; NFI=0,850; IFI=0,877, CFI=0,877; NNFI(TLI)= 0,856; RMSEA=0,080; ve RMR=0,052].

Analiz sonuçlarının uyum indekslerine uyumlu hale getirilmesi için analiz çıktıları (Amos, output) incelenmiş ve yapılacak değişimler (modifications) belirlenmiştir. Bir

faktörün faktör yükleri 0,50'den büyük olması o faktörün güvenilir olduğu ifade etmektedir (Hair, Black, Babin, Anderson ve Tatham, 2006). Buna göre faktör yükleri 0,50'nin altında kalan dış kontrol algıları faktörünün dka4 ifadesi (0,19), bilgisayar oynunculuğu faktörünün bo1 ifadesi (0,26) ve öznel norm faktörünün on3 ifadesi (0,25) ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca birlikte değişim gösteren faktörler tespit edilmiştir ve aynı faktöre ait ifadeler arasında kovaryans oluşturulmuştur. [Algılanan fayda faktörü e2~~e3 (13,322), dış kontrol algıları faktöründe e8~~e32 (17,222), çıktı kalitesi e22~~e23 (10,911), sonuç kanıtlanabilirliği faktöründe e20~~e46 (18,739) ve davranışsal niyet faktöründe e16~~e18 (9,16)].

Yapılan revizeler sonucunda tekrar DFA yapılarak elde edilen sonuçların uyum iyiliği indekslerine bakıldığında modelin indekslere uyum gösterdiği söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre AGFI ve NFI değerleri kabul edilebilir değerlere yakın görülmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Bu değerlerin kabul edilebilir değerlerin altında kalması modelin çok karmaşık olması ve örneklem büyüklüğü ile ilgili bir durum olması ile ilişkilendirilebilir. [CMIN/DF=3,920; GFI=0,857; AGFI=0,815; NFI=0,897; IFI=0,921, CFI=0,921; NNFI(TLI)= 0,904; RMSEA=0,070; ve RMR=0,035]

Ölçeğin on bir boyutlu faktör yapısının DFA ile elde edildiği ölçeğe ilişkin faktör yüklerinin yer aldığı path diyagramı Şekil 4.1'de verilmiştir.

Şekil 4.1. Modelin Amos Path Diyagramı

Bir ölçeğin her bir faktörüne ait ifadelerin yakınsak geçerliliğini elde etmek için 3 temel adım bulunmaktadır (Fornell ve Larcker, 1981);

1. Ölçekte yer alan faktörlere ait ifadelerin güvenilirliği,
2. Her bir faktöre ilişkin birleşik güvenilirlik (composite reliability- CR) değerleri
3. Ortalama açıklanan varyans (average variance extracted- AVE) değerleri

İlk olarak faktörlere ait ifadelerin güvenilirliği için faktör yükleri belirlenmektedir. Faktör yükleri Tablo 4.16'da verilmiştir. Bu çalışmada tüm faktörlere ait faktör değerleri 0,66 ile 0,98 arasında değişmektedir. Birleşik güvenilirlik katsayısının (CR alfa değerinin) 0,70 ve üzerinde olması gerekmektedir (Nunnally ve Bernstein, 1994). Tablo incelendiğinde CR değerlerinin 0,830 ile 0,962 arasında olduğu görülmüştür. Son olarak her bir faktör için açıklanan ortak varyans değerleri (AVE) hesaplanmıştır. Fornell ve Larcker (1981)'e göre bu değerlerin 0,50'ye eşit veya yüksek olması gerekmektedir. Araştırmada yer alan faktörlere ilişkin AVE değerleri, 0,599 ile 0,912 arasında değerler almaktadır. Tüm bu değerler Tablo 4.16'de yer almaktadır.

Tablo 4.16. Ölçeğe Ait Faktör Yükleri, Ave ve CR değerleri

Faktörler		Faktör Yükü	AVE	CR
Faktör Adı: Algılanan Fayda (AF)				
AF1	EBYS'yi kullanmak işimde performansımı artırıyor.	0,66	0,599	0,854
AF2	EBYS' yi işimde kullanmak verimliliğimi artırıyor.	0,87		
AF3	EBYS' yi kullanmak işimde etkinliğimi artırır.	0,87		
AF4	EBYS' yi işimde faydalı buluyorum.	0,67		
Faktör Adı: Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK)				
AKK2	EBYS ile etkileşime geçmek çok fazla zihinsel çabamı gerektirmiyor.	0,68	0,637	0,838
AKK3	EBYS' nin kullanımının kolay olduğunu düşünüyorum.	0,90		
AKK4	EBYS' nin yapmasını istediğim şeyi yapmasını kolay buluyorum.	0,80		
Faktör Adı: Dış Kontrol Algıları (DKA)				
DKA1	EBYS' nin kullanımı üzerinde kontrole sahibim.	0,92	0,772	0,910
DKA2	EBYS' yi kullanmak için gerekli kaynaklara sahibim.	0,79		
	EBYS' yi kullanmak için gereken kaynaklar, fırsatlar ve bilgi	0,92		
DKA3	göz önüne alındığında, EBYS' yi kullanmak benim için kolaydır.			

Tablo 4.16 (Devamı) Ölçeğe Ait Faktör Yükleri, Ave ve CR değerleri

Faktör Adı: Bilgisayar Oyunculuğu (BO)				
BO2	Bilgisayar kullanırken kendimi yaratıcı hissediyorum.	0,86	0,621	0,830
BO3	Bilgisayar kullanırken kendimi oyuncu hissediyorum	0,77		
BO4	Bilgisayar kullanırken kendimi orijinal hissediyorum.	0,73		
Faktör Adı: Bilgisayar Kaygısı (BK)				
BK2	Bilgisayarla çalışmak beni gerginleştirir.	0,74	0,803	0,923
BK3	Bilgisayarlar beni rahatsız ediyor	0,97		
BK4	Bilgisayarlar beni huzursuz ediyor.	0,96		
Faktör Adı: Algılanan Zevk (AZ)				
AZ1	EBYS' yi kullanmayı eğlenceli buluyorum	0,92	0,896	0,962
AZ2	EBYS' yi kullanma keyifli bir süreçtir.	0,96		
AZ3	EBYS kullanmaktan zevk alıyorum.	0,96		
Faktör Adı: Öznel Norm (ON)				
ON1	Davranışlarımı etkileyen insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	0,98	0,912	0,954
ON2	Benim için önemli olan insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	0,93		
Faktör Adı: İmaj (IM)				
IM1	Kurumumda EBYS kullanan kişiler kullanmayanlara göre daha fazla prestije sahiptir.	0,92	0,809	0,926
IM2	Kurumumda EBYS kullanan kişiler yüksek bir profile sahiptir.	0,97		
IM3	EBYS' ye sahip olmak, kurumumda bir statü sembolüdür.	0,80		
Faktör Adı: Çıktı Kalitesi (CK)				
CK1	EBYS'den aldığım çıktıların kalitesi yüksektir.	0,87	0,682	0,863
CK2	EBYS çıktısının kalitesiyle ilgili bir sorunun yok.	0,91		
CK3	EBYS'nin sonuçlarını mükemmel olarak değerlendiriyorum.	0,68		
Faktör Adı: Sonuç Kanıtlanabilirliği (SK)				
SK1	EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına anlatmakta zorluk çekmem.	0,89	0,768	0,908
SK2	EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına iletebileceğime inanıyorum.	0,88		
SK3	EBYS kullanmanın sonuçları bana görünürdür.	0,86		
Faktör Adı: Davranışsal Niyet (DN)				
DN1	EBYS erişimim olduğunu varsayarak, onu kullanmayı düşünüyorum.	0,87	0,679	0,862
DN2	EBYS erişimim olduğu için, onu kullanacağımı tahmin ediyorum.	0,89		
DN3	EBYS'yi önümüzdeki ay içinde kullanmayı planlıyorum.	0,70		

4.5.2. Yapısal Eşitlik Modeli ile Hipotezlerin Test Edilmesi

Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) özellikle sosyal bilimler ve davranış bilimleri tarafından kullanılan belirli bir teoriye dayanan, gözlenen ve gizil değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisini ortaya koyan çok değişkenli bir modeldir (Karagöz, 2017:459).

Gizil değişkenler doğrudan ölçülmesi mümkün değildir. Ölçüm yapılabilmesi için bir gözlenen değişkene bağlanması gerekmektedir. Ölçüm modeli, gözlenen değişkenler ve gizil değişkenler arasındaki ilişkileri ve gizil değişkenler arasındaki korelasyonları göstermektedir (Schumacher ve Lomax, 2004).

Algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet faktörleri arasındaki ilişkileri ortaya koymak için Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) kullanılmıştır. Bu ilişkileri ortaya koyan YEM diyagramı Şekil 4.2’de yer almaktadır.

Araştırma modeli için YEM sonuçları, yapısal ilişkiler için standartlaştırılmış regresyon katsayıları (β), kritik oran (C.R), çoklu belirlilik katsayısı (R^2) ve anlamlılık (p) değerleri Tablo 4.17’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde standartlaşmış regresyon katsayısı değeri negatif değer alan ilişkilerin olduğu görülmüştür. Kline (1994)’a göre bir faktör yükü negatif işaretli de olabilir. Negatif işaretli bir faktör yükü, faktörün söz konusu değişkenle ters yönlü bir ilişkisi olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 4.17. Araştırma Modeli YEM Sonuçları (N=594)

Yapısal İlişkiler	Standartlaştırılmış Resresyon Katsayıları (β)	Standart Hata (S.E)	Kritik Oran (C.R)	R2	P	Hipotezler	Hipotez Sonuçları
IM <--- ON	0,441	0,038	10,523	0,195	***	H1	Desteklenmiştir
AKK <--- BO	-0,02	0,021	-0,597	0,612	0,55	H2	Desteklenmemiştir
AKK <--- AZ	0,126	0,026	3,528		***	H3	Desteklenmiştir
AKK <--- DKA	0,683	0,041	13,327		***	H4	Desteklenmiştir
AKK <--- BK	-0,155	0,043	-4,637		***	H5	Desteklenmiştir
AF <--- IM	0,005	0,015	0,132	0,479	0,895	H6	Desteklenmemiştir
AF <--- CK	0,248	0,035	4,566		***	H7	Desteklenmiştir
AF <--- SK	0,163	0,026	3,14		0,002	H8	Desteklenmiştir
AF <--- AKK	0,414	0,028	8,352		***	H9	Desteklenmiştir
AF <--- ON	0,103	0,015	2,47		0,014	H10	Desteklenmiştir
DN <--- AF	0,473	0,086	7,837	0,331	***	H11	Desteklenmiştir
DN <--- AKK	0,153	0,041	2,978		0,003	H12	Desteklenmiştir

Tablo 4.17 incelendiğinde H2 (0,55; $p>0,05$) ve H6 (0,895; $p>0,05$) hipotezleri dışında tüm hipotezlerin sonuçları ($p<0,05$) istatistiksel olarak anlamlıdır ve hipotezler desteklenmiştir. İlk yapısal eşitliğe bakıldığında imaj ile öznel norm arasında (0,441) aynı yönlü bir ilişki olduğu ve regresyon katsayısının 0,195 olduğu görülmektedir.

İkinci yapısal eşitlikte; algılanan kullanım kolaylığı ile bilgisayar oyunculuğu (-0,02) ve bilgisayar kaygısı (-0,155) arasında ters yönlü; algılanan zevk (0,126) ve dış kontrol algıları (0,683) arasında ise aynı yönlü bir ilişki olduğu ve regresyon katsayısının 0,612 olduğu görülmektedir.

Üçüncü yapısal eşitlikte; algılanan fayda ile imaj (0,005), çıktı kalitesi (0,248), sonuç kanıtlanabilirliği (0,163) ve algılanan kullanım kolaylığı (0,414) arasında aynı yönlü bir ilişki olduğu ve regresyon katsayısının 0,479 olduğu görülmektedir.

Dördüncü yapısal eşitliğe bakıldığında ise davranışsal niyet ile algılanan fayda (0,473) ve algılanan kullanım kolaylığı (0,153) arasında aynı yönlü bir ilişki olduğu ve regresyon katsayısının 0,331 olduğu görülmektedir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda öznel normun imaj üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H1) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Yapılan benzer çalışmalara bakıldığında da bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Cengiz (2018)'in çalışmasında öznel normun kullanıcıların ebys kullanmaya yönelik tutumunda imaj üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda öznel normun kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında imaj üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda bilgisayar oynunculuğunun algılanan kullanım kolaylığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H2) önerilmiştir ve bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmemiştir. Elde edilen sonuç literatürdeki çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Cengiz (2018)'in çalışmasında bilgisayar oynunculuğunun kullanıcıların ebys kullanmaya yönelik tutumunda algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu etkisinin olduğu yönündeki hipotezi desteklenmemiştir. Sonuçlar doğrultusunda bilgisayar oynunculuğunun kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Hipotezin desteklenmeme nedeninin bilgisayar oynunculuğu yönündeki tercihlerin farklı olması düşünülmektedir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda algılanan zevkin algılanan kullanım kolaylığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H3) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Yapılan benzer çalışmalara bakıldığında da bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Bayraktar ve Çetinkaya Bozkurt (2021)'un çalışmasında algılanan zevkin algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda algılanan zevkin kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan kullanım kolaylığı üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda dış kontrol algılarının algılanan kullanım kolaylığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H4) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Yapılan benzer

alışmalara bakıldığında da bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Adetimin (2015)'in yaptığı çalışmada dışsal kontrol algılarının algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda dışsal kontrol algılarının kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan kullanım kolaylığı üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada niversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda bilgisayar kaygısının algılanan kullanım kolaylığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H5) nerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Bayraktar ve etinkaya Bozkurt (2021)'un çalışmasında bilgisayar kaygısının algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde Esen ve Büyük (2014)'n çalışmasında bilgisayar kaygısının ebys kullanımında algılanan kullanım kolaylığı üzerinde olumlu yönde bir etkisinin olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda bilgisayar kaygısının kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan kullanım kolaylığı üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada niversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda imajın algılanan fayda üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H6) nerilmiştir ve bu hipotez yapılan analizlerle desteklenememiştir. Fakat Cengiz (2018)'in çalışmasında imajın kullanıcıların ebys kullanmaya yönelik tutumunda algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu yönündeki hipotezi desteklenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda literatür incelendiğinde farklı sonuçların elde edildiği görülmüştür. Bu farklılığın nedeni olarak çalışmalardaki katılımcıların değişkenliği veya zaman içerisinde ebyslerin daha fazla kullanılmaya başlanmasıyla imajın algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin kalmadığı düşünülmektedir.

Araştırmada niversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda çıktı kalitesinin algılanan fayda üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H7) nerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Fakat Cengiz (2018)'in yaptığı çalışmada çıktı kalitesinin kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu hipotezi reddedilmiştir.

Araştırmada niversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda sonuç kanıtlanabilirliğinin algılanan fayda üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir

hipotez (H8) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Cengiz (2018)'in çalışmasında sonuç kanıtlanabilirliğinin kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda sonuç kanıtlanabilirliğinin kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan fayda üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H9) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Bektaş ve Alp (2019)'in çalışmasında algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Turan (2011)'in çalışmasında da algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda algılanan kullanım kolaylığının kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan fayda üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda öznel normun algılanan fayda üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin bir hipotez (H10) önerilmiştir. Bu hipotez yapılan analizlerle desteklenmiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Baki, Aktepe ve Birgören (2019)'in çalışmasına göre yapılan çalışmaların çoğunda öznel normun algılanan fayda üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda öznel normun kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında algılanan fayda üzerinde doğrudan ve olumlu bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üniversite çalışanlarının ebys kullanmaya yönelik tutumunda algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığının davranışsal niyet üzerinde anlamlı bir etkisi olduğuna ilişkin hipotezler (H11, H12) önerilmiştir. Bu hipotezler yapılan analizlerle desteklenmiştir. Benzer çalışmalara bakıldığında bu sonucun desteklendiği görülmüştür. Bayraktar ve Çetinkaya Bozkurt (2021)'un çalışmasında algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığının davranışsal niyet üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Venkatesh ve Davis (2000: 186-204)'in çalışmasında da bilgi sistemlerini kullanmaya yönelik tutumunda davranışsal niyet üzerinde algılanan fayda ve

algılanan kullanım kolaylığının doğrudan olumlu yönde bir etkisinin olduğu görülmüştür. Yine Eren ve Kaya (2016)'nın çalışmasında algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan faydanın ebys kullanımında davranışsal niyet üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda algılanan kullanım kolaylığı ve algılanan faydanın, kullanıcıların ebys kullanımına yönelik tutumlarında doğrudan ve pozitif yönde etkisinin olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak elde edilen bu bulgular literatürle ve ölçüm modeli ile paralellik göstermektedir (Ülker, 2020: 106). Bu çalışmalara örnek olarak, Bharadwaj ve Lal (2012); Rattern (2012); Venkatesh ve Davis (2000); Venkatesh ve Bala (2008) verilebilir.

4.6. ÖLÇEĞİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE İNCELENMESİ

Katılımcıların Elektronik belge yönetim sistemi kabul ve kullanım durumlarının teknoloji kabul modeli 3'nde yer alan değişkenlerin demografik özelliklerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermedikleri iki ortalama arasındaki farkın önem testi (t testi) ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiştir. ANOVA testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunan özellikler için farkın hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti için; homojen dağılım gösteren ($p>0,05$) faktörler için Tukey TSD ve homojen dağılım göstermeyen ($p<0,05$) faktörler için ise Tamhane's T2 analizi yapılmıştır.

4.6.1. Cinsiyet

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan t-testi sonuçları Tablo 4.18'de verilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri baz alınarak yapılan analize göre tüm boyutlar için cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 4.18. TAM-3 Puanlarının Cinsiyete göre t-testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Algılanan Fayda	Kadın	312	4,114	0,467	1,175	0,241
	Erkek	282	4,070	0,456		
Algılanan Kullanım Kolaylığı	Kadın	312	3,876	0,767	1,108	0,268
	Erkek	282	3,809	0,683		
Dış Kontrol Algıları	Kadın	312	3,792	0,7382	1,349	0,178

Tablo 4.18. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Cinsiyete göre t-testi Sonuçları

	Erkek	282	3,709	0,771		
Bilgisayar	Kadın	312	3,087	1,023		
Oyunculuğu	Erkek	282	3,021	0,971	0,808	0,419
Bilgisayar Kaygısı	Kadın	312	2,242	0,358		
	Erkek	282	2,219	0,382	0,781	0,435
Algılanan Zevk	Kadın	312	3,401	0,925		
	Erkek	282	3,341	0,854	0,819	0,413
Öznel Norm	Kadın	312	2,901	0,525		
	Erkek	282	2,922	0,501	-,505	0,614
İmaj	Kadın	312	3,112	0,987		
	Erkek	282	3,013	1,078	1,164	0,245
Çıktı Kalitesi	Kadın	312	3,897	0,553		
	Erkek	282	3,864	0,579	0,718	0,473
Sonuç	Kadın	312	4,01	0,624		
Kanıtlanabilirliği	Erkek	282	3,962	0,651	0,824	0,592
Davranışsal Niyet	Kadın	312	4,158	0,569		
	Erkek	282	4,159	0,493	0,033	0,973

4.6.2. Personel Tipi

Katılımcıların personel tipi değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan t-testi testi sonuçları Tablo 4.19’da verilmiştir. Katılımcıların personel tipleri baz alınarak yapılan analize göre bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj ve davranışsal niyet boyutlarının yaş açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, çıktı kalitesi ve sonuç kanıtlanabilirliği boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 4.19. TAM-3 Puanlarının Personel Tipine Göre t-testi Sonuçları

Faktörler	Personel Tipi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	p
Algılanan Fayda	Akademik Personel	356	4,057	0,484		
	İdari Personel	238	4,147	0,422	2,320	0,021
Algılanan Kullanım	Akademik Personel	356	3,796	0,764		
Kolaylığı	İdari Personel	238	3,916	0,669	2,008	0,045
Dış Kontrol Algıları	Akademik Personel	356	3,701	0,752		
	İdari Personel	238	3,830	0,751	2,052	0,041

Tablo 4.19. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Personel Tipine Göre t-testi Sonuçları

Bilgisayar Oyunculuğu	Akademik Personel	356	3,092	1,001	1,092	0,275
	İdari Personel	238	3,001	0,995		
Bilgisayar Kaygısı	Akademik Personel	356	2,231	0,363	0,036	0,972
	İdari Personel	238	2,232	0,380		
Algılanan Zevk	Akademik Personel	356	3,322	0,924	1,742	0,082
	İdari Personel	238	3,449	0,838		
Öznel Norm	Akademik Personel	356	2,896	0,501	0,852	0,394
	İdari Personel	238	2,932	0,533		
İmaj	Akademik Personel	356	3,009	1,040	1,611	0,108
	İdari Personel	238	3,148	1,016		
Çıktı Kalitesi	Akademik Personel	356	3,828	0,580	2,851	0,005
	İdari Personel	238	3,961	0,535		
Sonuç Kanıtlanabilirliği	Akademik Personel	356	3,938	0,649	2,190	0,029
	İdari Personel	238	4,054	0,611		
Davranışsal Niyet	Akademik Personel	356	4,141	0,572	0,972	0,332
	İdari Personel	238	4,184	0,471		

Tablo 4.19 incelendiğinde idari personelin ($X=4,147$, $SS=0,484$) algılanan fayda boyutuna yönelik görüşleri, akademik personelin ($X=4,057$, $SS=0,484$) görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

İdari personelin ($X=3,916$, $SS=0,669$) algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşleri, akademik personelin ($X=3,796$, $SS=0,764$) görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

İdari personelin ($X=3,830$, $SS=0,751$) dış kontrol algıları boyutuna yönelik görüşleri, akademik personelin ($X=3,701$, $SS=0,752$) görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

İdari personelin ($X=3,961$, $SS=0,535$) çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşleri, akademik personelin ($X=3,828$, $SS=0,580$) görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

İdari personelin ($X=4,054$, $SS=0,611$) sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşleri, akademik personelin ($X=3,938$, $SS=0,649$) görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir.

İdari personellerin akademik personellere göre algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, çıktı kalitesi ve sonuç kanıtlanabilirliği alt boyutlarına yönelik görüşleri daha

yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Esgin, Çetinkaya ve Ağaoğlu (2015)'nin çalışmasında teknolojik sistemleri kabul etmeleri yönündeki görüşlerinin personel tipine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu durumun nedeninin idari personellerin EBYS'yi akademik personellere göre daha yoğun kullanmaları olduğu düşünülmektedir.

4.6.3. Yaş

Katılımcıların yaş değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.20'de verilmiştir. Katılımcıların yaşları baz alınarak yapılan analize göre algılanan fayda, dış kontrol algıları, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının yaş açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oyunculuğu ve öznel norm boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 4.20. TAM-3 Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Yaş	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) 18-24	10	4,050	0,307	0,303	0,911	-
	(2) 25-30	163	4,115	0,458			
	(3) 31-37	230	4,084	0,431			
	(4) 38-44	110	4,115	0,450			
	(5) 45-50	47	4,047	0,624			
	(6) 50 ve üzeri	34	4,051	0,521			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) 18-24	10	3,866	0,592	2,539	0,028	2>6
	(2) 25-30	163	3,863	0,727			3>6
	(3) 31-37	230	3,895	0,657			4>6
	(4) 38-44	110	3,878	0,731			p=
	(5) 45-50	47	3,731	0,815			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,451	0,987			
	Total	594	3,844	0,729			
Dışsal Kontrol Algıları	(1) 18-24	10	3,600	0,857	1,510	0,185	-
	(2) 25-30	163	3,748	0,714			
	(3) 31-37	230	3,782	0,725			
	(4) 38-44	110	3,781	0,783			

Tablo 4.20. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

Bilgisayar Oyunculuğu	(5) 45-50	47	3,822	0,792	2,396	0,036	1>5
	(6) 50 ve üzeri	34	3,431	0,912			
	Total	594	3,753	0,754			
	(1) 18-24	10	3,800	0,945			
	(2) 25-30	163	3,132	0,943			
	(3) 31-37	230	3,024	1,010			
	(4) 38-44	110	2,984	0,039			
	(5) 45-50	47	2,801	0,844			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,264	1,139			
Bilgisayar Kaygısı	Total	594	3,056	0,998	0,197	0,964	-
	(1) 18-24	10	1,566	0,472			
	(2) 25-30	163	1,581	0,533			
	(3) 31-37	230	1,579	0,566			
	(4) 38-44	110	1,521	0,601			
	(5) 45-50	47	1,567	0,632			
	(6) 50 ve üzeri	34	1,588	0,485			
	Total	594	1,568	0,562			
	(1) 18-24	10	3,600	0,966			
Algılanan Zevk	(2) 25-30	163	3,474	0,884	1,614	0,154	-
	(3) 31-37	230	3,329	0,914			
	(4) 38-44	110	3,418	0,859			
	(5) 45-50	47	3,312	0,846			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,058	0,877			
	Total	594	3,373	0,892			
	(1) 18-24	10	3,350	0,747			
	(2) 25-30	163	2,920	0,521			
	(3) 31-37	230	2,873	0,484			
Öznel Norm	(4) 38-44	110	2,877	0,479	3,354	0,005	1>3
	(5) 45-50	47	2,872	0,515			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,147	0,609			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) 18-24	10	3,033	1,023			
	(2) 25-30	163	3,075	1,049			
	(3) 31-37	230	3,076	1,029			
	(4) 38-44	110	3,193	1,041			
	(5) 45-50	47	2,893	1,033			
İmaj	(6) 50 ve üzeri	34	2,764	0,919	1,191	0,312	-
	Total	594	3,065	1,032			

Tablo 4.20. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

Çıktı Kalitesi	(1) 18-24	10	3,866	0,501	0,349	0,883	-
	(2) 25-30	163	3,871	0,512			
	(3) 31-37	230	3,894	0,567			
	(4) 38-44	110	3,875	0,593			
	(5) 45-50	47	3,943	0,649			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,784	0,624			
	Total	594	3,881	0,565			
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(1) 18-24	10	3,600	0,966	1,631	0,150	-
	(2) 25-30	163	3,951	0,616			
	(3) 31-37	230	3,988	0,617			
	(4) 38-44	110	4,087	0,620			
	(5) 45-50	47	4,007	0,571			
	(6) 50 ve üzeri	34	3,872	0,836			
	Total	594	3,984	0,637			
Davranışsal Niyet	(1) 18-24	10	3,966	0,189	0,437	0,823	-
	(2) 25-30	163	4,159	0,554			
	(3) 31-37	230	4,151	0,515			
	(4) 38-44	110	4,203	0,567			
	(5) 45-50	47	4,134	0,509			
	(6) 50 ve üzeri	34	4,156	0,569			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.20 incelendiğinde katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,539$; $p=0,028$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi yaş grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 25-30 yaş grubundaki ($X=4,11$, $SS=0,458$), 31-37 yaş grubundaki ($X=4,08$, $SS=0,43$) ve 38-44 yaş grubundaki ($X=4,11$, $SS=0,52$) katılımcıların algılanan kullanım kolaylığına göre görüşleri, 50 ve üzeri yaş grubundaki ($X=3,451$, $SS=0,987$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların bilgisayar oynunculuğu boyutuna yönelik görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,396$; $p=0,36$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi yaş grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 18-24 yaş grubundaki ($X=3,8$, $SS=0,94$) katılımcıların bilgisayar oynunculuğuna göre görüşleri, 45-50 yaş grubundaki ($X=2,8$, $SS=0,84$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların öznel norm boyutuna yönelik görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,354$; $p=0,005$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi yaş grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 18-24 yaş grubundaki ($X=3,35$, $SS=0,747$) katılımcıların öznel norma göre görüşleri, 31-37 yaş gurubundaki ($X=2,873$, $SS=0,484$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların yaş açısından algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oyunculuğu, öznel norm alt boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın nedeni olarak jenerasyon farklılıkları gösterilebilir. Dijital yerlilerin bilişim teknolojilerini kullanımına yönelik olumlu bir tutumlarının olduğu düşünülmektedir.

4.6.4. Öğrenim Durumu

Katılımcıların öğrenim durumu değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.21’de verilmiştir. Katılımcıların mezun oldukları son öğrenim durumu baz alınarak yapılan analize göre algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, öznel norm, imaj, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının öğrenim durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan zevk ve çıktı kalitesi boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 4.21. TAM-3 Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Öğrenim Durumu	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) Lise	3	4,416	0,521	1,597	0,189	-
	(2) Üniversite	152	4,136	0,361			
	(3) Yüksek Lisans	275	4,096	0,491			
	(4) Doktora	164	4,042	0,493			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) Lise	3	3,666	0,577	1,600	0,188	-
	(2) Üniversite	152	3,936	0,595			
	(3) Yüksek Lisans	275	3,846	0,762			
	(4) Doktora	164	3,760	0,782			
	Total	594	3,844	0,729			

Tablo 4.21. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

	(1) Lise	3	4,222	0,384				
Dışsal	(2) Üniversite	152	3,743	0,754				
Kontrol	(3) Yüksek Lisans	275	3,811	0,742	1,838	0,139	-	
Algıları	(4) Doktora	164	3,656	0,771				
	Total	594	3,753	0,754				
	(1) Lise	3	2,555	0,509				
Bilgisayar	(2) Üniversite	152	3,057	1,044				
Oyunculuğu	(3) Yüksek Lisans	275	3,106	0,981	0,806	0,491	-	
	(4) Doktora	164	2,979	0,989				
	Total	594	3,056	0,998				
	(1) Lise	3	2,500	0,000				
Bilgisayar	(2) Üniversite	152	2,191	0,372				
Kaygısı	(3) Yüksek Lisans	275	2,250	0,363	2,193	0,088	-	
	(4) Doktora	164	2,233	0,379				
	Total	594	2,231	0,369				
	(1) Lise	3	3,333	1,154				
Algılanan	(2) Üniversite	152	3,548	0,794				
Zevk	(3) Yüksek Lisans	275	3,335	0,931	2,808	0,039	2>4	
	(4) Doktora	164	3,274	0,893				
	Total	594	3,373	0,892				
	(1) Lise	3	2,833	0,763				
Öznel Norm	(2) Üniversite	152	2,914	0,536				
	(3) Yüksek Lisans	275	2,921	0,502	0,154	0,927	-	
	(4) Doktora	164	2,890	0,513				
	Total	594	2,911	0,514				
	(1) Lise	3	2,000	0,000				
İmaj	(2) Üniversite	152	3,221	1,021				
	(3) Yüksek Lisans	275	3,013	1,037	2,555	0,055	-	
	(4) Doktora	164	3,026	1,025				
	Total	594	3,065	1,032				
	(1) Lise	3	3,777	0,384				
Çıktı Kalitesi	(2) Üniversite	152	3,993	0,508				
	(3) Yüksek Lisans	275	3,852	0,565	2,754	0,042	2>4	
	(4) Doktora	164	3,829	0,607				
	Total	594	3,881	0,565				
	(1) Lise	3	4,000	0,000				
Sonuç	(2) Üniversite	152	4,092	0,569				
Kanıtlanabilirliği	(3) Yüksek Lisans	275	3,941	0,637	1,967	0,118	-	
	(4) Doktora	164	3,957	0,691				

Tablo 4.21. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

	Total	594	3,984	0,637			
	(1) Lise	3	4,000	0,000			
	(2) Üniversite	152	4,221	0,445			
Davranışsal	(3) Yüksek Lisans	275	4,121	0,557	1,253	0,290	-
Niyet	(4) Doktora	164	4,166	0,571			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.21 incelendiğinde katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,808$; $p=0,039$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi mezuniyet durumları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre üniversite mezunları grubundaki ($X=3,548$, $SS=0,794$) katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, doktora mezunları grubundaki ($X=3,274$, $SS=0,893$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,754$; $p=0,042$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi mezuniyet durumları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre üniversite mezunları grubundaki ($X=3,993$, $SS=0,508$) katılımcıların çıktı kalitesine göre görüşleri, doktora mezunları grubundaki ($X=3,829$, $SS=0,607$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların öğrenim durumları açısından sadece algılanan zevk ve çıktı kalitesi alt boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yapılan analizde üniversite mezunlarının algılanan zevk ve çıktı kalitesi yönündeki görüşlerinin doktora mezunlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde bu sonucu destekleyecek çalışmaların olduğu görülmüştür. Tüfenkçi (2021)'nin çalışmasında öğrenim durumlarının EBYS kullanım durumları üzerinde anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Otçu (2018)'nin çalışmasında kabul durumlarının öğrenim durumu ile ters orantılı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda öğrenim durumu yükseldikçe EBYS kabul durumları yönündeki görüşlerin düşmesi beklenen bir durumdur.

4.6.5. Çalıştığı Üniversite

Katılımcıların öğrenim durumu değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.22’de verilmiştir. Katılımcıların mezun oldukları son öğrenim durumu baz alınarak yapılan analize göre algılanan fayda, dış kontrol algıları, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının öğrenim durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oyunculuğu ve imaj boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 4.22. TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Üniversiteye Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Üniversite	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) Üniversite 001	191	4,109	0,491	1,625	0,198	-
	(2) Üniversite 002	203	4,046	0,452			
	(3) Üniversite 003	200	4,125	0,442			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) Üniversite 001	191	3,918	0,726	4,752	0,009	1>2
	(2) Üniversite 002	203	3,717	0,784			3>2
	(3) Üniversite 003	200	3,903	0,656			
	Total	594	3,844	0,729			
Dışsal Kontrol Algıları	(1) Üniversite 001	191	3,834	0,697	2,713	0,067	-
	(2) Üniversite 002	203	3,661	0,804			
	(3) Üniversite 003	200	3,770	,0746			
	Total	594	3,753	0,754			
Bilgisayar Oyunculuğu	(1) Üniversite 001	191	3,122	0,921	4,974	0,007	1>2
	(2) Üniversite 002	203	2,881	0,981			3>2
	(3) Üniversite 003	200	3,171	1,066			
	Total	594	3,056	0,998			
Bilgisayar Kaygısı	(1) Üniversite 001	191	2,229	0,409	0,892	0,410	-
	(2) Üniversite 002	203	2,219	0,371			
	(3) Üniversite 003	200	2,246	0,328			
	Total	594	2,231	0,369			
Algılanan Zevk	(1) Üniversite 001	191	3,333	0,886	2,217	0,110	-
	(2) Üniversite 002	203	3,305	0,933			

Tablo 4.22(Devamı)TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Üniversiteye Göre ANOVA Sonuçları

	(3) Üniversite 003	200	3,480	0,849			
	Total	594	3,373	0,892			
Öznel Norm	(1) Üniversite 001	191	2,913	0,454			
	(2) Üniversite 002	203	2,871	0,515	1,093	0,336	-
	(3) Üniversite 003	200	2,947	0,563			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) Üniversite 001	191	3,000	1,011			
İmaj	(2) Üniversite 002	203	2,970	1,046	3,614	0,028	3>2
	(3) Üniversite 003	200	3,223	1,025			
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) Üniversite 001	191	3,891	0,628			
Çıktı Kalitesi	(2) Üniversite 002	203	3,811	0,559	2,869	0,058	-
	(3) Üniversite 003	200	3,945	0,498			
	Total	594	3,975	0,624			
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(1) Üniversite 001	191	3,927	0,635	1,942	0,144	-
	(2) Üniversite 002	203	4,051	0,647			
	(3) Üniversite 003	200	4,051	0,647			
	Total	594	3,984	0,637			
Davranışsal Niyet	(1) Üniversite 001	191	4,143	0,546			
	(2) Üniversite 002	203	4,118	0,513	1,778	0,170	-
	(3) Üniversite 003	200	4,215	0,541			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.22 incelendiğinde katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı üniversite durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,752$; $p=0,009$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi üniversitede çalıştığı durumları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Üniversite 001 grubundaki ($X=3,918$, $SS=0,726$) ve Üniversite 003 grubundaki ($X=3,903$, $SS=0,656$) katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, Üniversite 002 grubundaki ($X=3,717$, $SS=0,784$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların bilgisayar oynunculuğu boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı üniversite durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,974$; $p=0,007$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi üniversitede çalıştığı durumları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Üniversite 001 grubundaki ($X=3,122$; $SS=0,921$) ve Üniversite 003 grubundaki ($X=3,171$; $SS=1,066$) katılımcıların bilgisayar oynunculuğu boyutuna göre görüşleri,

Üniversite 002 grubundaki ($X=2,881$; $SS=0,981$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların imaj boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı üniversite durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,614$; $p=0,028$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi üniversitede çalıştığı durumları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Üniversite 003 grubundaki ($X=3,223$; $SS=1,025$) katılımcıların imaj boyutuna göre görüşleri, Üniversite 002 grubundaki ($X=2,970$; $SS=1,046$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.6. Birim

Katılımcıların çalıştığı birim değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.23’de verilmiştir. Katılımcıların çalıştığı birim baz alınarak yapılan analize göre algılanan fayda, dış kontrol algıları, bilgisayar kaygısı, öznel norm, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının öğrenim durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oynunculuğu, algılanan zevk ve imaj boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 4.23. TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Birim	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	4,000	0,477	1,721	0,065	-
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	4,082	0,519			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	4,000	0,437			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	4,187	0,389			
	(5) Enstitüler	14	4,035	0,091			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	4,108	0,299			
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	4,200	0,553			
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,258	0,411			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	4,091	0,601			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	4,117	0,343			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	4,333	0,421			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	4,092	0,427			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	Total	594	4,093	0,462	2,071	0,021	11>1
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,600	0,801			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,850	0,766			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,808	0,662			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	4,007	0,734			
	(5) Enstitüler	14	3,642	0,479			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,840	0,791			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	4,000	0,675			
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,035	0,771			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	3,787	0,519			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,686	0,533			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	4,158	0,501			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,920	0,715			
	Total	594	3,844	0,729			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,548	0,764			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,749	0,765			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,666	0,701			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	3,878	0,711			
	(5) Enstitüler	14	3,619	0,677			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,637	0,875			
Dış Kontrol Algıları	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	3,850	0,819	1,762	0,057	-
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,047	0,613			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	3,984	0,621			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,568	0,674			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	3,873	0,653			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,834	0,801			
	Total	594	3,753	0,754			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,088	0,921			
Bilgisayar Oyunculuğu	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,006	0,951	2,526	0,004	7>9
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,136	1,079			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

	(4) Meslek Yüksekokulları	44	3,061	1,078			
	(5) Enstitüler	14	3,571	0,861			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,275	0,565			
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	3,633	0,966			
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	2,750	0,799			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	2,606	0,814			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,196	0,727			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	2,476	1,072			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,092	1,152			
	Total	594	3,056	0,998			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	2,258	0,366			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	2,224	0,389			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	2,217	0,327			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	2,335	0,373			
	(5) Enstitüler	14	2,428	0,385			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	2,304	0,301			
Bilgisayar Kaygısı	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	2,175	0,389	1,539	0,113	-
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	2,250	0,319			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	2,181	0,346			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	2,191	0,428			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	2,083	0,319			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	2,192	0,383			
	Total	594	2,231	0,369			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

Algılanan Zevk	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,266	0,902			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,295	0,959			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,218	0,834			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	3,781	0,813			4>1
	(5) Enstitüler	14	3,261	0,838			4>2
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,131	1,033			4>3
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	3,533	1,011	1,886	,038	4>10
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	3,523	0,656			4>12
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	3,621	0,628			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,176	0,737			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	3,412	0,931			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,463	0,871			
	Total	594	3,373	0,892			
Öznel Norm	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	2,811	0,522			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	2,879	0,456			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,090	0,622			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	2,897	0,501			
	(5) Enstitüler	14	3,071	0,474			-
	(6) Araştırma Merkezleri	23	2,956	0,298	1,281	0,231	
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	2,900	0,416			
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	2,982	0,396			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	2,931	0,444			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	2,911	0,404			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

İmaj	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	2,833	0,730			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	2,904	0,572			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,081	1,055			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	2,865	1,037			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	2,983	0,995			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	3,484	1,032			
	(5) Enstitüler	14	3,095	0,937			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	2,913	1,173	4>2		
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	2,766	0,979	2,295	0,009	11>2
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	3,083	0,967			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	3,166	0,947			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,000	0,986			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	3,714	0,889			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,146	1,011			
Çıktı Kalitesi	Total	594	3,065	1,032			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,796	0,601			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,863	0,591			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,688	0,523			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	4,015	0,448	2,095	0,019	11>3
	(5) Enstitüler	14	3,833	0,448			
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,811	0,757			
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	3,950	0,521			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

Sonuç Kanıtlanabilirliği	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,011	0,390			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	3,878	0,530			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,784	0,588			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	4,174	0,583			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	3,968	0,544			
	Total	594	3,881	0,565			
	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	3,848	0,694			
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	3,988	0,633			
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	3,737	0,647			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	4,250	0,472			
	(5) Enstitüler	14	3,976	0,357			4>1
	(6) Araştırma Merkezleri	23	3,913	0,740			4>3
	(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	3,933	0,578	3,016	0,001	
	(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	3,916	0,468			
	(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	4,166	0,570			
	(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	3,902	0,537			
	(11)Personel Daire Başkanlığı	21	4,317	0,441			
	(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	4,082	0,688			
	Total	594	3,984	0,637			
Davranışsal Niyet	(1) Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri	90	4,029	0,575			4>1
	(2) Sosyal Bilimler Fakülteleri	149	4,219	0,551	2,784	0,002	4>3
	(3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri	61	4,005	0,585			
	(4) Meslek Yüksekokulları	44	4,378	0,441			

Tablo 4.23. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Çalıştığı Birime Göre ANOVA Sonuçları

(5) Enstitüler	14	3,928	0,417
(6) Araştırma Merkezleri	23	4,115	0,498
(7) Yabancı Diller Bölümleri	20	4,083	0,611
(8) Fakülte-Enstitü-MYO Sekreterlikleri	28	4,083	0,346
(9) İdari -Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı	22	4,318	0,508
(10)Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	17	4,019	0,362
(11)Personel Daire Başkanlığı	21	4,333	0,459
(12)Genel Sekreterliğe Bağlı Diğer Birimler	105	4,209	0,515
Total	594	4,158	0,534

Tablo 4.23 incelendiğinde katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,071$; $p=0,021$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Personel Daire Başkanlığı grubundaki ($X=4,158$, $SS=0,501$) katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık-Tasarım Fakülteleri grubundaki ($X=3,600$, $SS=0,801$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların bilgisayar oynunculuğu boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,526$; $p=0,004$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Yabancı Diller Bölümleri grubundaki ($X=3,633$; $SS=0,966$) katılımcıların bilgisayar oynunculuğu boyutuna göre görüşleri İdari-Mali ve Satınalma Daire Başkanlığı grubundaki ($X=2,606$; $SS=0,814$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birime göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=1,886$; $p=0,038$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Meslek Yüksekokulları grubundaki ($X=3,781$; $SS=0,813$) katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık-Tasarım Fakülteleri grubundaki ($X=3,266$; $SS=0,902$), Sosyal Bilimler Fakülteleri grubundaki ($X=3,295$; $SS=0,959$), (3) Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri grubundaki ($X=3,218$, $SS=0,834$), Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı grubundaki ($X=3,176$, $SS=0,737$) ve Genel Sekreterlik'e Bağlı Diğer Birimler grubundaki ($X=3,463$, $SS=0,871$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların imaj boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birime göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,295$; $p=0,009$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Meslek Yüksekokulları grubundaki ($X=3,484$, $SS=1,032$) katılımcıların ve Personel Daire Başkanlığı grubundaki ($X=3,714$, $SS=0,889$) katılımcıların imaj boyutuna göre görüşleri, Sosyal Bilimler Fakülteleri grubundaki

($X=2,865$, $SS=1,037$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birime göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,095$; $p=0,019$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Personel Daire Başkanlığı grubundaki ($X=4,174$, $SS=0,583$) katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri grubundaki ($X=3,688$, $SS=0,523$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birime göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,016$; $p=0,001$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Meslek Yüksekokulu grubundaki ($X=4,250$, $SS=0,472$) katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna göre görüşleri, Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri grubundaki ($X=3,737$, $SS=0,647$) ve Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık-Tasarım Fakülteleri grubundaki ($X=3,848$, $SS=0,694$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların davranışsal niyet boyutuna yönelik görüşlerinde çalıştığı birime göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,784$; $p=0,002$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi birimler arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre Meslek Yüksekokulları grubundaki ($X=4,378$, $SS=0,441$) katılımcıların davranışsal niyet boyutuna göre görüşleri, Güzel Sanatlar-Mühendislik-Mimarlık- Tasarım Fakülteleri grubundaki ($X=4,029$, $SS=0,575$) ve Tıp, Sağlık ve Spor Bilimleri Fakülteleri grubundaki ($X=4,005$, $SS=0,585$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.7. Hizmet Süresi

Katılımcıların hizmet süresi değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.24' de verilmiştir. Katılımcıların hizmet süresi baz alınarak yapılan analize göre algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar kaygısı, algılanan fayda, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, algılanan zevk, öznel norm, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının öğrenim durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak imaj boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür

(p<0,05)

Tablo 4.24. TAM-3 Puanlarının Hizmet Süresine Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Hizmet Süresi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) 0-2 yıl	140	4,0732	0,604	0,252	0,860	-
	(2) 3-5 yıl	190	4,0776	0,671			
	(3) 6-8 yıl	125	4,0920	0,589			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	4,1367	0,682			
	Total	594	4,0934	0,641			
Bilgisayar Kaygısı	(1) 0-2 yıl	140	2,237	0,359	0,336	0,799	-
	(2) 3-5 yıl	190	2,214	0,380			
	(3) 6-8 yıl	125	2,256	0,348			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	2,226	0,387			
	Total	594	2,231	0,369			
Algılanan Fayda	(1) 0-2 yıl	140	4,073	0,477	0,568	0,636	-
	(2) 3-5 yıl	190	4,077	0,453			
	(3) 6-8 yıl	125	4,092	0,421			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	4,136	0,494			
	Total	594	4,093	0,462			
Dışsal Kontrol Algıları	(1) 0-2 yıl	140	3,750	0,768	0,166	0,919	-
	(2) 3-5 yıl	190	3,740	0,724			
	(3) 6-8 yıl	125	3,733	0,789			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	3,791	0,754			
	Total	594	3,753	0,754			
Bilgisayar Oyunculuğu	(1) 0-2 yıl	140	3,204	1,041	1,880	0,132	-
	(2) 3-5 yıl	190	3,078	0,932			
	(3) 6-8 yıl	125	2,968	0,959			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	2,954	1,065			
	Total	594	3,056	0,998			
Algılanan Zevk	(1) 0-2 yıl	140	3,426	0,943	1,525	0,207	-
	(2) 3-5 yıl	190	3,428	0,885			
	(3) 6-8 yıl	125	3,384	0,886			
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	3,235	0,847			
	Total	594	3,373	0,892			

Tablo 4.24. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Hizmet Süresine Göre ANOVA Sonuçları

	(1) 0-2 yıl	140	2,946	0,542			
	(2) 3-5 yıl	190	2,861	0,482			
Öznel Norm	(3) 6-8 yıl	125	2,932	0,509	0,537	0,657	-
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	2,924	0,531			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) 0-2 yıl	140	3,073	1,055			
	(2) 3-5 yıl	190	3,219	0,981			
İmaj	(3) 6-8 yıl	125	3,093	1,001	4,121	0,007	2>4
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	2,820	1,070			
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) 0-2 yıl	140	3,921	0,541			
	(2) 3-5 yıl	190	3,857	0,578			
Çıktı Kalitesi	(3) 6-8 yıl	125	3,920	0,522	0,792	0,498	-
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	3,839	0,609			
	Total	594	3,881	0,565			
	(1) 0-2 yıl	140	3,973	0,655			
	(2) 3-5 yıl	190	3,993	0,584			
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(3) 6-8 yıl	125	3,992	0,652	0,090	0,966	-
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	3,978	0,677			
	Total	594	3,984	0,637			
	(1) 0-2 yıl	140	4,176	0,584			
	(2) 3-5 yıl	190	4,122	0,554			
Davranışsal Niyet	(3) 6-8 yıl	125	4,194	0,467	0,523	0,666	-
	(4) 8 yıl ve üzeri	139	4,158	0,512			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.24'e göre katılımcıların imaj boyutuna yönelik görüşlerinde hizmet süresine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,121$; $p= 0,007$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi hizmet süresi arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 3-5 yıl grubundaki ($X=3,219$, $SS=0,980$) katılımcıların imaj boyutuna göre görüşleri, 8 yıl ve üzeri grubundaki ($X=2,820$, $SS=1,070$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.8. Akademik Unvan

Katılımcıların akademik unvan değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.25'de verilmiştir. Katılımcıların akademik unvanları baz alınarak yapılan analize göre bilgisayar kaygısı,

bilgisayar oynaculuğu, öznel norm, imaj ve davranışsal niyet boyutlarının akademik unvan açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan kullanım kolaylığı, algılanan fayda, dış kontrol algıları, algılanan zevk, çıktı kalitesi ve sonuç kanıtlanabilirliği boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.25. TAM-3 Puanlarının Akademik Unvana Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Akademik Unvan	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) Profesör	21	3,174	0,742	4,354	0,001	3>1 4>1 5>1 6>1
	(2) Doçent	15	3,755	0,635			
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,825	0,796			
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,925	0,711			
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,808	0,758			
	(6) YOK	239	3,907	0,665			
	Total	594	3,844	0,729			
Bilgisayar Kaygısı	(1) Profesör	21	2,107	0,291	0,885	0,490	-
	(2) Doçent	15	2,133	0,338			
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	2,287	0,407			
	(4) Öğretim Görevlisi	85	2,247	0,376			
	(5) Araştırma Görevlisi	127	2,201	0,322			
	(6) YOK	239	2,234	0,379			
	Total	594	2,231	0,369			
Algılanan Fayda	(1) Profesör	21	3,976	0,261	2,311	0,043	4>3 6>3
	(2) Doçent	15	4,100	0,295			
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	4,000	0,574			
	(4) Öğretim Görevlisi	85	4,161	0,441			
	(5) Araştırma Görevlisi	127	4,051	0,474			
	(6) YOK	239	4,143	0,419			
	Total	594	4,093	0,462			
Dış Kontrol Algıları	(1) Profesör	21	3,285	0,851	2,626	0,023	4>1 6>1
	(2) Doçent	15	3,733	0,457			
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,707	0,767			
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,847	0,789			
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,679	0,711			
	(6) YOK	239	3,821	0,750			
	Total	594	3,753	0,754			

Tablo 4.25. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Akademik Unvana Göre ANOVA Sonuçları

Bilgisayar Oyunculuğu	(1) Profesör	21	2,634	0,744				
	(2) Doçent	15	2,666	1,000				
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,077	1,015				
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,235	1,047	2,069	0,068	-	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,133	0,953				
	(6) YOK	239	3,002	1,004				
	Total	594	3,056	0,998				
Algılanan Zevk	(1) Profesör	21	2,777	0,755				
	(2) Doçent	15	3,444	0,842			4>1	
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,233	0,906			6>1	
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,623	0,801	4,598	0,000	4>3	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,267	1,000			4>5	
	(6) YOK	239	3,451	0,835				
	Total	594	3,373	0,892				
Öznel Norm	(1) Profesör	21	2,881	0,740				
	(2) Doçent	15	2,800	0,455				
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	2,943	0,467				
	(4) Öğretim Görevlisi	85	2,941	0,471	1,217	0,300	-	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	2,822	0,469				
	(6) YOK	239	2,941	0,548				
	Total	594	2,911	0,514				
İmaj	(1) Profesör	21	2,555	1,171				
	(2) Doçent	15	3,222	1,103				
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,062	0,988				
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,098	1,047	1,576	0,165	-	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	2,971	1,049				
	(6) YOK	239	3,139	1,013				
	Total	594	3,065	1,032				
Çıktı Kalitesi	(1) Profesör	21	3,666	0,434				
	(2) Doçent	15	4,022	0,623			6>1	
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,803	0,651			3>1	
	(4) Öğretim Görevlisi	85	3,929	0,527	2,763	0,018	5>1	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,795	0,571				
	(6) YOK	239	3,955	0,530				
	Total	594	3,881	0,565				

Tablo 4.25. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Akademik Unvana Göre ANOVA Sonuçları

Sonuç Kanıtlanabilirliği	(1) Profesör	21	3,730	0,749				
	(2) Doçent	15	4,177	0,676				
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	3,950	0,711				
	(4) Öğretim Görevlisi	85	4,086	0,549	3,274	0,006	6>5	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	3,842	0,628				
	(6) YOK	239	4,050	0,607				
	Total	594	3,984	0,637				
Davranışsal Niyet	(1) Profesör	21	4,111	0,475				
	(2) Doçent	15	4,422	0,526				
	(3) Dr Öğretim Üyesi	107	4,118	0,654				
	(4) Öğretim Görevlisi	85	4,239	0,494	2,019	0,074	-	
	(5) Araştırma Görevlisi	127	4,073	0,560				
	(6) YOK	239	4,181	0,470				
	Total	594	4,158	0,534				

Tablo 4.25 incelendiğinde katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,354$; $p= 0,001$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre doktor öğretim üyesi grubundaki ($X=3,825$, $SS=0,796$), öğretim görevlisi grubundaki ($X=3,925$, $SS=0,711$), araştırma görevlisi grubundaki ($X=3,808$, $SS=0,758$) ve akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=3,907$, $SS=0,665$) katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, profesör grubundaki ($X=3,174$, $SS=0,742$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,311$; $p= 0,043$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre öğretim görevlisi grubundaki ($X=4,161$, $SS=0,441$) ve akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=4,143$, $SS=0,419$) katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, doktor öğretim üyesi grubundaki ($X=4,000$, $SS=0,574$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan

değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,626$; $p= 0,023$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre öğretim görevlisi grubundaki ($X=3,847$, $SS=0,789$) ve akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=3,821$, $SS=0,750$) katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna göre görüşleri, profesör grubundaki ($X=3,285$, $SS=0,851$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,598$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre öğretim görevlisi grubundaki ($X=3,623$, $SS=0,801$) ve akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=3,451$, $SS=0,835$) katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, profesör grubundaki ($X=2,777$, $SS=0,755$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Ayrıca, öğretim görevlisi grubundaki ($X=3,623$, $SS=0,801$) katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, doktor öğretim üyesi ($X=3,233$, $SS=0,906$) grubundaki ve araştırma görevlisi grubundaki ($X=3,267$, $SS=1,000$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,763$; $p= 0,018$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre doktor öğretim üyesi grubundaki ($X=3,803$, $SS=0,651$), araştırma görevlisi grubundaki ($X=3,795$, $SS=0,571$) ve akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=3,955$, $SS=0,530$) katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, profesör grubundaki ($X=3,666$, $SS=0,434$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşlerinde akademik unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,274$; $p= 0,006$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi akademik unvan grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre akademik unvana sahip olmayan grubundaki ($X=4,050$, $SS=0,607$) katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna göre görüşleri, araştırma görevlisi grubundaki ($X=3,842$, $SS=0,628$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.9. İdari Görev (Akademik)

Katılımcıların idari görev değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.26’ da verilmiştir. Katılımcıların idari görevleri baz alınarak yapılan analize göre algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutlarının akademik unvan açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, algılanan zevk, boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.26. TAM-3 Puanlarının İdari Görev (Akademik) Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	İdari Görev (Akademik)	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) Dekan	2	4,000	0,000	2,234	0,030	8>1 8>7
	(2) Müdür	10	3,925	0,601			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	3,550	0,671			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,900	0,454			
	(5) Bölüm Başkanı	27	4,064	0,322			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	4,875	0,176			
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	4,000	0,000			
	(8) YOK	539	4,103	0,461			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	Total	594	4,093	0,462	1,990	0,054	
	(1) Dekan	2	3,000	1,414			
	(2) Müdür	10	3,566	0,994			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,933	0,894			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,866	0,649			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,876	0,641			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	4,000	0,000			
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	3,416	0,500			
	(8) YOK	539	3,862	0,722			

Tablo 4.26. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Görev (Akademik) Göre ANOVA Sonuçları

Dış Kontrol Algıları	(1) Dekan	2	3,166	1,178			
	(2) Müdür	10	3,866	0,905			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	3,333	0,942			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,866	0,505			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,728	0,821			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	4,000	0,000	1,513	0,160	-
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	2,750	0,166			
	(8) YOK	539	3,763	0,747			
	Total	594	3,753	0,754			
Bilgisayar Oyunculuğu	(1) Dekan	2	2,833	0,235			
	(2) Müdür	10	3,200	0,723			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,400	0,894			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,333	0,527			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,222	1,050			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	2,666	0,942	0,584	0,769	-
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	2,833	0,333			
	(8) YOK	539	3,052	1,009			
	Total	594	3,056	0,998			
Bilgisayar Kaygısı	(1) Dekan	2	1,750	0,000			
	(2) Müdür	10	2,325	0,409			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,300	0,273			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	2,250	0,530			
	(5) Bölüm Başkanı	27	2,342	0,450			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	2,250	0,707	0,761	0,621	
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	2,250	0,288			
	(8) YOK	539	2,225	0,364			
	Total	594	2,231	0,369			
Algılanan Zevk	(1) Dekan	2	2,500	0,707			
	(2) Müdür	10	3,133	1,156			6>5
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,333	0,849	2,110	0,041	6>8
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,333	0,942			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,371	0,718			

Tablo 4.26 (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Görev (Akademik) Göre ANOVA Sonuçları

Öznel Norm	(6) Bölüm Başkanı	2	4,000	0,000			
	Yardımcısı						
	(7) Anabilim/Anasanat	4	2,500	0,577			
	DalıBşk.						
	(8) YOK	539	3,395	0,891			
	Total	594	3,373	0,892			
	(1) Dekan	2	2,500	0,707			
	(2) Müdür	10	3,050	0,643			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,700	0,974			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,100	0,418			
İmaj	(5) Bölüm Başkanı	27	2,833	0,480			
	(6) Bölüm Başkanı	2	2,500	0,000	0,793	0,593	-
	Yardımcısı						
	(7) Anabilim/Anasanat	4	3,000	0,000			
	DalıBşk.						
	(8) YOK	539	2,914	0,511			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) Dekan	2	3,333	1,885			
	(2) Müdür	10	2,866	1,381			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	2,466	1,386			
Çıktı Kalitesi	(4) Müdür Yardımcısı	5	2,733	1,038			
	(5) Bölüm Başkanı	27	2,963	1,177			
	(6) Bölüm Başkanı	2	2,166	1,649	0,760	0,621	-
	Yardımcısı						
	(7) Anabilim/Anasanat	4	2,666	0,769			
	DalıBşk.						
	(8) YOK	539	3,087	1,013			
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) Dekan	2	4,166	0,235			
	(2) Müdür	10	3,700	1,104			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	3,666	0,471			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,800	0,298			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,839	0,622			
	(6) Bölüm Başkanı	2	3,833	0,235	0,460	0,864	-
	Yardımcısı						
	(7) Anabilim/Anasanat	4	3,666	0,000			
	DalıBşk.						
	(8) YOK	539	3,891	0,556			
	Total	594	3,881	0,565			

Tablo 4.26. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Görev (Akademik) Göre ANOVA Sonuçları

Sonuç Kanıtlanabili rliği	(1) Dekan	2	4,166	0,235	0,957	0,462	-
	(2) Müdür	10	4,133	0,723			
	(3) Dekan Yardımcısı	5	3,866	0,960			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,800	0,447			
	(5) Bölüm Başkanı	27	3,963	0,693			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	4,000	0,000			
	(7) Anabilim/Anasanat DalıBşk.	4	3,250	0,319			
	(8) YOK	539	3,991	0,633			
	Total	594	3,984	0,637			
	(1) Dekan	2	4,000	0,000			
Davranışsal Niyet	(2) Müdür	10	4,100	0,703	1,192	0,305	-
	(3) Dekan Yardımcısı	5	4,000	0,745			
	(4) Müdür Yardımcısı	5	3,933	0,547			
	(5) Bölüm Başkanı	27	4,345	0,542			
	(6) Bölüm Başkanı Yardımcısı	2	4,166	0,235			
	(7) Anabilim/Anasanat Dalı Bşk.	4	3,666	0,384			
	(8) YOK	539	4,158	0,529			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.26 incelendiğinde katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde idari görev (akademik) değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=2,234; p= 0,030 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi idari görev grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre idari göreve sahip olmayan grubundaki (X=4,103, SS=0,461) katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, dekan grubundaki (X=4,000, SS=0,000) ve anabilim/anasanat dalı başkanlığı grubundaki (X=4,000, SS=0,000) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde idari görev (akademik) değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=2,110; p= 0,041 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi idari görev grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre bölüm başkan yardımcısı grubundaki (X=4,000, SS=0,000) katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre

görüşleri, bölüm başkanı grubundaki ($X=3,371$, $SS=0,718$) ve idari göreve sahip olmayan grubundaki ($X=3,935$, $SS=0,891$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.10. İdari Görev

Katılımcıların idari görev değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.27’de verilmiştir. Katılımcıların idari görevleri baz alınarak yapılan analize göre tüm boyutların idari görev açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 4.27. TAM-3 Puanlarının İdari Göreve Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	İdari Görev	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P
Algılanan Fayda	(1) Genel Sekreter	1	5,000	.	1,301	0,233
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	4,163	0,681		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	4,197	0,375		
	(5) Şube Müdürü	20	4,137	0,528		
	(6) Şef	15	4,216	0,364		
	(7) Uzman	77	4,129	0,352		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	4,118	0,388		
	(9) Memur	33	4,189	0,419		
	(10)YOK	361	4,053	0,479		
Total		594	4,093	0,462		
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) Genel Sekreter	1	4,000	.	1,045	0,403
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	3,841	0,834		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	3,972	0,804		
	(5) Şube Müdürü	20	4,133	0,695		
	(6) Şef	15	3,844	0,853		
	(7) Uzman	77	3,909	0,636		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,824	0,642		
	(9) Memur	33	4,051	0,547		
	(10)YOK	361	3,788	0,755		
Total		594	3,844	0,729		

Tablo 4.27. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Göreve Göre ANOVA Sonuçları

	(1) Genel Sekreter	1	3,333	.		
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	3,841	0,898		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	3,958	0,600		
Dış Kontrol Algıları	(5) Şube Müdürü	20	3,983	0,729	1,294	0,237
	(6) Şef	15	3,800	0,889		
	(7) Uzman	77	3,857	0,701		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,543	0,898		
	(9) Memur	33	3,899	0,663		
	(10) YOK	361	3,705	0,749		
	Total	594	3,753	0,754		
	(1) Genel Sekreter	1	2,333	.		
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	3,000	0,471		
	(3) Daire Başkanı	23	2,739	1,053		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	2,666	0,673		
Bilgisayar Oyunculuğu	(5) Şube Müdürü	20	2,883	1,140	1,262	0,255
	(6) Şef	15	3,200	0,627		
	(7) Uzman	77	2,982	1,211		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,324	0,975		
	(9) Memur	33	3,171	0,751		
	(10) YOK	361	3,084	0,986		
	Total	594	3,056	0,998		
	(1) Genel Sekreter	1	2,500	.		
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	2,250	0,353		
	(3) Daire Başkanı	23	2,184	0,378		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	2,291	0,366		
Bilgisayar Kaygısı	(5) Şube Müdürü	20	2,212	0,382	1,460	0,159
	(6) Şef	15	2,216	0,338		
	(7) Uzman	77	2,233	0,372		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	2,144	0,299		
	(9) Memur	33	2,333	0,521		
	(10) YOK	361	2,231	0,361		
	Total	594	2,231	0,369		

Tablo 4.27. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Göreve Göre ANOVA Sonuçları

Algılanan Zevk	(1) Genel Sekreter	1	3,000	.	0,834	0,585
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	3,420	0,726		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	3,513	0,694		
	(5) Şube Müdürü	20	3,550	0,867		
	(6) Şef	15	3,288	1,239		
	(7) Uzman	77	3,393	0,873		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,517	0,879		
	(9) Memur	33	3,596	0,767		
	(10) YOK	361	3,312	0,916		
Total		594	3,373	0,892		
Öznel Norm	(1) Genel Sekreter	1	3,000	.	0,864	0,557
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	2,500	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	2,891	0,542		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	2,937	0,398		
	(5) Şube Müdürü	20	3,125	0,483		
	(6) Şef	15	3,033	0,441		
	(7) Uzman	77	2,883	0,643		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	2,907	0,504		
	(9) Memur	33	3,015	0,537		
	(10) YOK	361	2,892	0,492		
Total		594	2,911	0,514		
İmaj	(1) Genel Sekreter	1	3,333	.	1,323	0,221
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	3,333	0,471		
	(3) Daire Başkanı	23	3,144	1,104		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri	24	3,083	0,775		
	(5) Şube Müdürü	20	3,166	0,970		
	(6) Şef	15	3,066	1,040		
	(7) Uzman	77	3,069	1,016		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,552	1,008		
	(9) Memur	33	3,212	1,095		
	(10) YOK	361	2,985	1,041		
Total		594	3,065	1,032		

Tablo 4.27. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İdari Göreve Göre ANOVA Sonuçları

Çıktı Kalitesi	(1) Genel Sekreter	1	4,333	.	1,399	0,185
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	,00000		
	(3) Daire Başkanı	23	3,971	0,710		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü	24	4,055	0,424		
	Sekreteri					
	(5) Şube Müdürü	20	3,766	0,788		
	(6) Şef	15	3,822	0,676		
	(7) Uzman	77	3,995	0,444		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,938	0,547		
	(9) Memur	33	4,000	0,416		
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(10) YOK	361	3,830	0,579	1,256	0,258
	Total	594	3,881	0,565		
	(1) Genel Sekreter	1	5,000	.		
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	4,130	0,592		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü	24	4,069	0,416		
	Sekreteri					
	(5) Şube Müdürü	20	4,033	0,779		
	(6) Şef	15	3,800	0,764		
	(7) Uzman	77	4,125	0,538		
Davranışsal Niyet	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	3,956	0,752	0,529	0,854
	(9) Memur	33	4,030	0,535		
	(10) YOK	361	3,941	0,651		
	Total	594	3,984	0,637		
	(1) Genel Sekreter	1	5,000	.		
	(2) Genel Sekreter Yardımcısı	2	4,000	0,000		
	(3) Daire Başkanı	23	4,188	0,511		
	(4) Fakülte/Yüksekokul/Enstitü	24	4,111	0,413		
	Sekreteri					
	(5) Şube Müdürü	20	4,151	0,545		
	(6) Şef	15	4,155	0,434		
	(7) Uzman	77	4,229	0,505		
	(8) Uzman Yardımcısı Sekreteri	38	4,175	0,501		
	(9) Memur	33	4,181	0,364		
	(10) YOK	361	4,140	0,570		
	Total	594	4,158	0,534		

4.6.11. Bilgisayar Kullanım Sıklığı

Katılımcıların bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.28’ de verilmiştir. Katılımcıların bilgisayar kullanım sıklıkları baz alınarak yapılan analize göre bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı ve öznel norm boyutlarının bilgisayar kullanım sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, algılanan zevk, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.28. TAM-3 Puanlarının Bilgisayar Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Kullanım Sıklığı	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	3,750	0,353	9,459	0,000	4>2
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,697	0,361			5>2
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,966	0,449			5>3
	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	4,142	0,449			4>3
	(5) 7 Saatten Fazla	192	4,166	0,459			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	3,333	0,942	4,586	0,001	4>2
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,402	0,644			5>2
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,711	0,731			
	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,931	0,692			
	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,880	0,756			
	Total	594	3,844	0,729			
Dış Kontrol Algıları	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	4,333	0,942	4,185	0,002	4>3
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,541	0,658			5>3
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,545	0,787			
	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,811	0,726			
	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,835	0,752			
	Total	594	3,753	0,754			
Bilgisayar Oyunculuğu	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	3,500	0,235	1,411	,229	
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	2,847	0,792			
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	2,907	0,811			
	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,126	1,040			

Tablo 4.28. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Bilgisayar Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,083	1,072			
	Total	594	3,056	0,998			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	2,125	0,530			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	2,322	0,290			
Bilgisayar	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	2,289	0,411			
Kaygısı	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	2,197	0,361	1,744	0,139	
	(5) 7 Saatten Fazla	192	2,227	0,356			
	Total	594	2,231	0,369			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	4,000	0,000			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,055	0,746			1>2
Algılanan	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,193	0,975			1>3
Zevk	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,458	0,861	2,999	0,018	1>4
	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,413	0,874			1>5
	Total	594	3,373	0,892			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	2,250	0,353			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,083	0,503			
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	2,865	0,503			
Öznel Norm	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	2,916	0,497	1,779	0,131	
	(5) 7 Saatten Fazla	192	2,919	0,539			
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	4,166	1,178			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	2,708	0,806			
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	2,907	1,028			4>2
İmaj	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,213	1,035	3,512	0,008	4>3
	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,008	1,027			
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	3,666	1,414			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,583	0,408			
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,772	0,517			4>2
Çıktı Kalitesi	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	3,929	0,584	3,786	0,005	5>2
	(5) 7 Saatten Fazla	192	3,931	0,563			
	Total	594	3,881	0,565			
	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	4,166	0,235			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,694	0,546			
	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	3,838	0,622			
Sonuç	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	4,069	0,666	4,184	0,002	4>3
Kanıtlanabilirli	(5) 7 Saatten Fazla	192	4,005	0,597			
ği	Total	594	3,984	0,637			

Tablo 4.28. (Devamı) TAM-3 Puanlarının Bilgisayar Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

	(1) 1-2 Saat (2 saat dahil)	2	4,166	0,235			
	(2) 2-3 Saat (3 saat dahil)	24	3,791	0,489			
Davranışsal	(3) 3-5 Saat (5 saat dahil)	126	4,058	0,535			4>2
Niyet	(4) 5-7 Saat (7 saat dahil)	250	4,205	0,571	4,995	0,001	5>2
	(5) 7 Saatten Fazla	192	4,210	0,464			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.28 incelendiğinde katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=9,459$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=4,142$, $SS=0,449$) ve 7 saatten fazla ($X=4,166$, $SS=0,459$) grubundaki katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,697$, $SS=0,361$) ve 3-5 saat grubundaki ($X=3,966$, $SS=0,449$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,586$; $p= 0,001$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=3,930$, $SS=0,692$) ve 7 saatten fazla ($X=3,880$, $SS=0,756$) grubundaki katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat grubundaki ($X=3,402$, $SS=0,644$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,185$; $p= 0,002$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=3,811$, $SS=0,726$) ve 7 saatten fazla ($X=3,835$, $SS=0,752$) grubundaki katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna göre görüşleri, 3-5 saat grubundaki ($X=3,545$, $SS=0,787$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı

değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,999$; $p= 0,018$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 1-2 saat ($X=4,000$, $SS=0,000$) grubundaki katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,055$, $SS=0,746$) grubundaki, 3-5 saat ($X=3,193$, $SS=0,975$) grubundaki, 5-7 saat grubundaki ($X=3,458$, $SS=0,861$) ve 7 saatten fazla ($X=3,413$, $SS=0,874$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların imaj boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,512$; $p= 0,008$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=3,213$, $SS=1,035$) katılımcıların imaj boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=2,708$, $SS=0,806$) grubundaki ve 3-5 saat ($X=2,907$, $SS=1,028$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,786$; $p= 0,005$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=3,929$, $SS=0,584$) ve 7 saatten fazla ($X=3,931$, $SS=0,563$) grubundaki katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,583$, $SS=0,408$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,184$; $p= 0,002$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki ($X=3,528$, $SS=0,419$) katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna göre görüşleri, 3-5 saat ($X=3,401$, $SS=0,389$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların davranışsal niyet boyutuna yönelik görüşlerinde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,995$; $p= 0,001$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi bilgisayar kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-

7 saat grubundaki ($X=4,205$, $SS=0,571$) ve 7 saatten fazla ($X=4,210$, $SS=0,464$) grubundaki katılımcıların davranışsal niyet boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,791$, $SS=0,489$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.12. İnternet Kullanım Sıklığı

Katılımcıların internet kullanım sıklığı değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.29’ da verilmiştir. Katılımcıların internet kullanım sıklıkları baz alınarak yapılan analize göre algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, öznel norm ve bilgisayar oynunculuğu boyutlarının bilgisayar kullanım sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.29. TAM-3 Puanlarının İnternet Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	Kullanım Sıklığı	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	4,093	0,421	5,086	0,000	5>3 6>3
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,963	0,615			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,837	0,482			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,988	0,482			
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	4,148	0,462			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	4,144	0,404			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,791	0,589	1,447	0,206	-
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,814	0,706			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,566	0,571			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,808	0,691			
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,872	0,770			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,888	0,731			
	Total	594	3,844	0,729			
Dış Kontrol Algıları	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,791	0,434	2,003	0,077	-
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,864	0,601			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,508	0,812			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,762	0,648			

Tablo 4.29. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İnternet Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Bilgisayar Oyunculuğu	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,686	0,820			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,848	0,727			
	Total	594	3,753	0,754			
	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,333	0,563			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	2,851	0,791			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	2,975	0,535			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	2,923	0,861	1,204	0,306	-
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,159	1,068			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,034	1,071			
	Total	594	3,056	0,998			
Bilgisayar Kaygısı	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	2,531	0,088			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	2,175	0,338			3>2
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	2,443	0,337			3>5
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	2,275	0,428	6,635	0,000	3>6
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	2,198	0,379			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	2,203	0,332			
	Total	594	2,231	0,369			
	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,791	0,733			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,234	1,020			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,050	0,741			
Algılanan Zevk	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,187	0,986	2,907	0,013	6>3
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,415	0,878			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,467	0,860			
	Total	594	3,373	0,892			
	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,125	0,641			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,018	0,469			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	2,900	0,395			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	2,896	0,545	0,723	0,606	-
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	2,926	0,506			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	2,880	0,531			
Öznel Norm	Total	594	2,910	0,514			
	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	2,708	1,174			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	2,531	0,892			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	2,633	0,908			6>2
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	2,908	1,080	4,901	0,000	6>3
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,117	0,999			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,237	1,031			
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	2,708	1,174			
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	2,531	0,892			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	2,633	0,908			6>2
İmaj	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	2,908	1,080	4,901	0,000	6>3
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,117	0,999			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,237	1,031			
	Total	594	3,065	1,032			

Tablo 4.29. (Devamı) TAM-3 Puanlarının İnternet Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Çıktı Kalitesi	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,583	0,684	4,193	0,001	6>3
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,741	0,629			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,633	0,532			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,796	0,538			
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	3,890	0,556			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	3,982	0,558			
	Total	594	3,881	0,565			
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,708	0,700	4,929	0,000	5>2 6>2
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,555	0,653			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,800	0,516			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	3,892	0,557			
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	4,047	0,664			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	4,057	0,625			
	Total	594	3,984	0,637			
Davranışsal Niyet	(1) 0-1 Saat (1 saat dahil)	8	3,958	0,278	6,154	0,000	6>3 6>4
	(2) 1-2 Saat (2 saat dahil)	27	3,951	0,486			
	(3) 2-3 Saat (3 saat dahil)	40	3,883	0,521			
	(4) 3-5 Saat (5 saat dahil)	87	4,019	0,545			
	(5) 5-7 Saat (7 saat dahil)	219	4,217	0,551			
	(6) 7 Saatten Fazla	213	4,241	0,494			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.29 incelendiğinde katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=5,086; p= 0,000 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat grubundaki (X=4,148, SS=0,462) ve 7 saatten fazla (X=4,144, SS=0,404) grubundaki katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat (X=3,837, SS=0,482) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların bilgisayar kaygısı boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=4,802; p= 0,000 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 2-3 saat (X=2,443, SS=0,337) grubundaki katılımcıların bilgisayar kaygısı boyutuna göre

görüşleri, 1-2 saat grubundaki ($X=2,175$, $SS=0,338$), 5-7 saat grubundaki ($X=2,198$, $SS=0,379$) ve 7 saatten fazla ($X=2,203$, $SS=0,332$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan zevk boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=2,907$; $p= 0,013$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 7 saatten fazla ($X=3,467$, $SS=0,860$) grubundaki katılımcıların algılanan zevk boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,050$, $SS=0,741$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların imaj boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,901$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 7 saatten fazla ($X=3,237$, $SS=1,031$) grubundaki katılımcıların imaj boyutuna göre görüşleri, 1-2 saat ($X=2,531$, $SS=0,892$) grubundaki ve 2-3 saat ($X=2,633$, $SS=0,908$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,193$; $p= 0,001$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize 7 saatten fazla ($X=3,982$, $SS=0,558$) grubundaki katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,633$, $SS=0,532$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,929$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 5-7 saat ($X=4,047$, $SS=0,664$) grubundaki ve 7 saatten fazla ($X=4,057$, $SS=0,625$) grubundaki katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna göre görüşleri, 1-2 saat ($X=3,555$, $SS=0,653$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların davranışsal niyet boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=6,154$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 7 saatten fazla ($X=4,241$, $SS=0,494$) grubundaki katılımcıların davranışsal niyet boyutuna göre görüşleri, 2-3 saat ($X=3,883$, $SS=0,521$) grubundaki ve 3-5 saat ($X=4,019$, $SS=0,545$) katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.13. EBYS Kullanım Sıklığı

Katılımcıların EBYS kullanım sıklığı değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.30' da verilmiştir. Katılımcıların EBYS kullanım sıklıkları baz alınarak yapılan analize göre bilgisayar oynunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm ve imaj boyutlarının bilgisayar kullanım sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.30. TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	EBYS Kullanım Sıklığı	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) Her gün Bir Defa	102	4,029	0,424	3,998	0,003	2>5 3>5
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	4,164	0,498			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	4,230	0,422			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	4,087	0,479			
	(5) Haftada 1 Kez	131	4,001	0,413			
	Total	594	4,093	0,462			
Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) Her gün Bir Defa	102	3,722	0,749	5,367	0,000	3>1
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,912	0,718			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	4,186	0,576			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,864	0,699			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,697	0,761			
	Total	594	3,844	0,729			

Tablo 4.30. (Devamı) TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Dış Kontrol Algıları	(1) Her gün Bir Defa	102	3,807	0,730	4,158	0,002	2>5
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,867	0,721			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	3,880	0,869			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,718	0,661			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,544	0,821			
	Total	594	3,753	0,754			
Bilgisayar Oyunculuğu	(1) Her gün Bir Defa	102	3,137	0,855	0,564	0,689	-
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,051	0,983			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	2,973	1,478			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	2,977	1,035			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,112	0,856			
	Total	594	3,056	0,998			
Bilgisayar Kaygısı	(1) Her gün Bir Defa	102	2,291	0,339	2,378	0,051	-
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	2,227	0,390			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	2,125	0,398			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	2,242	0,342			
	(5) Haftada 1 Kez	131	2,219	0,375			
	Total	594	2,231	0,369			
Algılanan Zevk	(1) Her gün Bir Defa	102	3,359	0,894	1,269	0,281	-
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,431	0,804			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	3,333	1,038			
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,454	0,902			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,236	0,929			
	Total	594	3,373	0,892			

Tablo 4.30. (Devamı) TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Öznel Norm	(1) Her gün Bir Defa	102	2,955	0,517			
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	2,946	0,556			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	2,890	0,466	1,569	0,181	-
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	2,929	0,522			
	(5) Haftada 1 Kez	131	2,816	0,452			
	Total	594	2,911	0,514			
İmaj	(1) Her gün Bir Defa	102	2,895	1,047			
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,051	1,031			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	3,160	1,111	1,285	0,275	-
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,187	1,020			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,053	0,998			
	Total	594	3,065	1,032			
Çıktı Kalitesi	(1) Her gün Bir Defa	102	3,839	0,484			
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	3,935	0,591			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	4,180	0,628	5,406	0,000	3>1 3>4 3>5
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,792	0,498			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,819	0,592			
	Total	594	3,881	0,565			
Sonuç Kanıtlanabilirliği	(1) Her gün Bir Defa	102	3,915	0,566			
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	4,013	0,577			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	4,266	0,743	3,472	0,008	3>4
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	3,977	0,680			
	(5) Haftada 1 Kez	131	3,901	0,652			
	Total	594	3,984	0,637			
Davranışsal Niyet	(1) Her gün Bir Defa	102	4,032	0,512			
	(2) Her gün Birkaç Kez	176	4,166	0,461			
	(3) Gün Aşırı (İki Günde Bir)	50	4,486	0,543	6,523	0,000	3>1 3>2 3>4 3>5
	(4) Haftada 2 veya 3 Kez	135	4,158	0,614			
	(5) Haftada 1 Kez	131	4,122	0,505			
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.30 incelendiğinde katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=3,998; p= 0,003 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları

arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre her gün birkaç kez ($X=4,164$, $SS=0,498$) grubundaki ve gün aşırı ($4,230$, $SS=0,422$) grubundaki katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, haftada 1 kez ($X=4,001$, $SS=0,413$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,998$; $p= 0,003$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre gün aşırı ($4,186$, $SS=0,576$) grubundaki katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, her gün bir defa ($X=3,722$, $SS=0,749$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=4,158$; $p= 0,002$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre her gün birkaç kez ($X=3,867$, $SS=0,721$) grubundaki katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna göre görüşleri, haftada 1 kez ($X=3,544$, $SS=0,821$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=5,406$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre gün aşırı ($4,180$, $SS=0,628$) grubundaki katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, haftada 2 veya 3 kez ($X=3,792$, $SS=0,498$) grubundaki ve haftada 1 kez ($X=3,819$, $SS=0,592$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=3,472$; $p= 0,008$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre gün aşırı ($4,266$, $SS=0,743$) grubundaki katılımcıların sonuç kanıtlanabilirliği boyutuna göre görüşleri, haftada 1 kez ($X=3,901$, $SS=0,652$) grubundaki katılımcıların

görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların davranışsal niyet boyutuna yönelik görüşlerinde internet kullanım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [$F=6,523$; $p= 0,000$ ($p<0,05$)]. Katılımcıların hangi internet kullanım sıklığı grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre gün aşırı ($M=4,486$, $SS=0,543$) grubundaki katılımcıların davranışsal niyet boyutuna göre görüşleri, her gün bir defa ($M=4,032$, $SS=0,512$) grubundaki, her gün birkaç kez ($M=4,166$, $SS=0,461$) grubundaki, haftada 2 veya 3 kez ($M=4,158$, $SS=0,614$) grubundaki ve haftada 1 kez ($M=4,122$, $SS=0,505$) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

4.6.14. EBYS Kullanım Süresi

Katılımcıların EBYS kullanım süresi değişkenine göre EBYS kabul ve kullanım durumlarına yönelik faktörler üzerinde yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.31' de verilmiştir. Katılımcıların EBYS kullanım süresi baz alınarak yapılan analize göre, algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet ve boyutlarının bilgisayar kullanım sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak algılanan fayda, dış kontrol algıları ve çıktı kalitesi boyutu üzerinde anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$)

Tablo 4.31. TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Süresine Göre ANOVA Sonuçları

Faktörler	EBYS Kullanım Süresi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	P	Post Hoc
Algılanan Fayda	(1) 0-15 Dakika	304	4,048	0,416	2,582	0,036	5>1
	(2) 16-30 Dakika	160	4,107	0,477			
	(3) 31-45 Dakika	49	4,127	0,669			
	(4) 46-60 Dakika	39	4,147	0,424			
	(5) 60 Dakikadan Daha Fazla	42	4,273	0,419			
	Total	594	3,793	0,6887			

Tablo 4.31. (Devamı) TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Süresine Göre ANOVA Sonuçları

Algılanan Kullanım Kolaylığı	(1) 0-15 Dakika	304	3,854	0,7622	2,097	0,080	-
	(2) 16-30 Dakika	160	3,932	0,7697			
	(3) 31-45 Dakika	49	3,794	0,6737			
	(4) 46-60 Dakika	39	4,119	0,8452			
	(5) 60 Dakikadan	42	3,844	0,7294			
	Daha Fazla						
Dış Kontrol Algıları	Total	594	3,916	0,641	3,451	0,008	5>1 5>4
	(1) 0-15 Dakika	304	3,685	0,719			
	(2) 16-30 Dakika	160	3,793	0,727			
	(3) 31-45 Dakika	49	3,877	0,851			
	(4) 46-60 Dakika	39	3,606	0,874			
	(5) 60 Dakikadan	42	4,079	0,778			
Bilgisayar Oyunculuğu	Daha Fazla				0,268	0,899	
	Total	594	3,753	0,754			
	(1) 0-15 Dakika	304	3,028	0,949			
	(2) 16-30 Dakika	160	3,106	1,024			
	(3) 31-45 Dakika	49	3,013	1,190			
	(4) 46-60 Dakika	39	3,025	0,873			
Bilgisayar Kaygısı	(5) 60 Dakikadan	42	3,142	1,141	1,245	0,291	
	Daha Fazla						
	Total	594	3,056	0,998			
	(1) 0-15 Dakika	304	2,253	0,353			
	(2) 16-30 Dakika	160	2,201	0,376			
	(3) 31-45 Dakika	49	2,199	0,435			
Algılanan Zevk	(4) 46-60 Dakika	39	2,217	0,381	0,608	0,657	
	(5) 60 Dakikadan	42	2,238	0,374			
	Daha Fazla						
	Total	594	2,231	0,369			
	(1) 0-15 Dakika	304	3,333	0,893			
	(2) 16-30 Dakika	160	3,381	0,966			
Öznel Norm	(3) 31-45 Dakika	49	3,374	0,862	1,907	0,108	
	(4) 46-60 Dakika	39	3,521	0,634			
	(5) 60 Dakikadan	42	3,492	0,836			
	Daha Fazla						
	Total	594	3,373	0,892			
	(1) 0-15 Dakika	304	2,901	0,523			
	(2) 16-30 Dakika	160	2,971	0,521			

Tablo 4.31. (Devamı) TAM-3 Puanlarının EBYS Kullanım Süresine Göre ANOVA Sonuçları

	(3) 31-45 Dakika	49	2,969	0,437			
	(4) 46-60 Dakika	39	2,769	0,426			
	(5) 60 Dakikadan	42	2,809	0,551			
	Daha Fazla						
	Total	594	2,911	0,514			
	(1) 0-15 Dakika	304	3,058	1,029			
	(2) 16-30 Dakika	160	3,079	1,062			
	(3) 31-45 Dakika	49	2,993	1,052			
İmaj	(4) 46-60 Dakika	39	3,094	1,002	0,106	0,980	
	(5) 60 Dakikadan	42	3,119	0,984			
	Daha Fazla						
	Total	594	3,065	1,032			
	(1) 0-15 Dakika	304	3,818	0,535			
	(2) 16-30 Dakika	160	3,902	0,575			
	(3) 31-45 Dakika	49	3,972	0,763			
Çıktı Kalitesi	(4) 46-60 Dakika	39	3,957	0,531	2,932	0,020	5>1
	(5) 60 Dakikadan	42	4,087	0,435			
	Daha Fazla						
	Total	594	3,881	0,565			
	(1) 0-15 Dakika	304	3,920	0,641			
	(2) 16-30 Dakika	160	4,043	0,595			
	(3) 31-45 Dakika	49	4,081	0,815			
Sonuç	(4) 46-60 Dakika	39	3,957	0,588	2,093	0,080	
Kanıtlanabilirliği	(5) 60 Dakikadan	42	4,142	0,521			
	Daha Fazla						
	Total	594	3,984	0,637			
	(1) 0-15 Dakika	304	4,121	0,550			
	(2) 16-30 Dakika	160	4,210	0,495			
	(3) 31-45 Dakika	49	4,251	0,583			
Davranışsal	(4) 46-60 Dakika	39	4,128	0,462	1,165	0,325	
Niyet	(5) 60 Dakikadan	42	4,158	0,556			
	Daha Fazla						
	Total	594	4,158	0,534			

Tablo 4.31 incelendiğinde katılımcıların algılanan fayda boyutuna yönelik görüşlerinde EBYS kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

[F=2,582; p= 0,036 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi EBYS kullanım süresi grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 60 dakikadan daha fazla grubundaki (X=4,273, SS=0,419) katılımcıların algılanan fayda boyutuna göre görüşleri, 0-15 dakika (X=4,048, SS=0,416) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna yönelik görüşlerinde EBYS kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=2,691; p= 0,030 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi EBYS kullanım süresi grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 60 dakikadan daha fazla grubundaki (X=4,196, SS=0,712) katılımcıların algılanan kullanım kolaylığı boyutuna göre görüşleri, 0-15 dakika (X=3,864, SS=0,602) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna yönelik görüşlerinde EBYS kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=3,451; p= 0,008 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi EBYS kullanım süresi grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tukey TSD testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 60 dakikadan daha fazla grubundaki (X=4,079, SS=0,778) katılımcıların dış kontrol algıları boyutuna göre görüşleri, 0-15 dakika (X=3,685, SS=0,719) grubundaki ve 16-30 dakika (X=3,793, SS=0,727) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna yönelik görüşlerinde EBYS kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. [F=2,932; p= 0,020 (p<0,05)]. Katılımcıların hangi EBYS kullanım süresi grupları arasında farklılık gösterdiğini belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Yapılan analize göre 60 dakikadan daha fazla grubundaki (X=4,087, SS=0,435) katılımcıların çıktı kalitesi boyutuna göre görüşleri, 0-15 dakika (X=3,818, SS=0,535) grubundaki katılımcıların görüşlerinden anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR

EBYS günümüzde tüm kamu kurumlarında kullanılan bir sistem haline gelmiştir. Kullanıcıların bu sistemleri kullanmaya yönelik tutumları sistemlerin efektif kullanılabilmesi için önem arz etmektedir. Bu anlamda kullanıcıların EBYS kabul ve kullanım durumları üzerinde etkili olan faktörlerin ortaya koyulması gerekmektedir. EBYS kabul ve kullanım durumlarının iyi analiz edilmesi bu alanda çalışan yöneticilerin ve geliştiricilerin sistemlere yönelik tamamlayıcı ve iyileştirici çalışmalar yapabilmeleri için olanak sağlayacaktır.

Bu araştırmada algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oynunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet faktörlerinin EBYS kullanım niyeti üzerinde etkisi incelenmiştir. Bu çerçevede literatür incelenerek 12 adet hipotez oluşturulmuş ve bu hipotezler yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Yapılan test sonuçlarına göre 10 hipotez ise desteklenmiş, 2 hipotez ise desteklenmemiştir.

Elde edilen sonuçlar neticesinde algılanan zevk, dış kontrol algıları ve bilgisayar kaygısının algılanan kullanım kolaylığının en önemli belirleyicileri olduğu ve bilgisayar oynunculuğunun ise bir belirleyici olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum kullanıcıların EBYS'yi kullanırken zevk aldıklarını, EBYS kullanımı konusunda yeterli donanımına sahip olduklarını ve kullanım konusunda herhangi bir kaygı yaşamadıklarını ortaya koymuştur.

Çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği, öznel norm ve algılanan kullanım kolaylığının da algılanan faydanın en önemli belirleyicileri olduğu ve imajın ise bir belirleyici olmadığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda, kullanıcıların EBYS sonuçlarını tam olarak anladıkları ve sonuçları olumlu yönde değerlendirdikleri, EBYS kullanımının kolay olduğunu düşündükleri söylenebilir. Ek olarak üst düzey yöneticilerin EBYS kullanımına yatkın olmaları, akademik ve idari personellerin EBYS kullanımı konusunda teşvik etmektedir.

Ayrıca, algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığının EBYS kullanım niyeti üzerinde doğrudan ve pozitif bir etkisinin olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuç literatürde yer alan bazı çalışmalarla da desteklenmiştir. Kullanıcıların EBYS

kullanımının işleri için faydalı olduğunu, performansını artırdığını ve sistemin kolay olduğunu düşünmesi kullanım davranışını olumlu yönde etkilemiştir. Yani EBYS'nin faydalarını anlayan, EBYS kullanarak iş performanslarını arttıran ve sistemi kolay bir şekilde kullanan kullanıcılar EBYS'yi kullanmaya daha eğilimlidir. Tüm elde edilen bu sonuçlar genel olarak literatürle ve ölçüm modeli ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmalara örnek olarak, Bharadwaj ve Lal (2012); Rattern (2012); Venkatesh ve Davis (2000); Venkatesh ve Bala (2008) verilebilir.

Araştırma kapsamında katılımcıların ne sıklıkla bilgisayar, internet ve EBYS kullandıkları ile ne kadar süre EBYS' de aktif oldukları incelenmiştir. Bu çerçeveden bakıldığında deneyim sıklığı ve teknolojiye yatkınlığın EBYS kullanmaya yönelik tutuma pozitif yönde bir etkisinin olduğu söylenebilir. Ayrıca hizmet süresine ait sonuçlar daha az hizmet süresine sahip kullanıcıların EBYS kullanımına daha yatkın olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni olarak aynı kurumda uzun süre çalışanların işle ilgili motivasyonlarını kaybetmiş olmaları gösterilebilir.

Çalışmada katılımcıların EBYS kullanım durumlarına ilişkin görüşlerinin demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Buna göre; katılımcıların teknoloji kabul modelinde yer alan tüm faktörlere yönelik görüşleri cinsiyet ve idari görev değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Saraç (2020)'in çalışmasında EBYS kabul ve kullanım durumları yönündeki görüşlerin idari-akademik görev, cinsiyet, yaş ve kullanım sıklığı değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Saraç (2020) tarafından elde edilen sonuçların cinsiyet ile ilgili sonuç haricinde bu çalışmada elde edilen sonuç ile paralellik göstermektedir.

Personel tipi göz önünde bulundurulduğunda idari personellerin akademik personellere göre EBYS kullanmaya yönelik görüşlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum idari personelin EBYS kullanımı konusunda daha çok donanıma sahip olması, akademik personellere göre iş süreçlerinde daha aktif bir şekilde EBYS'yi kullanmaları sonucunda ortaya çıkmıştır. Akademik personellerin nadiren EBYS'yi kullanması yeterli bilgi birikimine ulaşmalarını engelleyerek kullanım davranışını olumsuz etkilemiştir.

Katılımcıların yaş açısından algılanan kullanım kolaylığı, bilgisayar oyunculuğu, öznel norm alt boyutlarına yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığın nedeni jenerasyon farklılıklarının olmasıdır. Dijital yerlilerin bilişim teknolojilerini kullanımına yönelik olumlu bir tutumlarının olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların öğrenim durumları açısından değerlendirme yapıldığında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Öğrenim durumları EBYS kullanım niyetini etkilemektedir. Üniversite mezunlarının diğer öğrenim düzeylerine göre EBYS kullanımına yönelik görüşlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yani öğrenim durumları ile EBYS kabul durumlarının öğrenim durumu ile ters orantılı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda öğrenim durumu yükseldikçe EBYS kabul durumları yönündeki görüşlerin düşmesi beklenen bir durumdur. Üniversite mezunlarının EBYS kullanımı konusunda motivasyonlarının yüksek olması, yeniliklere açık olmaları bu durumun sebebi olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrenim düzeyine paralel olarak EBYS'den beklentilerin de artması bir diğer sebep olarak gösterilebilir.

Sonuç olarak, yapılan çalışmada algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, dış kontrol algıları, bilgisayar oyunculuğu, bilgisayar kaygısı, algılanan zevk, öznel norm, imaj, çıktı kalitesi, sonuç kanıtlanabilirliği ve davranışsal niyet faktörlerinin EBYS kullanımına yönelik tutumların ortaya koyulmasında önemli olduğu anlaşılmıştır. Bu tür çalışmalardan hareketle gerçekleştirilecek iyileştirmelerin sistemlerin daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Ek olarak araştırmadan yola çıkarak genel bir değerlendirme yapıldığında fiziksel belge yönetim süreçlerinin elektronik ortama taşınmasıyla EBYS kullanıcılarının işlerinin kolaylaştığı, hızlandığı ve kağıt tüketimi konusunda ciddi bir tasarrufun sağlandığı görülmüştür. Bu durum EBYS çerçevesinde yapılan araştırmaların önemini bir kez daha ortaya koymuştur.

5.2. ÖNERİLER

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu çalışma literatürde vakıf üniversiteleri kapsamında bir çalışmaya rastlanılmaması dolayısıyla bir boşluğu doldurmaktadır. Çalışma 3 vakıf üniversitesi ile sınırlı kalmıştır. Gelecek çalışmalarda daha fazla sayıda vakıf üniversitesine ulaşılarak kapsam genişletilebilir. EBYS kullanımının önemi göz önünde bulundurulduğunda bu alanda daha çok çalışmaya ihtiyacın olduğu düşünülmektedir. Ayrıca devlet üniversiteleri ile vakıf üniversitelerinin çalışanlarının EBYS kabul ve kullanım durumlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi yapılabilir.

Literatüre bakıldığında farklı modellerle teknolojik sistemlerin analiz edildiği görülmüştür. Bu araştırma Teknoloji Kabul Modeli-3 ile analiz edilmiştir. Farklı ölçüm

modelleri kullanılarak da EBYS kabul ve kullanım durumları ölçölüp araştırma tekrarlanabilir. Ayrıca TAM3 kullanılarak farklı otomasyon sistemlerinin kullanıcı kabul ve kullanım durumları analiz edilebilir. Bu sebeple teknolojik sistemlerin kurumlarda etkin ve verimli bir şekilde kullanılması sağlanacaktır.

Yabancı kaynaklar tarafından geliştirilen bu modelin ölkemiz şartlarına tam uyum sağlaması doğru bir yaklaşım olmayabilir. Bu anlamda ölkemiz uygulamaları göz önünde bulundurularak modellerin uyarlanması sağlanabilir. Böylece Türkçe literatüre yeni modeller geliştirilebilir.

Araştırma analizleri yapılırken normallik dağılımını ihlal eden 123 kişinin veri setinden çıkarılması gerekmiştir. Anket sorularından bazılarının tam anlaşılabilmesi bu duruma sebep olmuş olabilir. Anlaşılmadığı düşünülen sorular tekrar gözden geçirilerek daha anlaşılır bir şekilde düzenlemeler yapılabilir. Aynı şekilde tek bir ifadeden oluştuğu için amaç kullanılabilirliği alt boyutuna yeni ifadeler eklenerek benzer çalışmalar yapılabilir.

Çalışma analiz edilirken bazı faktörlerin çalışmadan çıkartılması gerekmiştir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda bu husus incelenerek ve evren ve örneklem sayıları artırılarak faktörler çıkarılmadan çalışmalar sonuçlandırılabilir. Ayrıca bağımlı ve bağımsız değişkenlerin de sayıları artırılarak araştırma tekrarlanabilir.

5.2.2. Alan Yöneticilerine Yönelik Öneriler

Araştırma çerçevesinde alan yöneticilerine yönelik oluşturulan öneriler aşağıda maddelendirilmiştir;

- Katılımcıların çoğunun EBYS'yi kullanmaya başlamadan önce eğitim almadığı görülmektedir. Kullanıcılar genellikle EBYS'yi kendi çabaları ile sadece ilgili alanları öğrendikleri gözlenmiştir. Bu durum anket sırasında yorum kısmına gelen öneriler ile de desteklenmiştir. Vakıf üniversitelerine EBYS kullanımına yönelik eğitimler verilmeli ve bu eğitimler periyodik olarak devam ettirilmelidir. Kullanım tutumunun da bilgi düzeyinin artması ile paralel olarak artacağı düşünülmektedir.
- İşe yeni başlayan her personellere EBYS kullanımına başlamadan önce eğitim verilmesi gerekmektedir.
- Vakıf üniversitelerinde periyodik aralıklarla EBYS kullanım ve kabul durumlarının analiz edilmesi gerekmektedir.

- Bu alanda iş imkanlarının artması çalışanların EBYS kullanım durumları açısından olumlu bir yaklaşıma sebep olacaktır.
- Kullanıcılara düzenli aralıklarla anketler yapılabilir. Böylelikle EBYS konusunda görüşler alınarak gerekli iyileştirmeler gerçekleştirilebilir.

6. KAYNAKLAR

- 2008/16 Başbakanlık Genelgesi-Elektronik Belge Standartları. (2008). T.C. Resmi Gazete (26938, 16 Temmuz 2016).
- Adetimirin, A. (2015). An Empirical Study of Online Discussion Forums by Library and Information Science Postgraduate Students Using Technology Acceptance Model 3. *Journal of Information Technology Education: Research*, 14, 257-269.
- Ajzen, I., ve Fishbein, M. (2005). The influence of attitudes on behavior. D. Albarracín, B. T. Johnson, ve M. P. Zanna (Eds.), *The handbook of attitudes*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 173-221.
- Akgün, A. E. ve Keskin, H. (2003). Sosyal Bir Etkileşim Aracı Olarak Bilgi Yönetimi ve Bilgi Yönetimi Süreci. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 175–188. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28346/301321>
- AlKharusi, M. H. ve Al-Badi, A. H. (2016). IT personnel perspective of the slow adoption of cloud computing in public sector: Case study in Oman. *2016 3rd MEC International Conference on Big Data and Smart City (ICBDSC)*, 1-8. Doi:10.1109/ICBDSC.2016.7460364
- Arıkan, D. (2017). TSE 13298 Elektronik Belge Yönetimi: Açıklamalarla Standardın Bir Özeti ve Elektronik İmza, Erişim adresi: <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/177.pdf>.
- Awad, E. M. ve. Ghaziri H. M. (2004). Knowledge Managment, New Jersey: Prentice Hall Publishing.
- Aydın, C. (2005). Bilgi Teknolojilerinin Belge Yönetimine Etkisi ve Elektronik Belge Yönetimi. *Bilgi Dünyası*, 6, 89-97. Doi: <https://doi.org/10.15612/BD.2005.449>
- Baki, R., Aktepe, A. ve Birgören, B. (2019). Kullanıcı Tipi, Bölge, Kültür, Refah ve Gelişmişlik Seviyelerine Göre Kullanıcıların E-Öğrenme Kabulünü Etkileyen Faktörlerin Analizi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 2214-2242.
- Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi, İstanbul: Kariyer Yayınları
- Bayraktar, Ş. ve Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2021). Bilgi uzmanlarının bilgi teknolojisi kullanımının teknoloji kabul modeli ile incelenmesi. *Bilgi Dünyası*, 22(1), 99-130. doi: 10.15612/BD.2021.555
- Bektaş, Ş. ve Alp, S. (2019). Analysis of The Factors Affecting The Usage of E-Signature By Public Personel Through Technology Acceptance Model. *Eurasian Academy of Sciences*, 10, 10-28. Doi:10.17740/eas.eus.2019-V10-02
- Bharadwaj, S. S. ve Lal, P. (2012). Exploring the impact of cloud computing adoption on organizational flexibility: A client perspective. *2012 International Conference on Cloud Computing Technologies, Applications and Management (ICCCTAM)*, 20-29. doi: [10.1109/ICCCTAM.2012.6488085](https://doi.org/10.1109/ICCCTAM.2012.6488085)
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı (Kitap İncelemesi). Ankara: Pegem A Yayıncılık İlköğretim Online.
- Canbek, G. ve Sağıroğlu, Ş. (2006). Bilgi ve Bilgisayar Güvenliği: Casus Yazılımlar ve Koruma Yöntemleri. Ankara: Grafiker Yayınları.

- Celep, C. ve Çetin, B. (2003). Bilgi Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cengiz, E., (2018). İşletmelerde Bulut Bilişim Teknolojisi Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli 3 ile İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi.
- Chismar W. G., ve Wiley-Patton, S. (2003). Does the extended technology acceptance model apply to physicians, 36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2003. Proceedings of the, Big Island, HI, USA, 8. Doi: 10.1109/HICSS.2003.1174354.
- Compeau, D. R. ve Higgins C. A. (1995). Computer Self-Efficacy: Development of a Measure and Initial Test, 19(2), 189-211.
- Çapar, B., (2003). Bilgi yönetimi: Nasıl bir insan gücü? İbrahim Güran Yumuşak (Derl.). II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Derbent-İzmit, 17-18 Mayıs 2003 Bildiriler Kitabı. 421-432. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- Çiçek, N., ve Sağlık, Ö., (2019). Blokzincir Teknolojisinin Elektronik Belgelerin Güvenilirliğinin Korunmasında Başarıya Katkısı. Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği, 141-170. Ankara: Ankara Üniversitesi Bil-Bem.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve Lisrel uygulamaları [Applied multivariate statistical analysis SPSS and Lisrel applications for social sciences]. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Davenport, H. T. Ve Prusak, L. (1998). Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know. Doi: 10.1145/348772.348775
- Davenport, T. H. ve Prusak, L. (2000). Working knowledge: How organizations manage what they know. Boston, MA: Harvard Business School Press. http://wang.ist.psu.edu/course/05/IST597/papers/Davenport_know.pdf
- Davenport, H. T. ve Prusak, L. (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi: Kuruluşlar Elleriindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler. (Çev. Günhan Günay). İstanbul: Rota Yayınları.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340. <https://doi.org/10.2307/249008>
- Durna, U. ve Demirel, Y. (2008). Bilgi Yönetiminde Bilgiyi Anlamak. Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(30), 129-156.
- Eren, A. ve Kaya, M. D. (2016). Üniversite Çalışanlarının Elektronik Belge Yönetim Sistemini Kullanma Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 1(3), 157-168.
- Esen, M. ve Büyük, K. (2014). Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında Elektronik Belge Yönetim Sisteminin İncelenmesi: Yükseköğretim Kurulu Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 313-326.
- Esgin, E., Çetinkaya, A. ve Ağaoğlu, M., (2015). Kamu kurumunda kullanıcıların farklı özelliklerinin e-dönüşümün kabulüne etkilerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 761-789.

- European Commission. (2008). MoReq2 Specification: Model Requirements for the Management of Electronic Records (Update and Extension).
- Duranti, L. (2001). The impact of digital technology on archival science. *Archival Science*, 1(1), 39-55.
- Elektronik İmza Kanunu, T.C. Resmi Gazete, (25355, 23 Ocak 2004).
- Esgin, E (2015). Kamuda Kurumsal Bilgi Yönetimi İçin E-Dönüşüm Modeli: Marmara Üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sistemi Örneği. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eren A. ve Kaya, M. D. (2016). Üniversite Çalışanlarının Elektronik Belge Yönetim Sistemini Kullanma Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 2(2), 157-168. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ybs/issue/27323/287647>
- Fornell, C. ve Larcker D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error, *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50. [Doi:10.2307/3151312](https://doi.org/10.2307/3151312).
- George, D. ve Mallery, P. (2003). SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Gözel, A. (2016). Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Belge Ve Elektronik Belge. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-201.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., ve Tatham, R. L. (2006). Multivariate data analysis (6). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Kalaycı, Ş. (2006). Faktör Analizi. Şeref Kalaycı (ed), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 321-331, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kandur, H. (1999). Elektronik arşivler ve arşivcilik mesleğinin geleceği. M. Akbulut ve F. Subaşıoğlu (Hazl.). Bilgi Çağı, Bilgi Merkezler ve Bilgi Teknolojileri” Sempozyumu 7-8 Mayıs 1997. 15-21. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kandur, H. (2005). Elektronik Belge Yönetimi Sistem Kriterleri Referans Modeli. İstanbul: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.
- Kandur, H. (2006). Elektronik Belge Yönetimi Sistem Kriterleri Referans Modeli v.2.0. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. Mayıs 21, Erişim adresi: <https://www.devletarsivleri.gov.tr/>
- Kandur, H. (2011). Türkiye’de Kamu Kurumlarında Elektronik Belge Yönetimi: Mevcut Durum Analizi ve Farkındalığın Artırılması Çalışmaları. *Bilgi Dünyası*, 12(1), 2-12. <https://doi.org/10.15612/BD.2011.218>
- Kaner, S., Büyüköztürk, Ş., ve İşeri, E. (2013b). Connors Anababa Dereceleme Ölçeği Yenilenmiş Kısa: Türkiye uyarlama çalışması [Connors parent rating scale-revised short: Turkish standardization study]. *Nöro-Psikiyatri Arşivi Dergisinde*, 50 (5), 100-109.
- Karagöz, Y. ve Ağbektaş, A. (2016). Yapısal Eşitlik Modellemesi ile Yaşam Memnuniyeti Ölçeğinin Geliştirilmesi; Sivas İli Örneği. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 13(7), 274- 290.
- Karagöz, Y. (2017). SPSS ve AMOS Uygulamalı Nitel-Nicel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın Alfa Güvenirlik Katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47 - 48.
- Kline, P. (1994) An easy guide to factor analysis. London: Routledge
- Krugly, L. (2012). An example of the stochastic dynamics of a causal set. AIP Conf. Proc. 1424, 206–210. Doi: <https://doi.org/10.1063/1.3688972>
- Leech, N.L, Barret, K.C., ve Morgan, G.A. (2015). IBM SPSS for Intermediate Statistics: Use and Interpretation. 5th ed. New York, NY: Routledge.
- Moore, G.C. ve Benbasat, I. (1996). Integrating Diffusion of Innovations and Theory of Reasoned Action models to predict utilization of information technology by end-users. In: Kautz, K., Pries-Heje, J. (eds) Diffusion and Adoption of Information Technology. IFIP — The International Federation for Information Processing. Springer, Boston, MA. Doi: https://doi.org/10.1007/978-0-387-34982-4_10
- Mukaka, M.M. (2012). Statistics Corner: A guide to appropriate use of Correlation coefficient in medical research. *Malawi Medical Journal: the journal of Medical Association of Malawi*, 24(3), 69-71. Erişim Adresi: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23638278/>
- Nichols, M. (2010). Student perceptions of support services and the influence of targeted interventions on retention in distance education. *Distance Education*, 31, 93-113. Doi: <http://dx.doi.org/10.1080/01587911003725048>
- Nunnally, J.C. ve Bernstein, I.H. (1994). The Assessment of Reliability. *Psychometric Theory*, 3, 248-292.
- Odabaş, H. (2005). “Bilgi yönetimi sistemi”. *Bilgi Çağı Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri içinde* (101-120). Edi: Coşkun Can Aktan ve İstiklal Y. Vural. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Odabaş, H. (2006). “Bilgi Yönetimi”. *Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri içinde* (99-108). Edi. Hüseyin Odabaş ve Hakan Anameriç. Ankara: Referans Yayıncılık.
- Odabaş, H. ve Rukancı, F. (2004). Belge Yönetiminin Bir Unsuru Olarak Yazışma Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 18(4),385-406
- Odabaş, H. (2007). Elektronik Belge Yönetimi ve Kamu Kurum ve Kuruluşları. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Odabaş, H. (2009). Bilgi Kaynaklarının İşletiminde Elektronik Doküman Yönetimi ve Elektronik Belge Yönetimi Sistemlerinin Rolü. Akademik Bilişim’09 – XI. 11-13 Şubat. Akademik Bilişim Konferansı.
- Otçu, B. (2018). Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinde Kullanıcıya Yansıyan Problemler ve Çözüm Önerileri. Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemirci, F. (1999). Arşivlerimizin Kurumsal Yapılanma Gereksinimleri. Bilginin Serüveni: Dünü, Bugünü, Yarını: Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri 17-21 Kasım 1999. 366-383. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/6485/>
- Özdemirci, F. (1996). Kurum ve Kuruluşlarda Belge Üretiminin Denetlenmesi ve Belge Yönetimi. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.
- Özdemirci, F. (1999). Teknolojik Gelişmelerin Belge Yönetimine Etkisi ve Arşivler. *Türk*

- Özdemirci, F. (2001). Belge üretimi ve kurumsal bilgi yönetimi. 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyumu: Bildiriler 19-20 Nisan 2001: Hatay. 179-186. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği. Erişim adresi: <http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/wpcontent/uploads/sites/136/2014/01/21.-yuzyila-girerken-enformasyon-olgusu-Ulusal-Sempozyum-Bildirileri-Hatay-2001>
- Özdemirci, F. (2007). Kurumsal İletişim ve Belge Yönetimi. 1. Uluslararası Bilgi Hizmetleri Sempozyumu: İletişim, İstanbul, 25-26 May 2006.
- Özdemirci, F. ve Aydın, C. (2007). Kurumsal Bilgi Kaynakları ve Bilgi Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği* 21(2), 164-185. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/48938/624263>
- Özdemirci, F. ve Aydın, C. (2008). Kurumsal Bilgi Kaynakları ve Bilgi Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(1), 59-81. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/48935/624237>
- Özdemirci, F. ve Yalçinkaya, B. (2009). Belge Yönetiminde Değişim Süreci: E-Belgelere Çok Yönlü Yaklaşım. 8. *Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi*. Ankara. 191-203. Erişim adresi: http://beyas.ankara.edu.tr/dosyalar/Yararli_dokumanlar/8_buro_yon_sem.
- Özdemirci, F., Bayram, Ö. G., Torunlar, M., Saraç, S. ve Yalçinkaya, B. (2013). Elektronik belge yönetimi ve arşivleme sistemi: Geçiş süreci ve uygulama yönetimi. Ankara.
- Parker, S. (2000). “Knowledge is Like Light – Information is Like Water.” *Information Development*, 16(4), 233-236. Doi: <https://doi.org/10.1177/02666666004240440>
- Ratten, V. (2012). Entrepreneurial and Ethical Adoption Behaviour of Cloud Computing. *The Journal of High Technology Management Research*, 23(2), 155-164.
- Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, (2015, 2 Şubat), Resmi Gazete, 29255.
- Rhodes, S. B. (1991). Archival and records management automation. *Records Management Quarterly*, 25 (1), 12-43.
- Saraç, M. (2020). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sisteminin (ebys) Kullanım Memnuniyetinin Cart Karar Ağacı İle İncelenmesi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Schumacker, R.E. ve Lomax, R.G. (2004) A beginner’s guide to structural equation modeling. 2nd Edition, Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah.
- Sekaran, U. (2002). Research Method for Business. Wiley, John ve Sons, Incorporated
- Shepherd, E. ve Geoffrey Y. (2003). Managing records: a handbook of principles and practices. London: Facet Publishing.
- Sprague, R. (1995). Electronic Document Management: Challenges and Opportunities for Information Systems Managers. Published By: Management Information Systems Research Center, University of Minnesota. 19(1): 29-49. Doi: <https://doi.org/10.2307/249710>
- Şimşek, M. Ş. (2002). Yönetim ve Organizasyon. 7. Baskı. Konya: Güney Ofset.
- Tamtürk, E. (2017). Kamu Yönetiminde Elektronik Belge Yönetim Sistemi. *Muş*

- Tokcan, H. (2015). Bilginin Üretimi ve Kullanımı Açısından Bilgi Yönetimi: Üniversite’de Akademik Yöneticilerin Bilgi Yönetimi Algıları Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doi: 20.500.12587/15792
- TS 13298. (2015). Elektronik belge ve arşiv yönetim sistemi. Ankara: TSE. Erişim adresi: <https://intweb.tse.org.tr/Standard/Standard/Standard.aspx?081118>
- TS ISO 15489-1. (2019). Bilgi ve dokümantasyon-Belge yönetimi-Bölüm 1: Kavramlar ve ilkeler. Erişim adresi: <https://intweb.tse.org.tr/Standard/Standard/Standard.aspx?081118051115108051>
- Tüfenkçi. H. (2021). Kamu Kurumlarında Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinin Kullanım Durumu: TRT Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Hayat Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Umut, K. ve Külcü, Ö. (2014). Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunların Analizi ve Çözüm Önerileri: Kalkınma Bakanlığı Örneği. *Bilgi Dünyası*, 15 (1), 10-124. Doi: <https://doi.org/10.15612/BD.2014.418>
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2011) Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ülker, O. (2020). Mems Tabanlı Mikro-Akışkan Çipin Zamana Bağlı Basınç Analizi. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 4(2), 116-123. Doi: <https://doi.org/10.46519/ij3dptdi.744962>
- Venkatesh, V. ve Davis, F. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies. *Institute for Operations Research and the Management Sciences*, 46(2), 186–204. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/stable/2634758>
- Venkatesh, V. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478. Doi: [10.2307/30036540](https://doi.org/10.2307/30036540)
- Venkatesh, V. ve Bala, H. (2008). Technology acceptance model 3 and a research agenda on interventions. *Decision Sciences*, 39(2), 273-315. Doi:10.1111/j.1540-5915.2008.00192.x
- Walne, P. (ed.) (1988). Dictionary of Archival Terminology: English and French: with Equivalents in Dutch, German, Italian, Russian and Spanish.- 2nd rev.ed.- (München: K.G.Saur).
- Webster, J., ve Martocchio, J. J. (1992). Microcomputer playfulness: Development of a measure with workplace implications. *MIS Quarterly*, 16(2), 201–226.
- Yılmaz, M. (2009). Enformasyon ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 49(1), 95-118.
- Yılmaz, M. B. ve Kavanoz S. (2017) . Teknoloji Kabul ve Kullanım Birleştirilmiş Modeli-2 Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of Turkish Studies*. Doi:10.7827/TurkishStudies.12064.
- Yücel Toy, B. ve Güneri Tosunoğlu, N. (2007). Sosyal Bilimler Alanındaki Araştırmalarda Bilimsel Araştırma Süreci, İstatistiksel Teknikler ve Yapılan Hatalar. *Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi* (1), 1-20.

Zaim, H. (2005). Bilginin Artan Önemi ve Bilgi Yönetimi. İstanbul: İşaret Yay.

Zaim, H. (2005). Bilgi Çağı Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri. Edi. Coşkun Can Aktan, İstiklal Y. Vural, Konya: Çizgi Yayınları.

7. EKLER

7.1. EK-1 ANKET FORMU

Değerli Katılımcı;

Bu anket Elektronik Belge Yönetim Sistemleri kullanıcılarının kabul durumlarını ölçmek amacıyla oluşturulmuştur. Sorulara içtenlikle vereceğiniz cevaplar çalışmamıza büyük katkı sağlayacaktır. Toplanan veriler sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Araştırma hakkında soru ve önerilerinizi e-posta ile ya da anketin sonundaki yorum bölümüne yazarak iletebilirsiniz.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı: Fatma Rumeysa GÖRMEK

[Redacted contact information]

BÖLÜM1

Demografik Özellikler

1. Yaşınız: _____

2. Cinsiyetiniz:

Erkek ()

Kadın ()

3. Mezun Olduğunuz Son Öğrenim Seviyesi:

İlköğretim ()

Lise ()

Üniversite ()

Yüksek Lisans ()

Doktora ()

4. Çalıştığınız Üniversite: _____

5. Çalıştığınız Birim: _____

6. Hizmet Süreniz: _____

7. Personel Tipiniz:

Akademik Personel ()

İdari Personel ()

8. Akademik Unvanınız:

Profesör ()

Doçent ()

Doktor Öğretim Üyesi ()

Öğretim Görevlisi ()

Araştırma Görevlisi ()

Okutman ()

Diğer ()

9. İdari Göreviniz (Akademik):

Rektör ()
Rektör Yardımcısı ()
Dekan ()
Müdür ()
Dekan Yardımcısı ()
Müdür Yardımcısı ()
Bölüm Başkanı ()
Bölüm Başkanı Yardımcısı ()
Anabilim/Anasanat Dalı Başkanı ()
Diğer ()

10. İdari Göreviniz:

Genel Sekreter ()
Genel Sekreter Yardımcısı ()
Daire Başkanı ()
Fakülte/Yüksekokul/Enstitü Sekreteri ()
Şube Müdürü ()
Şef ()
Uzman ()
Uzman Yardımcısı ()
Memur ()
Diğer ()

10. Günde kaç saat bilgisayar kullanıyorsunuz?

0-1 Saat (1 saat dahil) ()
1-2 Saat (2 saat dahil) ()
2-3 Saat (3 saat dahil) ()
3-5 Saat (5 saat dahil) ()
5-7 Saat (7 saat dahil) ()
7 Saatten Fazla ()

11. Günde kaç saat internete giriyorsunuz?

0-1 Saat (1 saat dahil) ()
1-2 Saat (2 saat dahil) ()
2-3 Saat (3 saat dahil) ()
3-5 Saat (5 saat dahil) ()
5-7 Saat (7 saat dahil) ()
7 Saatten Fazla ()

12. Hangi sıklıkta Elektronik Belge uygulamasını kullanıyorsunuz?

Hiç ()
Her gün Bir Defa ()
Her gün Birkaç Kez ()
Gün Aşırı(İki Günde Bir) ()
Haftada 2 veya 3 Kez ()
Haftada 1 Kez ()

13. Elektronik Belge Yönetim Sistemini kullanma süreniz ortalama ne kadardır?

- 0-15 Dakika ()
16-30 Dakika ()
31-45 Dakika ()
46-60 Dakika ()
60 Dakikadan Daha Fazla ()

BÖLÜM2**ELEKTRONİK BELGE YÖNETİM SİSTEMİ (EBYS) TEKNOLOJİ KABUL MODELİ (TAM) 3 ÖLÇEĞİ**

Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatlice okuyup karşlarındaki 5 seçenektten sizin için uygun olanı işaretleyiniz.

Sorular	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Algılanan Fayda					
1. EBYS' yi kullanmak işimde performansımı artırıyor.	()	()	()	()	()
2. EBYS' yi işimde kullanmak verimliliğimi artırıyor.	()	()	()	()	()
3. EBYS' yi kullanmak işimde etkinliğimi artırır.	()	()	()	()	()
4. EBYS' yi işimde faydalı buluyorum.	()	()	()	()	()
Algılanan Kullanım Kolaylığı					
1. EBYS ile etkileşimim açık ve anlaşılır.	()	()	()	()	()
2. EBYS ile etkileşime geçmek çok fazla zihinsel çabamı gerektirmiyor.	()	()	()	()	()
3. EBYS' nin kullanımının kolay olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
4. EBYS' nin yapmasını istediğim şeyi yapmasını kolay buluyorum.	()	()	()	()	()
Bilgisayar Öz-Yeterliliği					
1. EBYS kullanarak işi tamamlayabilirim.	()	()	()	()	()
2. EBYS'yi nasıl kullanacağımı biri bana gösterseydi daha verimli kullanabilirdim.	()	()	()	()	()
Dış Kontrol Algıları					
1. EBYS' nin kullanımı üzerinde kontrole sahibim.	()	()	()	()	()
2. EBYS' yi kullanmak için gerekli kaynaklara sahibim.	()	()	()	()	()
3. EBYS' yi kullanmak için gereken kaynaklar, fırsatlar ve bilgi göz önüne alındığında, EBYS' yi kullanmak benim için kolaydır.	()	()	()	()	()
4. EBYS kullandığım diğer sistemlerle uyumlu değil.	()	()	()	()	()
Bilgisayar Oyunculuğu					
1. Bilgisayar kullanırken kendimi doğal hissediyorum.	()	()	()	()	()
2. Bilgisayar kullanırken kendimi yaratıcı hissediyorum.	()	()	()	()	()
3. Bilgisayar kullanırken kendimi oyuncu hissediyorum.	()	()	()	()	()
4. Bilgisayar kullanırken kendimi orijinal hissediyorum.	()	()	()	()	()
Bilgisayar Kaygısı					

1. Bilgisayarlar beni hiç korkutmuyor.	()	()	()	()	()
2. Bilgisayarla çalışmak beni gerginleştirir.	()	()	()	()	()
3. Bilgisayarlar beni rahatsız ediyor	()	()	()	()	()
4. Bilgisayarlar beni huzursuz ediyor.	()	()	()	()	()
Algılanan Zevk					
1. EBYS' yi kullanmayı eğlenceli buluyorum	()	()	()	()	()
2. EBYS' yi kullanma keyifli bir süreçtir.	()	()	()	()	()
3. EBYS kullanmaktan zevk alıyorum.	()	()	()	()	()
Amaç Kullanılabilirliği					
1. EBYS' de görevlerimi hızlı bir şekilde yerine getirebiliyorum.	()	()	()	()	()
Öznel Norm					
1. Davranışlarımı etkileyen insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	()	()	()	()	()
2. Benim için önemli olan insanlar EBYS kullanmam gerektiğini düşünüyor.	()	()	()	()	()
3. Üst düzey yöneticilerim EBYS kullanımında yardımcı oldular.	()	()	()	()	()
Gönüllülük					
1. EBYS kullanımım isteğe bağlıdır.	()	()	()	()	()
2. Amirim benden EBYS kullanmamı istiyor.	()	()	()	()	()
3. Yararlı olsa da, EBYS kullanmak benim işimde kesinlikle zorunlu değil.	()	()	()	()	()
İmaj					
1. Kurumumda EBYS kullanan kişiler kullanmayanlara göre daha fazla prestije sahiptir.	()	()	()	()	()
2. Kurumumda EBYS kullanan kişiler yüksek bir profile sahiptir.	()	()	()	()	()
3. EBYS' ye sahip olmak, kurumumda bir statü sembolüdür.	()	()	()	()	()
İş Uygunluğu					
1. İşimde EBYS kullanımı önemlidir.	()	()	()	()	()
2. EBYS kullanımı işle ilgili çeşitli görevlerim ile ilgilidir.	()	()	()	()	()
Çıktı Kalitesi					
1. EBYS'den aldığım çıktıların kalitesi yüksektir.	()	()	()	()	()
2. EBYS çıktısının kalitesiyle ilgili bir sorunum yok.	()	()	()	()	()
3. EBYS'nin sonuçlarını mükemmel olarak değerlendiriyorum.	()	()	()	()	()
Sonuç Kanıtlanabilirliği					
1. EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına anlatmakta zorluk çekmem.	()	()	()	()	()
2. EBYS kullanmanın sonuçlarını başkalarına iletebileceğime inanıyorum.	()	()	()	()	()
3. EBYS kullanmanın sonuçları bana görünürdür.	()	()	()	()	()
4. EBYS kullanmanın neden faydalı olduğunu açıklamakta zorlanırım.	()	()	()	()	()
Davranışsal Niyet					
1. EBYS erişimim olduğunu varsayarak, onu kullanmayı düşünüyorum.	()	()	()	()	()
2. EBYS erişimim olduğu için, onu kullanacağımı tahmin ediyorum.	()	()	()	()	()
3. EBYS'yi önümüzdeki ay içinde kullanmayı planlıyorum.	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Fatma Rumeysa GÖRMEK

Yabancı Dili : İngilizce

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Y. Lisans	Yönetim Bilişim Sistemleri	Düzce Üniversitesi	2024
Lisans	Bilgi ve Belge Yönetimi	Marmara Üniversitesi	2012